

UURAISTEN KUNTA

Talousarvio 2023

Taloussuunnitelma 2023–2025

Kunnanhallitus 28.11.2022 § 247

Kunnanvaltuusto 12.12.2022 § 48

SISÄLLYS

1.	Toimintaympäristö ja Yleisperustelut.....	3
2.	Kunnan visio ja strategia.....	4
3.	Ulkoinen ja sisäinen toimintaympäristö.....	6
4.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	14
5.	Talouden rakenne.....	15
6.	Talousarvio ja taloussuunnitelma.....	17
	2002 VALTUUSTO JA KONSERNIJOHTO.....	19
	3002 KONSERNIPALVELUT.....	31
	5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	34
	7003 TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	59
7.	Investointiosa.....	75
8.	Tuloslaskelma ja rahoitusosa.....	77
9.	Henkilöstösuunnitelma.....	80
10.	Kunnan vesi- ja viemärilaitos.....	82
11.	Talousarvion sitovuus.....	83

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA YLEISPERUSTELUT

	2018	2019	2020	2021
Väkiluku	3 778	3 681	3 646	3 634
Väkiluvun muutos ed. vuodesta, %	0,9	-2,7	-1,0	-0,3
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %	25,9	25,8	25,3	25,3
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %	54,9	54,3	54,5	54,0
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %	19,2	19,9	20,2	20,70
Työllisyysaste, %	74,8	74,2	72,9	..*
Taloudellinen huoltosuhde	158,4	165,2	170,7	..*
Vuosikate, €/as.	-96,5	5,16	570,1	636,2
Lainakanta, €/as.	3 996	4 630	4 647	4 130
Konsernin lainakanta, €/as.	6 467	7 453	7 626	6 883

*Vuoden 2021 tieto päivittyvät 12/2022.

Lokakuun 2022 mukaisen ennakkollisen väkilukuarvion mukaan Uuraisten kunnassa on 3589 henkilöä. Verrattuna 31.12.2021 väkilukuun olisi väestön vähenemä 45 henkilöä.

Paluu kestäväälle kasvu-uralle on Uuraisten kunnan strategian keskeinen tavoite.

Kuntalain mukaisessa taloussuunnittelussa korostetaan toiminnan ja talouden tiivistä yhteyttä, taloudellisten resurssien merkitystä sekä suunnittelun realistisuutta. Talousarvio ja taloussuunnitelma sisältävät sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma sekä toimintakertomus ovat valtuuston toiminnan ja talouden ohjausvälineitä. Muut toimielimet ohjaavat toimintaa edelleen käyttösunnitelmien ja niiden toteutumisvertailujen avulla. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Valtuuston on hyväksyttävä talousarvio vuoden loppuun mennessä. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä hyväksyttävä taloussuunnitelma suunnitellaan kolmeksi tai useammaksi vuodeksi, joista talousarviovuosi on ensimmäinen.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta on noudatettava taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Talousarvion yleisperustelut ovat luonteeltaan informatiivisia ja niissä esitetään muun muassa kuntastrategia, kansatalouden ja kuntatalouden kehityskatsaus sekä kuvataan Uuraisten kunnan nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä. Käyttötalousoosassa kuvataan kunnan järjestämän toiminnan rahoittamista toimialoittain ja tulosalueittain. Investointiosassa esitellään investointisuunnitelma talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille kustannusarvioittain. Tuloslaskelmaosa vuorostaan on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa tulorahoituksen riittävyyden palveluiden järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Toimintakate osoittaa millainen summa käyttötalouden nettomenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. Vuosikate kuvaa käyttötalouden rahoittamisen jälkeen jäävää rahoituspohjaa, jolla katetaan investointimenot ja lainanlyhennykset. Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Tämän jälkeen esitettävä poistoeron muutos tarkoittaa tavanomaisesti investointivarauksen purkua. Näiden jälkeen tuloslaskelma ilmentää tilikauden yli- tai alijäämän, joka vaikuttaa kunnan pääomaan lisäävästi tai vähentävästi. Rahoitusosa vuorostaan kuvaa talousarviovuoden ja suunnitelmavuosien rahan liikkumista; rahan lähteitä ja rahan käyttöä.

Vuoden 2023 talousarvio perustuu lautakuntien tekemiin ehdotuksiin. Lautakunnat ovat valmistelleet talousarvioehdotukset 22.8.2021 annetun talousarvion laadintaohjeen ja määrärahakehysten mukaisesti. Lautakuntien tulee seurata voimavarojen käyttöä sekä tavoitteiden toteutumista kunnanhallituksen antamien talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti. Lautakunnat huolehtivat myös siitä, että valtuuston asettamat tavoitteet toteutuvat mah-

dollisimman tehokkaasti annettujen resurssien puitteissa.

Vuoden 2023 verojen tuotoiksi Uuraisilla arvioidaan 7 016 000 euroa. Verotuloarvio perustuu marraskuussa 2022 käytettävissä olleisiin Kuntaliiton tietoihin sekä omiin laskelmiin. Kunnallisveroprosenttiin tulee suuri muutos hyvinvointialueiden perustamisen myötä. Siirtymän vuoksi kaikkien kuntien on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Uuraisten kunnan kunnallisveroprosentti muuttuu 21,50 prosentista 8,86 prosenttiin. Kiinteistöverojen veroprosentit on Uuraisilla päätetty pitää edellisen vuoden tasolla.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja veloitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus, ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille.

Sote-uudistuksen voimaantulo tekee vuodesta 2023 historiallisen. Uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista siirtyy eniten kunnallisveroa, noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruudesta 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa.

Ennakollisen valtionosuuslaskelman mukaan Uuraisten kunta saa vuonna 2023 valtionosuuksia 6 412 015 euroa. Se on 4 263 985 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

2. KUNNAN VISIO JA STRATEGIA

VISIO

KESTÄVÄLLÄ KASVU-URALLA

Uurainen on poikkeuksellisesti ollut lähes koko 2000 –luvun kasvukunta ja väestörakenteemme on hyvä ja visiomme on päästä takaisin kasvu-uralle.
Kestävän kehityksen kasvu on mahdollista ja siitä meillä on näyttöä:
Päästöt/asukas vähentyivät -25% vuosina 2005-2019
ja samaan aikaan väestömme kasvoi 3100 asukkaasta 3700 asukkaaseen.
#kasvuuralla

ARVOT

Inhimillinen

Uurainen on inhimillinen, aito ja lähestyttävä sekä turvallinen.
Ihmiset ovat auttavaisia ja yhteisöllisiä.

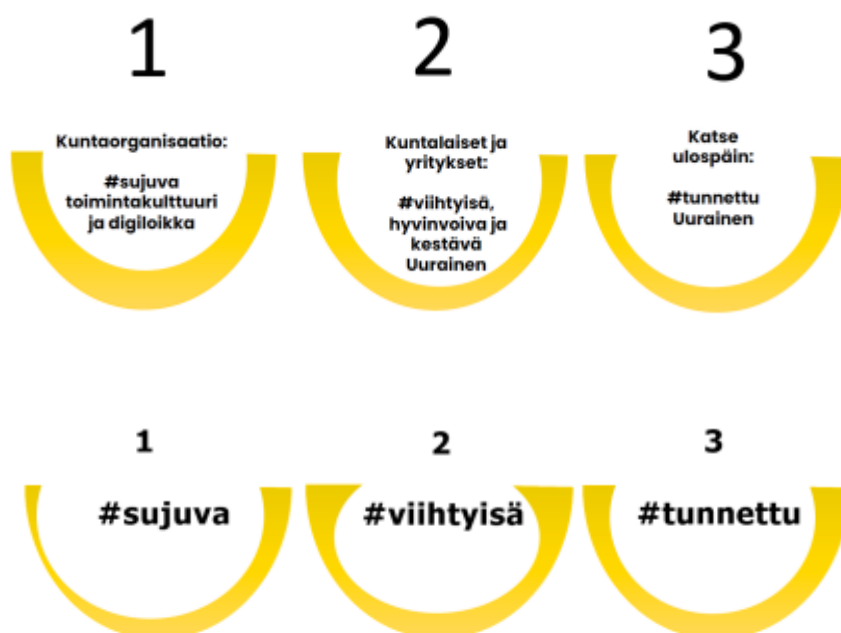
Hyväntuulinen

Uurainen on hyväntuulinen, näkeehän sen jo suun muodosta.
Meillä on syytä hymyyn, olemme positiivisia ja ratkaisukeskeisiä.
Vahvistamme hyvinvointia ja viihtyvyyttä monipuolisesti
niin työssä kuin vapaa-ajallakin.

Uudistuva

Uurainen on samalla sekä perinteikäs että uudistuva.
Vahvistamme vuorovaikutteista,ideoivaa, osallistuvaa ja kestävää toimintakulttuuria.

#SUJUVA

Strategian 1. vaiheessa käänämme katseemme kuntaorganisaation toiminnan kehittämiseksi sujuvaksi. Toimintakulttuurimme mahdollistaa ja rohkaisee uudistamaan kaikkia keskeisiä palveluitamme ja toimintojamme. Hyödynnämme digitaalisuutta niin, että se lisää arvoa palvelutoiminnassa ja -kohtaamisissa. Strategiakauden päättyessä olemme digiloikassamme pitkällä ja sujuvat palvelumme tekevät kotikunnastamme viihtyisän ja aktiivisen paikan niin työnteolle, asumiselle kuin yrittämiselle.

#VIIHTYISÄ

Strategiamme 2. vaiheessa käänämme katseemme kuntalaisiin, yrityksiin, 3.sektorin toimijoihin sekä vapaa-ajan asukkaisiin. Rakennamme viihtyisää, hyvinvoivaa ja kestävää Uuraista. Monin eri tavoin lisäämme hyvinvointia ja kannamme myös vastuuta sekä itsestä että asuin- ja toimintaympäristöstämme. Aktiiviset ja viihtyvät asukkaat ja yrittäjät rakentavat yhteisöllisyyttämme.

#TUNNETTU

Strategian 3. vaiheessa kohdistamme huomion ulospäin ja tehdään Uuraista tunnetuksi. Kuntaviestinnän ja -markkinoinnin avulla lisäämme Uuraisten #tunnettuutta ja vetovoimaa. Kannustamme kaikki uuraislaiset mukaan viestimään ylpeästi erityisesti somekanavissa ja tykkäämään ja kertomaan tarinoita #sujuvasta ja #viihtyisästä Uuraisista. Hyödynnämme ansaittua mediaa ja viestimme modernisti. Tuotamme myös potentiaalisille uusille asukkaille, työntekijöillemme ja yrittäjille kunnastamme, tonteistamme ja vapaa-ajan mahdollisuuksistamme laadukasta tarinaa ja markkinointimateriaalia.

Kunnanvaltuusto on päättänyt hyväksyä Uuraisten kunnan strategian 13.12.2021 § 74. Sen jalkauttaminen sekä kunnan työntekijöiden että kuntalaisten keskuudessa on ollut yksi vuoden 2022 keskeisimmistä toimenpiteistä Uuraisilla. Strategia ohjaa kunnan toimintaa ja toimii johtamisen työkaluna päivittäisessä toiminnassa. Toteutukseen satsataan nyt ja ensi vuonna, ettei strategia jää vain paperiksi tai julkilausumaksi. Kunnan eri toimialat ottavat strategian huomioon toimintansa suunnittelussa ja toteutuksessa vuonna 2023.

3. ULKOINEN JA SISÄINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yleinen taloudellinen kehitys

Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % v. 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi loppuvuodesta ja vuoden 2023 alkupuolella. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain.

Koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset talouskasvuun ovat heikentäneet Suomen julkista taloutta. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu tänä vuonna ripeän talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Ensi vuonna alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä tulevina vuosina. Julkisen velan suhde BKT:hen alenee tänä vuonna, mutta kääntyy nousevalle uralle ensi vuonna. Julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino on mittava ja kestävyysvajeen arvioidaan olevan nyt 3,0 % suhteessa BKT:hen eli noin 9 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla. Velanhoitokustannusten arvioidaan kasvavan ennustejaksolla. Alati kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita.

Vuonna 2023 maailmantalouden kasvunäkymät ovat heikommät kuin tänä vuonna, mikä hillitsee kotimaisia investointeja. Suomalaisen teollisuuden investointinäkymät olivat koronapandemian jälkeen valoisa, mutta epävarmuus voi viivästyttää tai keskeyttää investointihankkeita tulevaisuudessa. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) saatava rahoitus taas vauhdittaa yksityisiä investointeja ennustejaksolla. Yksityisten investointien keskimääräinen kasvuvauhti on koko ennustejaksolla 1,9 %, ja niiden suhde BKT:hen pysyy n. 19 prosentissa.

Julkisen kulutuksen määrä supistuu v. 2023, kun vaalikausi päättyy ja määräaikaikaiset menolisäykset lakkaavat. Kulutusmenojen kasvu jää hyvin maltilliseksi v. 2024, kun hyvinvointialueiden aloittamisesta ja järjestäytymisestä aiheutuvat muutuskustannukset pienenevät. Julkisen kulutuksen arvo kuitenkin nousee koko ennustejakson ajan, kun hinnat nousevat ripeästi.

Talouden kasvun elpyminen lisää työllisten määrää v. 2024, varsinkin palvelutoimialoilla. Työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin v. 2024, osin koska työikäinen väestö supistuu. Mikäli työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmat ja työvoiman saatavuus alueittain tai ammattiteittain eivät muodostu työmarkkinoiden toimivuuden esteeksi, kuten ennusteessa oletetaan, laskee työttömyysaste 6½ prosenttiin v. 2024.

Inflaatio on korkeimmillaan vuoden 2022 loppupuolella ja pysyttelee nopeana vuoden 2023 alkupuolella. Inflaatio hidastuu keskimäärin 3,2 prosenttiin v. 2023. Erityisesti sähkön hintojen oletetaan markkinahintojen kehityksen perusteella nousevan edelleen ja pysyvän korkealla vuoden 2023 alkupuolelle saakka. Energian hintoihin on odotettavissa jopa maltillista laskua vuoden 2023 loppupuolelta alkaen.

Paikallishallinnon rakenne muuttuu ensi vuonna hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa. Kuntahallinto jää uudistuksen jälkeenkin alijäämäiseksi menojen kasvaessa mm. henkilöstökustannusten ja investointipaineiden vuoksi tuloja hieman nopeammin.

Julkinen velka suhteessa BKT:hen supistuu hetkellisesti tänä vuonna. Velkasuhteen supistumiseen vaikuttavat alijäämien pieneneminen ja erityisen suotuisa nimellisen BKT:n kasvu. Ensi vuodesta lähtien nimellisen BKT:n kasvu hidastuu ja valtionhallinnon, paikallishallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä pysyy mittavana, jolloin velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen.

Lähde: VM Taloudellinen katsaus syksy 2022

	2020	2021	2022**	2023**	2024**	2025**	2026**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	-2,2	3,0	1,7	0,5	1,4	1,5	1,4
Bruttokansantuote, mrd. euroa	238	251	269	279	289	299	310
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,3	2,2	6,5	3,2	1,8	1,9	2,0
Työttömyysaste, %	7,7	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4	6,3
Työllisyysaste, %	70,7	72,3	73,9	73,8	74,1	74,4	74,7
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-5,5	-2,7	-1,4	-2,2	-2,2	-2,4	-2,4
Valtio	-5,5	-3,3	-2,3	-3,0	-2,9	-3,1	-3,1
Paikallishallinto ¹	-0,0	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5	-0,6
Hyvinvointialueet				-0,2	-0,3	-0,4	-0,4
Sosiaaliturvarahastot	0,0	0,8	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:hen, %	-3,8	-2,0	-1,0	-1,5	-1,7	-2,2	-2,4
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	74,8	72,3	71,2	72,7	74,1	75,2	76,0
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	52,5	51,2	50,8	52,0	53,1	53,7	54,1
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta ²	-3,0	-1,2	-0,7	-1,2	-0,9	-0,4	0,0

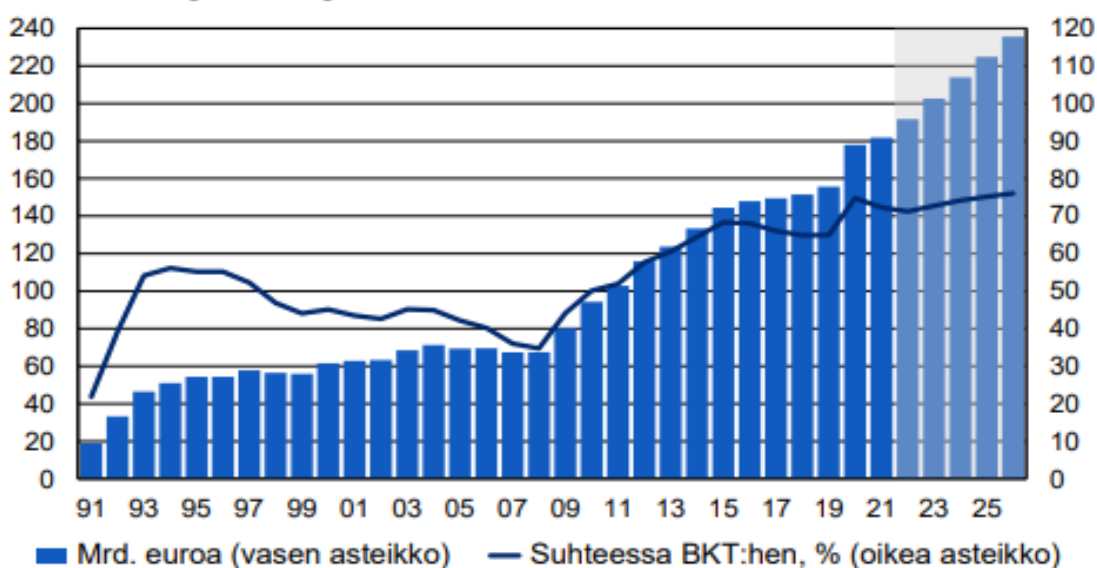
¹ Pl. hyvinvointialuehallinto vuodesta 2023 alkaen

² Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä

VM Taloudellinen katsaus syksy 2022

Suorakulmion muotoinen leike

Julkisyhteisöjen velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

VMKT-julk

Julkinen talous ja kuntatalous

Julkinen talous

Vaikka paikallishallinnon kulutusmenojen kasvu hidastuu v. 2022 covid-19-menojen pienentyessä edellisvuodesta, sen rahoitusasema heikkenee yli miljardi euroa alijäämäiseksi (eli 0,4 % suhteessa BKT:hen), kun yhteisöveron korotetun jako-osuuden ja valtionosuuslisäysten kaltaiset tukitoimet päättyvät. Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät v. 2022 palvelutarpeen kasvun lisäksi hoito- ja palveluvelan purkaminen sekä pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaiset kuntien tehtävien laajennukset, joissa kustannukset nousevat vuosittain. Lisämenoja aiheutuu myös Venäjän hyökkäyssotaa pakenevien ukrainalaisten maahanmuutosta, josta syntyviä kuluja mm. opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille.

Kunta-alalle kesällä 2022 solmittua palkkaratkaisua sovelletaan kaikkiin kunta-alan työntekijöihin. Niin sanottuun yleiseen linjaan sidottujen sopimuskorotusten lisäksi kunta-alan palkkausta uudistetaan erillisellä kehittämissuunnitelmalla vuosina 2023 – 2027. Ohjelman mukaan kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 % sopimuskorotusten lisäksi. Kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys paikallishallinnon kustannuskehitykselle, sillä henkilöstökulut muodostavat sen suurimman kuluerän.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Sote-uudistuksen myötä nämä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat sosiaali- ja terveydenhuollon menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kuntahallintoon (paikallishallinto pl. hyvinvointialueet) luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Kuntataloudesta siirtyy hyvinvointialueiden mukana investointeja arviolta 1,2 mrd. euron edestä. Kuntatalouden investointipaineet pysyvät kuitenkin mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja sen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään. On kuitenkin mahdollista, että talouden epävarmat näkymät, resurssien pullonkaulat, sekä kasvavat kustannukset siirtävät investointeja tuleville vuosille.

Kuntahallinnon alijäämän arvioidaan pysyvän n. 0,4 prosentissa suhteessa BKT:hen v. 2023. Kuntahallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa sen nimelliselvelkää vuoteen 2023 saakka. Sote-uudistuksen seurauksena kuntataloudesta siirtyy n. 5,1 mrd. euroa velkaa hyvinvointialueille v. 2023. Kuntahallinto jää painelaskelmassa yli miljardin alijäämäiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen v. 2023. Vaikka väestön ikääntymisestä aiheutuvat menopaineet helpottuvat sote-uudistuksen myötä, jää tulojen ja menojen välille edelleen hieman kasvavaa epätasapainoa. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen tarkastelujakson lopulla v. 2026. Alijäämän kasvun tasaantuminen näkyy kuitenkin velkasuhteen kasvun hidastumisena viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna.

Valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet vuoden 2023 talousarvioesityksessä

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämismenot siirrolla kunnista hyvinvointialueille on merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen. Uudistuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti kuntien käyttötalouteen, jossa tulojen ja -menojen taso ja rakenne muuttuvat merkittävästi tehtävien siirtyessä hyvinvointialueille sekä rahoituksen siirtyessä valtiolle.

Käyttötalouden muutos toteutuu siten, että siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannuksia vastaavasti siirretään koko maan tasolla yhtä paljon tuloja, jotka koostuvat peruspalvelujen valtionosuuksien niin sanotuista sote-perusteisista osista, yhteisövero-osuudesta, kunnallisverosta sekä veroperustemuutoksista johtuvista verotulojen korvauksista. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten 35 Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:57 nettomäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista taas siirtyy eniten kunnallisveroa eli noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruiseksi 12,64 prosentiksi yksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspal-

velujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa. Siirtyvien valtionosuuksien ja veromenetysten korvausten osuus nykyisestä on noin 70 prosenttia.

Valtionosuutta kasvattavat ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 3,8 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 89 milj. euroa. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen tukea koskevat toimenpiteet (8,75 milj. euroa) sekä sitouttava kouluyhteistyö (3,33 milj. euroa). Yhteensä tehtävämuutokset lisäävät valtionosuuksia vuonna 2023 noin 15 milj. euroa (kts. taulukko 12). Valtionosuutta kasvattavat myös muun muassa valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen sote-uudistuksen myötä (22,6 milj. euroa), perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos (22,4 milj. euroa) sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvän vähennyksen muutos (6,1 milj. euroa).

Vuonna 2023 verotulomenetysten korvaukset ovat yhteensä 862 milj. euroa. Valtion vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna korvausten määrä laskee noin 1,8 mrd. eurolla. Muutosta selittää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jonka yhteydessä noin 70 prosenttia (1,94 mrd. euroa) kuntien verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Hallitus on 2.9.2022 päättänyt, että kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Hallitus arvioi, että tilanteessa, jossa asumisen kustannukset ovat voimakkaassa nousussa, ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusesitystä, joka lisäisi taloudellista epävarmuutta.

Osana hallituksen kansalaisten ostovoimaa tukevia toimenpiteitä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan 1.8.2023 alkaen 70 milj. eurolla. Varhaiskasvatusmaksujen alennus kompensoidaan yhteisöveron kuntien jakoosuutta korottamalla.

Verotulot

Talouden ja työllisyyden myönteinen kehitys on näkynyt positiivisesti sekä kunnallis- että yhteisöveron viime kuukausien tilityksissä. Kunnallisveron suurin muutos koskee kuluvaan vuoteen ja johtuu jäännösverojen uudesta arvioidusta kertymärytmistä. Yhteisöveron parantunut ennuste selittyy pääosin varhaiskasvatusmaksun alentamisen kompensatiolla, joka nostaa kuntaryhmän yhteisöveron jako- osuuksia ja kertymäarvioita ensi vuodesta alkaen.

Kunnallisveroennuste

Syyskuun veroennusteessa on arvioitu, että suurempi osa verovuoden 2021 jäännösveroista kertyisi vasta ensi vuoden alussa ja vastaavasti vähemmän kuluvana vuonna. Tämä oletus alentaa kuluvan vuoden kertymäarviota noin 100 miljoonalla eurolla verrattuna elokuun arvioon. Arvioiminen on tältä osin hankalaa, kun veronmaksajien maksukäyttäytymistä ei varmuudella tiedetä. Samaa oletusta on kuitenkin sovellettu myös tulevana vuosina.

Veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa vajaalla 50 miljoonalla eurolla vuonna 2023. Tästä vajaa 40 miljoonaa euroa johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista. Lisäksi tehtiin muutamia vaikutuksiltaan pienehköjä muutoksia veroperusteisiin. Muun muassa matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta kuluvalla vuodelle ehdotetaan jatkettavaksi myös vuonna 2023. Kaikki arvioidut verotulomenetykset huomioidaan verotulojen menetyksien korvauksina.

Kunnallisveron veropohjassa vuosina 2022 ja 2023 ei ole tapahtunut suuria muutoksia verrattuna elokuun ennusteseen. Eläketulojen vuoden 2023 huomattava 7,5 prosentin kasvu johtuu korkean inflaation vaikutuksista työeläkkeiden tasoon. Vuodesta 2024 eteenpäin arvioitu palkkasumma kuitenkin kasvaa syksyn kuntatalousohjelman arvioiden mukaisesti ja nostaa näin ollen arvioidun maksettavan kunnallisveron tasoa kyseisille verovuosille. Kunnallisveron tilityksissä tämä positiivinen kehitys näkyy erityisesti vuosina 2025 ja 2026.

Yhteisöveroennuste

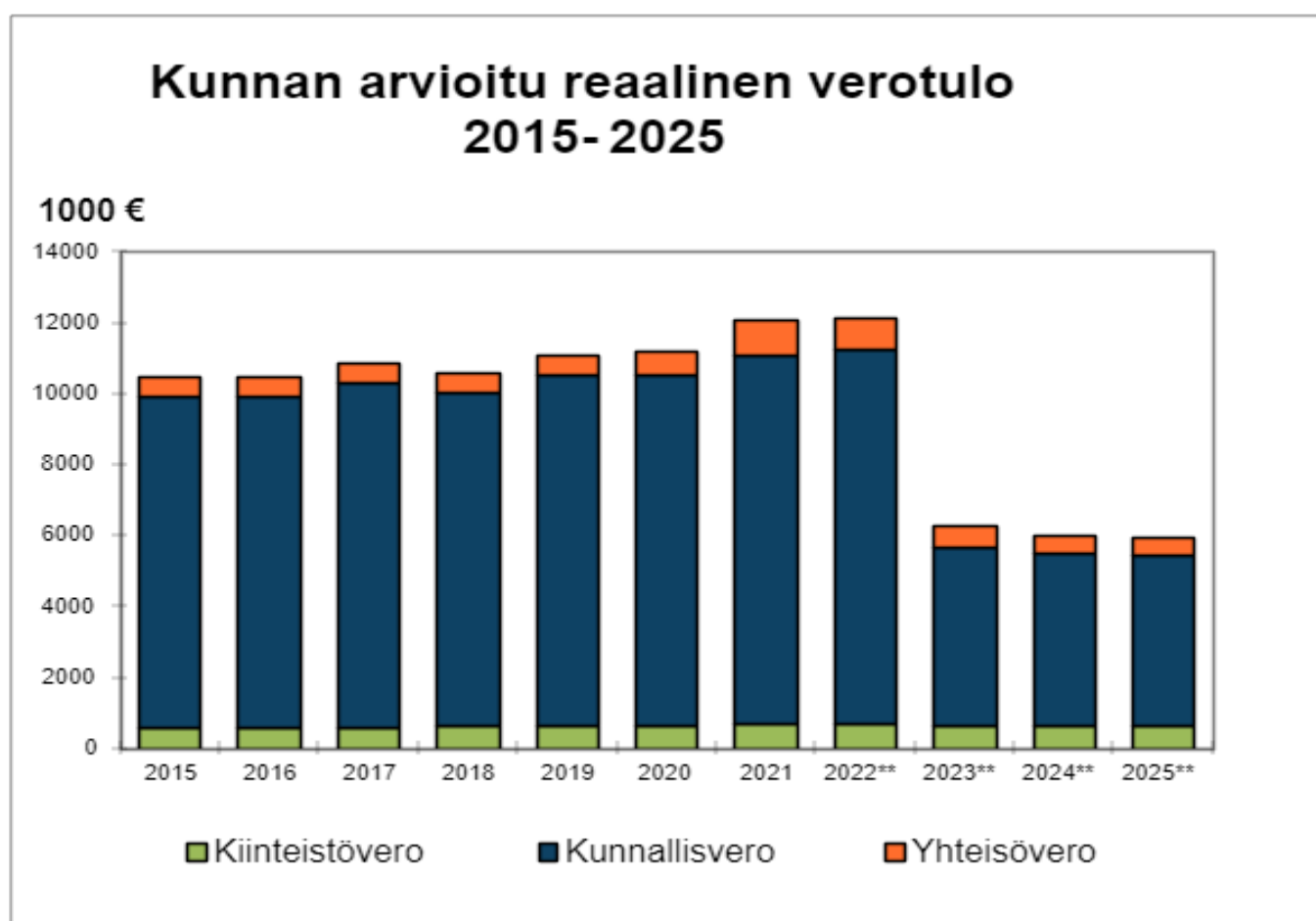
Yhteisövero jatkaa vahvaa kehitystään. Valmistuvan verotuksen 2021 ennakkotiedoista käy ilmi, että kunnille maksuunpantava yhteisövero kasvaisi yli 40 prosenttia vuodesta 2020. Veroennusteessa on kuitenkin sovellettu hieman alhaisempaa arviota. Verovuoden 2021 jäännösveroja odotetaan kuitenkin kertyvän hieman aiempaa arviota

enemmän kuluvana vuonna.

Verovuoden 2022 maksuunpanoarvio parantui myös elokuusta ja tämä näkyy parantuneena tilityksinä tänä ja ensi vuonna. Maksettava yhteisövero 2023–2026 kasvaa elokuun arviosta edelleen. Suurimpina syinä tähän ovat kuntaryhmän korotetut jako-osuudet. Suurimpana veroperustemuutoksena on varhaiskasvatuseränsäntämisen kompensatio, joka nostaa kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuutta 1,25 % -yksikköä vuodesta 2023 alkaen. Yhteisöveron tilitykset kasvavat keskimäärin 150 miljoonaa euroa per vuosi, josta jako-osuusmuutokset käsittävät reilu 100 miljoonaa euroa. Loppu selittyy parantuneesta yhteisöveroennusteesta.

Veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa arviolta 229 miljoonalla eurolla vuonna 2022. Tästä 209 milj. euroa johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista. Lisäksi tehtiin muutamia vaikutuksiltaan pienehköjä muutoksia veroperusteisiin. Arvioidut verotulomenetykset huomioidaan verotulojen menetyksien korvauksina.

Ensi vuodelle ennustetaan myös hyvää kasvua, joka muun muassa näkyy palkkasumman sekä ennakkoverojen suotuisissa kehitysarvioissa. Ensi vuodelle kunnallisveroja kertyy yhteensä arviolta noin 4 %:ia kuluva vuotta enemmän.

(Lähde: Kuntaliiton veroennustekehikko Uuraisten kunnalle 9/2022)

Kunnan verotuloarvio vuodelle 2023 on Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan 6 996 000 euroa. Kunnanhallitus on kokouksessaan 28.11.2022 § 247 lisännyt verotuloarvioon 20 000 euroa kiinteistöveron tuottoon. Näin ollen verotuloennuste on 7 016 000 euroa.

Uurainen					
				S	1 000 €
0					
Yhteenveto					
TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji					
Kunnallisvero	10 895	11 396	5 605	5 526	5 608
<i>Muutos %</i>	6,5	4,6	-50,8	-1,4	1,5
Yhteisövero	1 089	1 003	651	593	615
<i>Muutos %</i>	67,5	-7,9	-35,1	-8,9	3,7
Kiinteistövero	719	767	741	741	741
<i>Muutos %</i>	10,9	6,7	-3,4	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	12 704	13 166	6 996	6 860	6 964
<i>Muutos %</i>	10,1	3,6	-46,9	-1,9	1,5
<i>Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu</i>					

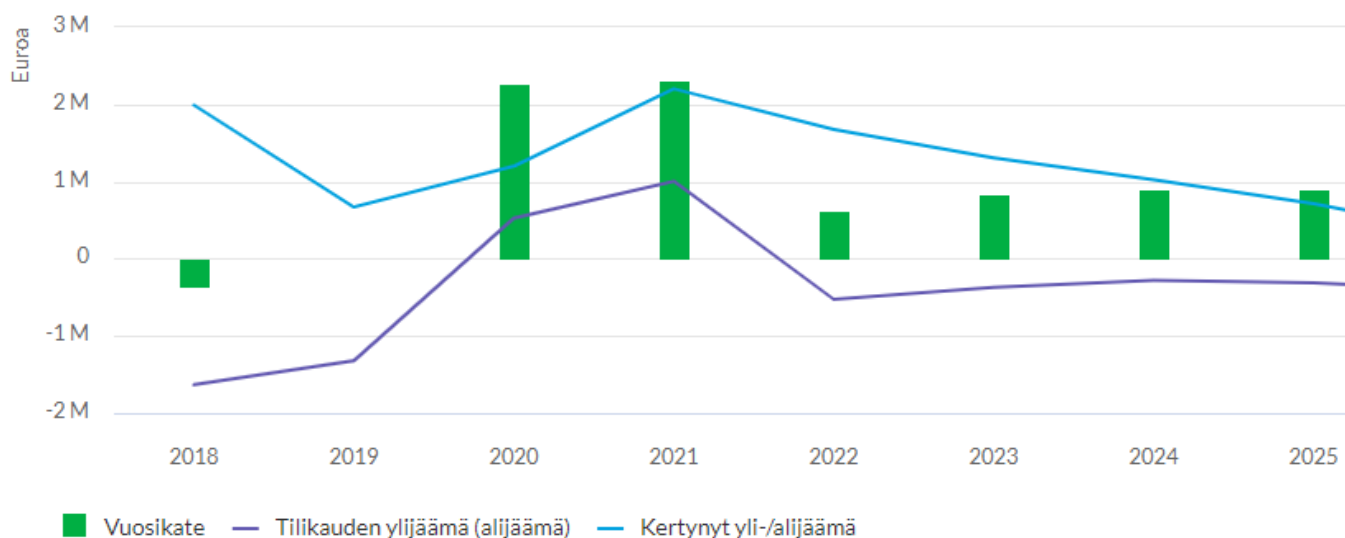
Valtionosuusarvio vuodelle 2023 on **6 412 015** euroa. Se on 58,5 % edellisen vuoden valtionosuudesta.

Kunnan talouden kehitys

Uuraisten kunnan talouskehitys on ollut erinomaisen hyvää vuosina 2020 ja 2021. Kunnan talous on saatu tasapainoon muutaman tuloksellisesti huonon vuoden jälkeen. Viime vuosina valtion strategia koronapandemiasta selviytymiseen on ollut hyvin voimakas elvyttäminen, joka näkyy kuntien verotulojen ja erityisesti valtionosuuksien kasvuna. Vuosien 2020 ja 2021 hyvältä näyttävä talouskehitys kunnissa perustuu valtion toimenpiteistä johtuvaan myönteiseen talouskehitykseen. Vuoden 2022 talouskehitys on ollut selvästi maltillisempaa kuin edellisinä vuosina. Kuluva vuosi on ollut kohtuullisen hyvä Uuraisten kunnan talouden kannalta. Vaikka talousarvio oli alijäämäinen, on talous pysynyt melko hyvin tasapainossa koko vuoden ajan. Erikoissairaanhoidosta on kuitenkin tulossa lisälasaku, joka luultavasti muuttaa vuoden 2022 lopullisen tuloksen alijäämäiseksi. Vuoden 2023 talousarvion vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos näyttää alijäämäiseltä.

Vuoden 2023 alussa tapahtuva perusturvapalvelujen ja pelastustoimen siirtyminen perustettavien hyvinvointialueiden vastuulle muuttaa kunnan taloutta merkittävästi. Talouden kokonaisuus pienenee huomattavasti valtionosuuksien ja verotulojen pienentyessä. Uuraisilla merkittävä osa kunnan toiminnasta on sivistystoimen alaista toimintaa. Näin ollen myös vuonna 2023 kunnan toiminnasta jatkuu noin 50 % verrattuna edelliseen vuoteen. Talousarvio valmistelun edetessä näyttää yhä enemmän siltä, että ensi vuoden talousarviosta muodostuu alijäämäinen. Erityisesti perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen menot ovat kasvussa. Talouden tasapainottamisen toimenpiteitä tarvitaan edelleen tulevina vuosina, muuten talous muuttuu alijäämäiseksi pysyvästi. Nykyisen tarkan taloudenpidon lisäksi seuraavina vuosina on optimoitava palveluverkkoa, tasapainotettava vesilaitoksen talous, panostettava henkilöstön työhyvinvointiin, uudistettava palvelujen toteuttamistapoja, vahvistettava esimiestyötä, toteutettava aktiivista kaa-voitusta ja elinkeinovoimapolitiikkaa sekä pyrittävä keventämään hallintoa. Tämä kaikki on mahdollista ilman, että Uuraisten kunta joutuisi heikentämään peruspalvelujensa tasoa ja/tai nostamaan tuloveroprosenttiaan. Oikeilla toimenpiteillä kunnan talous on mahdollista pitää ylijäämäisenä myös tulevina vuosina.

Vuosikate ja yli- / alijäämä

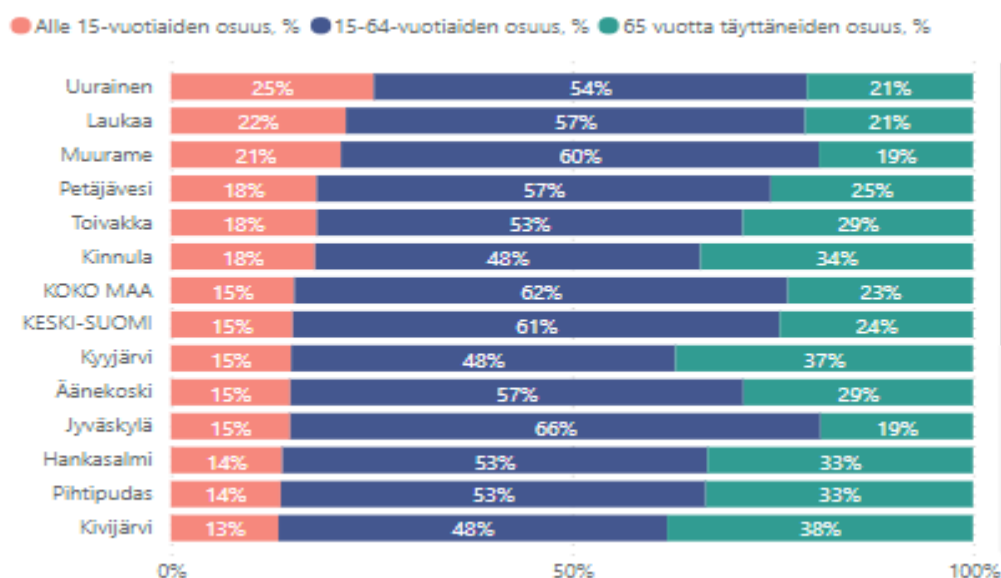

Väestö

Keski-Suomen väestömäärä vuoden 2021 lopussa oli 272 683. Viimeisten 20 vuoden aikana maakunnan väestö on kasvanut 3,5 %:lla (+9 100 henkilöä).

Uuraisten kunnan väestön väkiluku on ennakkotiedon mukaan lokakuun 2022 lopussa ollut 3 596 henkilöä. Vuoden lopusta 2021 lokakuuhun 2022 on Uuraisten väkiluku laskenut 38 henkilöllä. Tilastokeskuksen väestöennusteen (2021) mukaan Keski-Suomen väestömäärä laskee maltillisesti, noin 4 %, vuoteen 2040. Kunnista ainoastaan Jyväskylän ja Muuramen ennustetaan kasvavan. Koko maassa väestön kasvun ennakoidaan olevan 0,1 %. Vuoden 2021 tietojen perusteella Uraisilla 15-64 vuotiaiden osuus on 54,0 prosenttia väestöstä ja alle 15-vuotiaiden osuus 25,3 prosenttia väestöstä. Vanhempien ikäluokkien osuus näyttää kasvavan vähitellen. Uraisilla on edelleen suurin alle 15-vuotiaiden prosentuaalinen osuus vastaavasta väestöosasta koko Keski-Suomessa. Yli 65 vuotiaisen osuus on 20,7 %. Tulevaisuuden palvelujen järjestämisessä on huomioitava se, että yli 65 v. osuus jatkaa kasvuaan tasaisesti. Esimerkiksi vuonna 2008 osuus oli 16 %.

Ikärakenne vuonna 2021

Lähde Tilastokeskus, väestörakenne

Työpaikat ja työllisyys

Alueella olevien työpaikkojen lkm vuonna 2020 oli 802. Työpaikkojen prosentuaalinen osuus toimialan mukaan (2018):

Alkutuotanto 10,4 %

Jalostus 19,6 %

Palvelut 67,2 %

Muut 2,8 %

Uuraisten työpaikkaomavaraisuus vuonna 2021 oli 59,5 %.

Keski-Suomessa oli syyskuun 2022 lopussa yhteensä 13 144 työtöntä työnhakijaa. Se on 1 431 (-9,8 %) vähemmän kuin vuotta aikaisemmin ja 432 henkilöä vähemmän kuin kuukausi sitten. Pitkäaikaistyöttömien määrä on pienentynyt edellisestä vuodesta. Työttömien työnhakijoiden osuus maakunnan työvoimasta on tällä hetkellä 10,6 prosenttia. Uuraisilla työttömien työnhakijoiden kokonaismäärä on laskenut 16 henkilöllä (- 12,0 %) verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen. Kaikissa ikäryhmissä Uuraisilla työttömyys on laskenut. Keski-Suomessa oli uusia avoimia paikkoja syyskuun aikana 2 628, mikä on 1 216 vähemmän kuin vuosi sitten.

Syyskuun 2022 tilastojen mukaan Uuraisilla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on ollut 9,8 prosenttia. TE-toimiston tilaston mukaan määrällisesti työttömiä työnhakijoita on syyskuussa 2022 ollut 153 henkilöä. Syyskuun pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt vuodentakaisesta viidellä henkilöllä.

4. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, toiminnan ja talouden tavoitteisiin sekä kuntastrategiaan. Sen tarkoituksena on kehittää ja edistää kunnan toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, toiminnan kehittämistä, tuloksellisuutta ja sen arviointia sekä mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä. Sillä tarkoitetaan kaikkia niitä tapoja, joilla viranhaltijat, tilivelvolliset, toimielimet sekä esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on tuloksellista ja taloudellista; päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa; lain säännöksiä, toimielinten päätöksiä sekä viranomaisohjeita noudatetaan ja kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan. On tärkeää, että sisäisen valvonnan toimintatavat sisällytetään päätöksentekoprosesseihin, toiminnan ja talouden sekä investointien suunnitteluun sekä hallinnon, hallinnon, toiminnan, omaisuuden ja taloudenhallinnan toimintatapoihin. Talousarvion laadinnassa on pyritty siihen, että tavoitteet ja niiden mittarit olisivat mahdollisimman konkreettisia ja yksiselitteisiä.

Uuraisten kunnanvaltuusto on hyväksynyt 3.9.2013 Uuraisten kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet 1.1.2014 alkaen. Lisäksi kunnanhallitus on antanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiohjeen 20.6.2016.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää

- a. strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista;
- b. toiminnan lainmukaisuutta;
- c. hyvän hallintotavan toteutumista;
- d. riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa

Riskienhallinta on johdon vastuulla. Se on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus kunnan strategisten, toiminnan ja talouden saavuttamisesta sekä toiminnan häiriöttömyydestä ja jatkuvuudesta. Riskienhallinnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä toiminnan jatkuvuutta ja häiriöttömyyttä vaarantavia tapahtumia. Riskienhallinta perustuu ydintoimintojen ja järjestelmien tunnistamiseen, sallitun ja hyväksyttävän riskitason määrittelyyn, sekä riittävän riskien hallinnan menetelmien toimeenpanoon käytännössä.

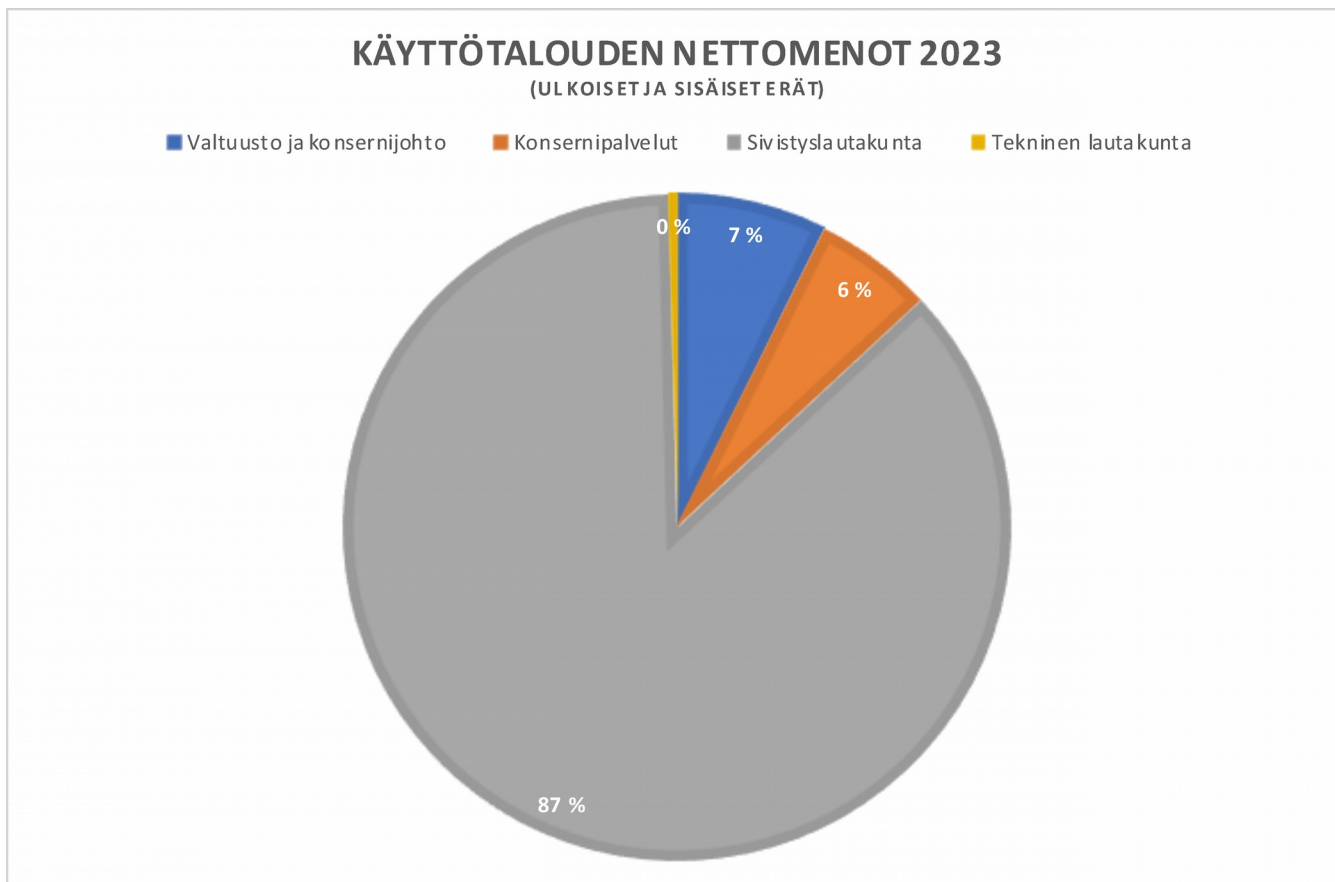
Kunnanhallitus ja lautakunnat antavat toimialoiltaan toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanhallitus vastaa ja lautakunnat vastaavat toimialoillaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kukin toimiala antaa talousarvioehdotuksen yhteydessä suunnitelman talousarviovuonna seurattavista asioista. Kunnanhallitus laatii talousarvion yhteenvedon talousarviovuonna seurattavista asioista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuoden 2023 talousarvion käsittelyn yhteydessä arvioidaan toimintaan ja talousarvion toteutumiseen kohdistuvat riskit tehtäväalueittain. Kukin toimiala on talousarvion laadinnan yhteydessä kirjannut keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle.

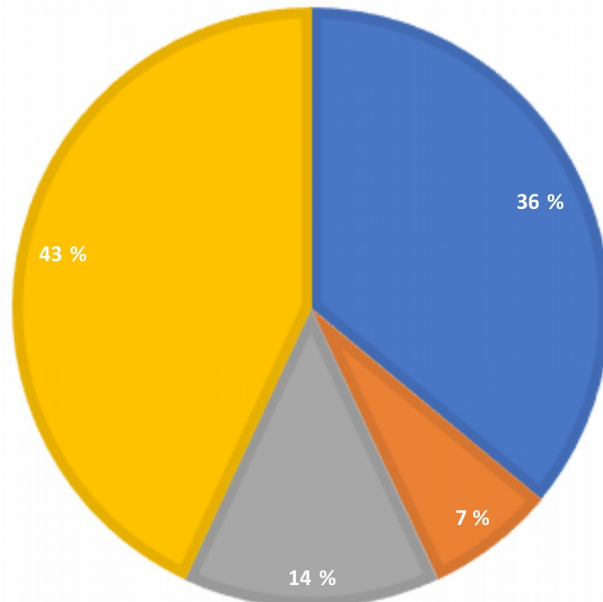
Koko kunnan vuoden 2023 sisäisen valvonnan painopistealueena jatkuu edelleen asiakirjahallinta ja lisäksi viranhaltijapäätökset. Lakiuudistusten ja uusien säännösten jalkauttamista kunnan ja työyksiköiden toimintaa seurataan edelleen.

5. TALOUDEN RAKENNE

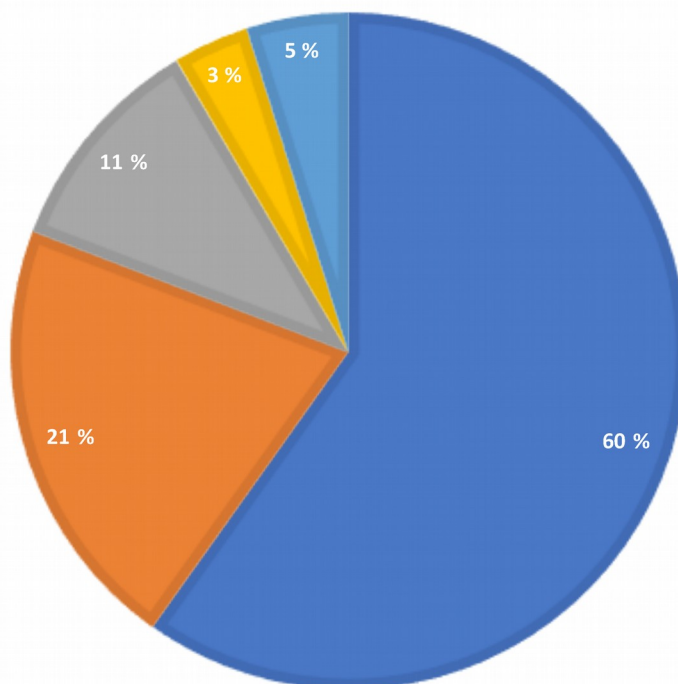
TOIMINTATUOTOT 2023 (ULKOISET TUOTOT)

■ Myynttuotot ■ Maksut lot ■ Tuet ja avustukset ■ Muut toimintatuotot

TOIMINTAMENOT 2023 (ULKOISET MENOT)

■ Henkilösö ■ Palvelujen ostot ■ Aineet, tarvikkeet ja tavarat ■ Avustukset ■ Muut toimintakulut

6. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KÄYTTÖTALOUS				Muutos-%
1000 eur	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	ta 2023/ta 2022
Valtuusto ja konsernijohto				
Yleishallinto				
*tulot	34 018	42 360	100 880	58,0
*menot	-1 341 066	-776 200	-1 122 000	44,6
*netto	-1 307 048	-733 840	-1 021 120	39,1
Maa- ja metsätilat				
*tulot	262 205	185 000	250 000	35,1
*menot	-43 298	-34 990	-49 690	42,0
*netto	218 907	150 010	200 310	33,5
Maankäytön suunnittelu				
*tulot	57 017	115 000	60 000	-47,8
*menot	-100 008	-118 210	-116 640	-1,3
*netto	-42 991	-3 210	-56 640	1664,5
Valtuusto ja konsernijohto yht.				
*tulot	353 240	342 360	410 880	20,0
*menot	-1 484 372	-929 400	-1 288 330	38,6
*netto	-1 131 132	-587 040	-877 450	49,5
Konsernipalvelut				
Keskusvirasto				
*tulot	37 879	13 350	1 510	-88,7
*menot	-536 437	-644 140	-671 900	4,3
*netto	-498 558	-630 790	-670 390	6,3
Henkilöstöhallinto				
*tulot	38 853	34 000	34 000	0,0
*menot	-140 193	-108 620	-92 180	-15,1
*netto	-101 340	-74 620	-58 180	-22,0
Konsernipalvelut yht.				
*tulot	76 732	47 350	35 510	-25,0
*menot	-676 630	-752 760	-764 080	1,5
*netto	-599 898	-705 410	-728 570	3,3
Peruspalvelutk.				
Sosiaalipalvelut				
*tulot	328 693	208 200		-100,0
*menot	-2 012 476	-2 181 420	0	-100,0
*netto	-1 683 783	-1 973 220	0	-100,0
Vanhustyö				
*tulot	778 866	786 540	0	-100,0
*menot	-2 834 380	-3 152 340	0	-100,0
*netto	-2 055 514	-2 365 800	0	-100,0
Toimeentuloturva				
*tulot	69 581	59 600	0	-100,0
*menot	-668 970	-728 040	0	-100,0
*netto	-599 389	-668 440	0	-100,0
Terveystuolto				
*tulot	389 727			
*menot	-6 529 528	-6 319 380	0	-100,0
*netto	-6 139 801	-6 319 380	0	-100,0

Peruspalvelultk. yht.				
*tulot	1 566 867	1 054 340	0	-100,0
*menot	-12 045 354	-12 381 180	0	-100,0
*netto	-10 478 487	-11 326 840	0	-100,0
Sivistysltk				
Sivistystoimi				
*tulot	5			
*menot	-88 618	-90 860	-94 840	4,4
*netto	-88 613	-90 860	-94 840	4,4
Perusopetus				
*tulot	232 985	160 700	191 050	18,9
*menot	-5 826 830	-6 043 730	-6 453 154	6,8
*netto	-5 593 845	-5 883 030	-6 262 104	6,4
Varhaiskasvatus				
*tulot	226 667	143 000	212 100	48,3
*menot	-2 737 499	-2 974 890	-3 844 586	29,2
*netto	-2 510 832	-2 831 890	-3 632 486	28,3
Muu opetustoimi				
*tulot				
*menot	-58 969	-76 070	-76 550	0,6
*netto	-58 969	-76 070	-76 550	0,6
Joukkoliikenne				
*tulot				
*menot	-13 058	-9 800	-12 000	22,4
*netto	-13 058	-9 800	-12 000	22,4
Kirjastotoimi				
*tulot	8 906	1 600	1 700	6,3
*menot	-197 028	-235 140	-237 880	1,2
*netto	-188 122	-233 540	-236 180	1,1
Kulttuuritoimi				
*tulot	2 789	5 580	10 740	92,5
*menot	-42 064	-47 070	-83 710	77,8
*netto	-39 275	-41 490	-72 970	75,9
Nuorisotoimi				
*tulot	68 800	64 100	29 000	-54,8
*menot	-198 777	-203 550	-161 540	-20,6
*netto	-129 977	-139 450	-132 540	-5,0
Liikuntatoimi				
*tulot	44 782	44 400	31 100	-30,0
*menot	-334 147	-363 240	-412 885	13,7
*netto	-289 365	-318 840	-381 785	19,7
Sivistysltk yht				
*tulot	584 934	419 380	475 690	13,4
*menot	-9 496 990	-10 044 350	-11 377 145	13,3
*netto	-8 912 056	-9 624 970	-10 901 455	13,3
Tekninen ltk				
Hallinto ja muu toiminta				
*tulot	27 876	32 400	35 000	8,0
*menot	-211 607	-195 260	-205 330	5,2
*netto	-183 731	-162 860	-170 330	4,6
Pelastustoimi				
*tulot				
*menot	-336 633	-341 670	0	-100,0
*netto	-336 633	-341 670	0	-100,0
Vesihuoltolaitos				

*tulot	386 626	376 500	413 378	9,8
*menot	-415 313	-436 500	-489 270	12,1
*netto	-28 687	-60 000	-75 892	26,5
Tuki- ja tilapalvelut				
*tulot	4 105 654	4 386 990	4 559 466	3,9
*menot	-3 530 447	-3 825 080	-3 864 442	1,0
*netto	575 207	561 910	695 024	23,7
Liikenneväylät				
*tulot	3 510	1 500	1 600	6,7
*menot	-227 263	-229 640	-317 600	38,3
*netto	-223 753	-228 140	-316 000	38,5
Puistot ja muut alueet				
*tulot				
*menot	-21 611	-28 280	-52 080	84,2
*netto	-21 611	-28 280	-52 080	84,2
Sorakuopat				
*tulot	24 416	25 000	25 000	0,0
*menot	-2 320			
*netto	22 096	25 000	25 000	0,0
Ympäristötoimi				
*tulot	72 274	65 000	59 000	-9,2
*menot	-141 512	-155 290	-247 330	59,3
*netto	-69 238	-90 290	-188 330	108,6
Tekninen lautakunta yht.				
*tulot	4 620 356	4 887 390	5 093 444	4,2
*menot	-4 886 706	-5 211 720	-5 176 052	-0,7
*netto	-266 350	-324 330	-82 608	-74,5
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ				
*tulot	7 202 129	6 750 820	6 015 524	-10,9
*menot	-28 590 052	-29 319 410	-18 605 607	-36,5
*netto	-21 387 923	-22 568 590	-12 590 083	-44,2

2002 VALTUUSTO JA KONSERNIJOHTO

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	353 240	342 360	410 880	68 520
Toimintakulut	-1 484 372	-929 400	-1 288 330	-358 930
Toimintakate	-1 131 132	-587 040	-877 450	-290 410

Suunnitelmapoistot - 39 630€

2101 Yleishallinto

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	34 018	42 360	100 880	58 520
Toimintakulut	-1 341 066	-776 200	-1 122 000	-345 800
Toimintakate	-1 307 048	-733 840	-1 021 120	-287 280

Suunnitelmapoistot -39 630 €

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus Yleishallinnon tehtäväalueeseen sisältyvät kunnanvaltuuston, tilintarkastuksen, kunnallisverotuksen sekä kunnanhallituksen vastualueet. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallituksen tehtäväalueeseen sisältyvät tilintarkastus, kunnallisverotus, työ- ja elinkeinotoimi ja metsätilat sekä vuonna 2023 myös maahanmuuttopalvelut. Uuraisten kunta kuuluu Laukaan kunnan hallinnoimaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen.

Työllistäminen

Toiminnan kuvaus

Työllistämisen alle luetaan omille kustannuspaikoilleen jaetut työmarkkinatuen kuntaosuus ja työllistäminen. Hyvinvointialueiden aloittamisen myötä pois jäävät kuntouttava työtoiminta ja yli 29-vuotiaille tarjottava työpajatoiminta. Lisäksi nuorten työpajatoiminnasta luovutaan asiakasnuorten vähäisen määrän vuoksi.

Palkkatuetut työsuhteet ja työkokeilut: Palkkatuettuja työsuhteita ja työkokeilupajakoja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan kaikissa kunnan yksiköissä. Viime vuosina palkkatuella on palkattu työntekijöitä erityisesti ympäristön ja kiinteistöjen hoitoon liittyviin tehtäviin.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hyvän Tuulen paja on toiminut vuodesta 2020 osoitteessa Kuukantie 8. Painopiste on ollut erityistä tukea tarvitsevilla nuorilla. Palkkatuettujen työsuhteiden sijoittamispaikkoja ovat olleet Hyvän Tuulen paja, kunnan muut yksiköt sekä vihertyöryhmä. Vihertyöryhmän tavoitteena on työllistää vuosittain kolme henkilöä noin yhdeksän kuukauden mittaisiin työsuhteisiin. Työtehtävät määrittelee ja työtehtäviin perehdyttämisen toteuttaa pääsääntöisesti teknisen toimen henkilöstö. Vihertyöryhmän toiminta jatkuu myös vuonna 2023. Sen sijaan kunnan itsenäisesti järjestämästä työpajatoiminnasta luovutaan kokonaan ja Hyvän tuulen pajan tilat ja ohjauksesta vastaava henkilö siirtyvät Keski-Suomen hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueiden aloittamisen myötä kunnalta poistuu oikeus kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen. Kuntouttavassa työtoiminnassa on ollut vuosittain 15–20 henkilöä ja heidän osaltaan palveluja hoitavat vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle siirtyvät työpajaohjaaja ja sosiaalityöntekijät. Kuntouttavaa työtoimintaa tarvitsevien asiakkaiden osalta tavoitellaan sujuvaa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

Nuorten ohjaukseen liittyvien työntekijöiden palkat on kirjattu suurimmaksi osaksi nuorten työpajalle. Saadun valtionavustuksen määrä on viime vuosina vaihdellut 25 000 ja 30 000 euron välillä. Nuorten työpajatoiminnasta luovuttamisen myötä valtionavustusta ei enää saada.

TE-toimiston myöntämän palkkatuen puitteissa tarjotaan jatkossakin osa-aikaisia työsuhteita työmarkkinatuen kuntaosuuslistoilla oleville henkilöille. Lisäksi työllistettyjä ohjataan mahdollisuuksien mukaan yrittäjämäiseen työs-

kentelyyn muun muassa osuuskunta Tekemonian tai Värkkäyksen kautta.

Kuntaosuuslistalla olevasta henkilöstä maksetaan keskimäärin noin 430 euron kuukausittaista kuntaosuusmaksua. Henkilö poistuu listalta joko työssäoloehdon kartuttua täyteen tai vielä vuonna 2023 hänen osallistuessaan johonkin työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen. Ensin mainitussa tapauksessa kunnalle työllistämistä koituva taloudellinen hyöty konkretisoituu noin yhdeksän kuukauden kuluttua työsuhteen alkamisesta.

Kunnalle TE-toimistosta osoitetut velvoitetyöllistettävät on aiemmin hoidettu enimmäkseen työpajan kautta. Velvoitetyöllistettävien määrää ei voi etukäteen tietää ja siksi heidän työllistämistään saattaa koitua ennakoimattomia menoja. Nämä menot kohdistuvat jatkossa todennäköisimmin työllistämiseen. Velvoitetyön on oltava enintään puolen vuoden mittainen kokoaikatyö.

Kaikkiaan palkkatuettuihin työsuhteisiin sivukuineen on budjetoitu noin 90 000 euroa. Kustannukset kirjataan työllistämisen menokohdalle.

Nuorten kesätyöllistämisen tuki siirtyi vuonna 2020 työllistämisen osaksi. Uuraisten kunta tukee yrityksiä ja muita y-tunnuksellisia tahoja nuorten työllistämässä vähintään kahden viikon ajaksi. Nuoren tulee olla 13–24-vuotias ja kirjoilla Uuraisilla. Työllistetty nuori saa palkkaa Tutustu työelämään ja tienaa -mallin mukaan. Palkka kahden viikon työsuhteessa oli vuonna 2022 vähintään 350 euroa sisältäen lomakorvauksen. Työllistävä yritys tai muu y-tunnuksellinen taho saa uuraislaisen nuoren työllistämiseen kunnan kesätyöllistämistukea 150 euroa kahden viikon ja 300 euroa neljän viikon mittaiseen työsuhteeseen. Kesätyöllistämistuki koskee myös 4H-yrittäjiä, joiden yritys toimii 1.6.–31.8. välisenä aikana ja yrittäjä voi kirjanpitoonsa perustuen osoittaa liikevaihtoa syntyneen vähintään 100 euroa. Kaikkiaan nuorten kesätyöllistämistukea varataan 6 000 euroa.

Työmarkkinatuen kuntaosuuksiin on varattu 180 000 euroa, mikä on enemmän kuin edellisvuonna. Tällä varaudutaan ilmiönä koko maata koskevaan pitkäaikaistyöttömyyden kasvuun. Jo muutenkin vähäisten myyntituottojen ennakoidaan loppuvan työpajatoiminnan siirtyessä hyvinvointialueelle. Lisäksi kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä kunnalle maksettavat korvaukset loppuvat kokonaan. Tuottoja arvioidaan saatavan lähinnä palkkatukena noin 22 500 euroa.

Talousarvion merkittävin kasvu edellisvuoteen verrattuna syntyy kohoavista työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuista. Merkittäviä toimintakuluja aiheuttavat myös palkkakustannukset, joista suuri osa syntyy työllistämisen alle siirrettävistä palkkatukipalkoista.

Erityisesti seurattavia asioita

Talousarviokaudella erityisesti seurattaviin asioihin kuuluvat hyvinvointialueiden aloittamisen vaikutukset kuntouttavaan työtoimintaan ja työllistämiseen. Seurannassa on myös yleinen talouden suhdannetilanne ja taantumien uhka. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi jo työllisyystilanteen ollessa lähiaikojen huipussaan, eikä välitöntä helpotusta ole näköpiirissä. Jos trendi jatkuu, vaarana on työmarkkinatuen kuntaosuusmaksujen kasvu. Merkkejä tästä on ollut nähtävissä jo vuodesta 2021. Lisäksi seurannassa ovat julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen uudistukseen liittyvät asiat.

Merkittävä vaikutus kunnan työllisyyden hoitoon on palkkatukimäärärahoilla, jotka ovat edellytys räätäloityjen työsuhteiden tarjoamiselle. Tukea ei myönnetä esimerkiksi lomautuksiin tai irtisanomisiin johtavien yt-neuvottelujen vuoksi. Jos edellytyksiä on olemassa, nuorten ja erityistä tukea tarvitsevien kanssa solmitaan oppisopimuksia. Yhteistyötä etsivän nuorisotyön, oppilaitosten, TE-toimiston, Kelan ja Keski-Suomen eteläisen TYP-verkoston kanssa jatketaan.

Uuraisten kunta on vastaanottanut ja majoittanut elokuusta 2022 alkaen tilapäisen suojelun perusteella Suomessa oleskelevia ukrainalaisia. Heille on tarjottu työllistymistä edistäviä palveluja yhteistyössä Jyväskylän vastaanottokeskuksen ja Keski-Suomen TE-toimiston kanssa. Erityisessä seurannassa on Ukrainan sodan kehitys ja sen vaikutukset Uuraisille majoitettavien ukrainalaisten määriin ja heidän tarvitsemiinsa palveluihin. Kunnan työn suunnittelija toimii yhteyshenkilönä Jyväskylän vastaanottokeskukseen sekä TE-palveluihin. Osa Suomeen saapuvista ukrainalaisista tulee todennäköisesti jäämään Suomeen sodan päättymisen jälkeenkin. Ukrainalaisilla on jo nyt rajoittamaton työnteko-oikeus ja usealla heistä vähintään ammatillinen peruskoulutus sekä aiempaa työkokemusta. Ensimmäinen palvelu lähitulevaisuudessa ovat suomen kielen opinnot, sillä suurin osa saapujista osaa vain ukrainaa ja/tai

venäjää. Suomen kielen taito edistää merkittävästi heidän työnsaantimahdollisuuksiaan. Ukrainalaisten työllistymistä ja muiden palvelujen tarvetta seurataan ja tarvittavia palveluja pyritään järjestämään käytettävissä olevien resurssien puitteissa ja yhteistyökumppaneita hyödyntäen.

Strategiset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
1. Kunnassa kirjoilla olevien pitkäaikaistyöttömien määrän vähentyminen.	Vaihtuvuus ja määrien vähentyminen työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla.	Työmarkkinatuen kuntaosuuden pienentyminen. Työttömien aktivointiin panostetaan erityisesti työkokeilujen ja osa-aikaisten työsuhteiden osalta.
2. Työ- tai opiskelupaikkojen löytäminen hyvinvointialueen työpajan ulkopuolelta.	Asiakkaiden saamat työ- tai opiskelupaikat.	Vailla ammatillista koulutusta olevien työttömien määrän vähentyminen. Nuoria ja muita työnhakijoita ohjataan ammatilliseen tai osaamista täydentävään koulutukseen.
3. Sujuva yhteistyö Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa.	Palautekeskustelut ja asiakastilanteen kehitys.	Asiakkaiden luonteva siirtyminen kunnasta hyvinvointialueen palveluihin. Elämänhallintaa edistävien toimenpiteiden tarjoaminen ja kehittäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Työllistettävien palkkatuen merkittävä vähentyminen vaikuttaisi työllistämistoimintaan, sillä suuri osa menoista aiheutuu palkkakustannuksista. Myös hyvinvointialueiden aloittamiseen liittyy avoimia kysymyksiä. Kunta ei voi enää järjestää kuntouttavaa työtoimintaa itse, joten yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on saatava heti alusta alkaen sujuvaksi. Lisäksi monialaista palvelua tarvitsevien TYP-asiakkaiden siirtyminen hyvinvointialueen hoidettaviksi edellyttää sujuvaa siirtymää. Vuoden 2022 loppuun asti heidän palvelujaan kunnassa hoitaa työsuunnittelija, jolla on kunnan ainoat tunnukset asiakashallintajärjestelmä TYPPIin. Siirtymä on kyettävä toteuttamaan onnistuneesti ja palvelun oltava käytössä heti vuodenvaihteesta alkaen. Muutoin uhkana on palvelukatko ja esimerkiksi kuntouttavaa työtoimintaa tarvitsevien asiakkaiden jääminen vaille arkea rytmittävää toimintaa. Nämä seuraukset näkyisivät paitsi elämänhallinnan ongelmien lisääntymisenä myös kasvavina työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuina.

Covid-19-pandemiaa ei syksyn 2022 näkymillä ole edelleenkaan voitettu. Rajoituksia on kuitenkin purettu, rokotuksia jaettu laajasti ja taudin kanssa opittu elämään. Pandemia on ehtinyt vaikuttaa usean yrittäjän elinkeinoon ja muun muassa mahdollisuuksiin rekrytoida uutta työvoimaa. Viruksen mutaatiot voivat edelleen aiheuttaa ainakin tilapäisiä haittoja.

Vuoden 2022 helmikuussa Ukrainassa alkaneen sodan vaikutukset heijastuvat maailmanlaajuisesti. Uuraisilla käytännön tasolla erityisesti näkyvä vaikutus on ollut sotaa pakenevien ihmisten saapuminen kuntaan. Heistä suurin osa on työikäisiä ja työtä etsiviä. Heidän työllistämisenä on haastavaa puuttuvan suomen kielen taidon vuoksi. Lisäksi sodalla voi olla ennakoimattomia vaikutuksia, joihin pyritään sopeutumaan tilanteen mukaan. Kunnan työsuunnittelija toimii yhteyshenkilönä Jyväskylän vastaanottokeskuksen suuntaan ja ajoittain tilapäiseen suojeluun perustuvat työtehtävät vievät huomattavasti aikaa muilta tehtäviltä.

Valtakunnallisella tasolla suurin riski on yleinen talouden suhdannetilanteen heikkeneminen, mikä näkyisi yt-neuvotteluina ja irtisanomisina. Uuraisten kunta ei ole työpaikkaomavarainen ja osa kuntalaisista käy töissä ympäristökunnissa, erityisesti Jyväskylässä. Ympäristökuntien työpaikkojen väheneminen näkyisi myös Uuraisilla. Pidemmän aikavälin seuraus edellisestä olisi pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu. Jos talous notkahtaa ja työpaikat tilapäisesti vähenevät, tällöin työllistämistoiminnan painopistettä on siirrettävä koulutuksiin ohjauksen ja muun osaa-

misen kehittämisen suuntaan.

Hyvinvointialueen edunvalvonta ja vanhusneuvosto

Toiminnan kuvaus: Peruspalelulautakunnan toiminta jatkuu siten, että toiminnan sisältö on vaikuttamistoimielin-toimintaa ja toimisi kunnan asiantuntijatoimielimenä, mahdollistaisi sen toimimisen vastinparina hyvinvointialueelle. Vanhusneuvoston toiminta jatkuu osana yleishallintoa vuonna 2023. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen sisältöä ja toimintatapoja on syytä tarkastella kokonaisuudessaan hyvinvointialuemuutoksen yhteydessä ja järjestää asiasta erillinen suunnitteluseminaari vuonna 2023.

Tuotannolliset ja taloudelliset tavoitteet

Taloudellisten tavoitteiden asettelussa tärkein määrittävä tekijä on työmarkkinatuen kuntaosuuslista. Kunnalle koi-tuu säästöä jokaisesta listalta poistuvasta henkilöstä. Tavoitteena on saada vähennettyä listalla olevien henkilöiden määrää työvoimapolitiittisten toimenpiteiden kautta ja siten pienentää maksuosuuksia. Samalla pyritään tuottamaan kuntalaisten käyttöön palveluita, joita lähialueella ei muuten olisi tarjolla.

Työpajatoiminnan Keski-Suomen hyvinvointialueelle siirtymisen vuoksi työpajatoiminnasta ei enää synny myynti-tuottoja kunnalle.

Yleishallinnon toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Uuraisten kunnan strategian 2030 toteutus.

Strategiset tavoitteet (valuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Väestökehitys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Kestävällä kasvu-ural-la	- väestönmuutoksen ennakkotiedot kuukausit-tain/vuotuisesti - vetovoimaiset omakotitalotontit	- Muuttotase vuoden lopussa vä-hintään ± 0 - Panostus (€) aktiiviseen maan-käyttöön – valmiit alueet, kaavoit-tuksessa olevat alueet, maanhan-kinta.

Kriittinen menestystekijä: ansiotulo- ja kiinteistöveroprosentin pitäminen kohtuullisena ja nopea reagointi talouden muutoksiin.		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
tasapainoinen ja kestä-vä talous	kohtuulliset veroprosentit Toiminnan tuottavuus ja tehokkuus	tulovero 8,86 %, Kiinteistövero: yleinen 1,05 %, vakituisten asuinrak. 0,48 %, muiden asuinrak. 1,20 %, yleishyö-dyll.yhteisön 0,0%, rak. rakennuspaikan 3,0 % Kunnallisverotus kustannuspaikalta rahoi-tetaan kiinteistöjen rekisteritietojen kehit-tämishanke, Valtuusto teki elokuussa 2021 strategisen periaatepäätöksen, että hanke toteutetaan koko kunnan alueella vaiheittain.

	<p>Varainhankinnan toimivuus ja lainakannan riittävä suojaaminen korkoriskiltä</p> <p>Sijoitussuunnitelma toteutus</p>	<p>Toimitilojen tilatehokkuus, tilapalvelujen tehokas toiminta. Kustannustehokkuus verrattuna lähimpiin kuntaverrokkeihin. Uusia toimia ja virkoja tulee perustaa, jos lainsäädäntö velvoittaa lisäämään henkilöstöä. Tästä poikkeavat tilanteet tulee perustella erityisen hyvin ja riittävän ajoissa ennen toimielinkäsittelyä.</p> <p>Varainhankinnan tavoitteena on turvata Uuraisten kunnan maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa. Pitkäaikaista lainaa otetaan vuonna 2023 enintään 3,0 miljoonaa euroa. Tilapäisrahoitusta otetaan kerralla enintään 3,0 milj. euroa. Tavoitteena on, että kunnan velka €/asukas tunnusluku pysyy taloussuunnitelmavuosina 2023-25 vuoden 2020 tasolla. Vähintään 20 % lainoista pyritään suojaamaan korkojen nousun varalta. Kunnanjohtaja päättää hallintosäännön mukaan kunnanvaltuuston hyväksymissä rajoissa pitkäaikaisen lainoituksen hankkimisesta sekä tilapäislainan ottamisesta.</p> <p>Kunnan varojen sijoitustoimintaa määrittelee valtuuston hyväksymä sijoitussuunnitelma. Kunnan sijoituksista on mahdollista kotiuttaa talousarviovuoden aikana enimmillään 1,0 milj. euroa. Kotiutettuja sijoituksia käytetään ohjeellisen käyttösuunnitelman mukaisesti investointien rahoittamiseen ja käyttötalouso- osassa olevan investointiavustuksen kattamiseen. Kunnanhallitus hyväksyy erikseen ohjeellisen käyttösuunnitelman, mikäli sijoitusten kotiuttaminen on tarpeellista.</p>
--	--	--

Kriittinen menestystekijä:

1

Kuntaorganisaatio:

#sujuva
toimintakulttuuri
ja digiloikka

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Sujuva toimintakulttuuri ja digiloikka	<ul style="list-style-type: none"> - henkilöstökysely - Vuoropuhelu, matala kyn- 	<ul style="list-style-type: none"> - Tulokset vähintään hyvällä tasolla (asteikko 4,2 -4,9) - Jokaisella on ainakin yksi työystä-

	nys kohdata toisia ja tarttua asioihin luo uskaltamisen ja tekemisen kulttuurin.	<p>vä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • työystävä on sellainen, jonka kanssa on kiva tehdä töitä. • työystävä kohtelee sinua ystävällisesti, kannustaen ja arvostavasti. • työystävä työskentelee rinnallasi yhteistä hyvää tavoitellen, ei kilpaile kanssasi. Hän hoitaa oman tonttinsa vastuullisesti ja voit luottaa häneen. • Työystävälle uskaltaa kertoa, ettei tänään ole paras päivä ja hän näkee sinut kokonaisena ihmisenä, ei vain työntekijänä.
--	--	---

Kriittinen menestystekijä:

2

Kuntalaiset ja yritykset:

#viihtyisä, hyvinvoiva ja kestävä Uurainen

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
<p>Työhömmme ja palveluihin tyytyväiset asiakkaat</p> <p>Elinvoimaiset yritykset ja hyvä työllisyyskehitys</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Asiakaspalaute ja -tyytyväisyyskyselyt. - työ- ja elinkeinopalvelut palvelevat uuraislaisia yrityksiä - yrittäjä voi hankkia juuri omaan tarpeeseensa sopivaa asiantuntemusta ja neuvontaa. - Matkailun, erityisesti luontomatkailun edistäminen - Rahoitusta uuraislaisten yhteisöjen kehittämiseen - Yrittäjyyskasvatus yhdessä opetustoimen ja yritysten kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Sen näkee suun muodosta eli tuloksena 😊 - työllistämisen rinnalla on tarkoitus vahvistaa elinkeinopalveluja (yrityspalveluja). Toiminta on kunnanhallituksen alaista toimintaa. - yrityspalveluseteli - Hankitaan Gradian Yritysidean alkavien yritysten neuvontapalveluja (sopimus pohjainen) - maakunnallisen matkailuorganisaation ja kunnan välinen yhteistyö - Yhdessä kunnan kanssa yritykset hyödyntävät aktiivisesti erilaisia rahoituslähteitä toimintansa kehittämiseen mm. jyväsriihi. - Elinkeinoitoimi osallistuu Yritysky-läkonseptin rahoittamiseen.
Toteutuminen		

Kriittinen menestystekijä:		
		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Säännöllinen markkinointiviestintä eri kanavissa ja eri työkaluilla.	<ul style="list-style-type: none"> - kävijä-, tykkäys-, klikkaustilastot - näkyvyys netti- ja printtijuutuissa 	<ul style="list-style-type: none"> - Viestintätiimin aktiivinen toiminta: Moniammattillinen ja poikkihallinnollinen viestintätö
Toteutuminen		

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Yleistavoitteet				
1. 1. Talous				
Tulorahoituksen riittävyys	vuosikate €/asukas	636	≥ 300	≥ 300
Vieraan pääoman (velan) määrä	konsernin laskennallinen lainanhoitokate	1,22	≥ 0,5	≥ 1
2. Elinvoima				
yritystilaisuuudet	kpl	3	5	5
uudet yritykset	kpl	17	5	
yrityspalvelusetelin käyttö	kpl	4	5	3
kontaktoidut yritykset (yritystonttien markkinointi)	kpl	5	10	5
Asiakastyytyväisyys	asteikolla 1-5	3	4	4
Toteutuminen				

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Takausriski, kunnan omavelkaisia takauksia on 4 679 159,60 euroa (31.12.2021). Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta takauksia on n. 1,8 milj. euroa ja takauksia muiden puolesta 2,8 milj.€. Muille annetuista takauksista suurin on Uuraisten Valokuituverkot Oy:n lainalle annettu, jonka tilanne 31.12.2021 on 1 937 018,13 €. Uuraisten kunta omistaa n.25% Uuraisten Valokuituverkot Oy:stä. Kunta antoi vuonna 2015 Kuuskaistan omistamalle Uuraisten Valokuituverkot Oy:lle (UVV) omavelkaisen takauksen 2,8 MEUR euron lainalle 18 vuoden maksuajalla. UVV:n perusliiketoiminta on kannattavaa käyttökatetasolla. Yhtiö pystyy nykyisellä toiminnan tasolla eli tilaaja- ja palvelumäärällä suoriutumaan vain osasta rahoituskuluja eli käytännössä yhtiö ei ole vuodesta 2018 lähtien pystynyt maksamaan lainanlyhennyksiä kokonaan. Kunta takaajana on joutunut maksamaan lainan lyhennyksiä.

Kunta on teettänyt BDolla markkinataloustoimijatestin, jonka tavoitteena on tuottaa vertailevaa analyysiä ja laskelmia siitä, miten kunnan pitää toimia tavalla, jolla myös yksityinen velkoja toimisi vastaavassa tilanteessa saadakseen parhaan mahdollisen maksun saatavilleen, jotka sillä on UVV Oy:ltä takautumisoikeutensa perusteella, eikä

toimenpiteet sisältäisi valtiotukea toisin sanoen toimenpiteet ovat markkinaehtoisia.

Vaihtoehdot, jotka on kuvattu testissä.

- A) Konkurssi, likvidaatio sekä Uuraisten Valokuituverkot Oy:n omaisuuden realisointi
- B) Kunta jatkaa Uuraisten Valokuituverkot Oy:n rahoittamista

Testin perusteella vaihtoehdossa B kunnan tappion nykyarvo on pienempi kuin vaihtoehto A:ssa. Tässä vaihtoehdossa kunnan rahoituskulut jakautuvat usealle vuodelle pitkälle tulevaisuuteen ja lainaa lyhennetään tasaisesti. Pitkääikäisen sijoittamisen tuloksena yhtiön omaisuus realisoidaan. Vaihtoehdossa taloudelliset riskit jäävät kunnalle; kunnan on huolehdittava, että Yhtiön toimintaa jatketaan tehokkaasti sekä markkinaehtoisesti, jolloin Kunta pääsee käyttämään Yhtiön operatiivista kassavirtaa pankkilainasta aiheutuvien velvoitteiden täyttämiseen.

2200 Maa- ja metsätilat

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	262 205	185 000	250 000	65 000
Toimintakulut	-43 298	-34 990	-49 690	-14 700
Toimintakate	218 907	150 010	200 310	50 300

Suunnitelmapoistot: -

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnan metsien hyödyntäminen ja hoito metsäsuunnitelman 2027 mukaan.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Metsäsuunnitelman mukaisesti puun myynti ja metsänhoitotöiden tekeminen.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Metsäomaisuuteen liittyvä riski myrskyn, tulipalon, saastumisen tai muun luonnonkatastrofin johdosta. Puunmyyntitulojen vaihtelut, tulot vaihtelevat vuosittain ja vaikuttavat talousarvion laadintaan.

2300 Maankäytön suunnittelu

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	57 017	115 000	60 000	-55 000
Toimintakulut	-100 008	-118 210	-116 640	1 570
Toimintakate	-42 991	-3 210	-56 640	-53 430

Suunnitelmapoistot: -

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Uuraisten kunnan kaavoituksen keskeiset tavoitteet pohjautuvat kunnanvaltuuston hyväksymään kuntastrategiaan. Kunnan omien tavoitteiden lisäksi kaavoitusta ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä -asetus (MRA), valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka vaikuttavat ohjaa-

malla maakuntatason kaavoitusta. Maakuntakaava puolestaan ohjaa osaltaan yleis- ja asemakaavoitusta. Kunta on asettanut tavoitteekseen toimivan ja houkuttelevan elinympäristön luomisen sekä yritysten liiketoiminnan kasvun edellytysten turvaamisen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Aluearkkitehtitoiminta:

Aluearkkitehtitoiminta ostetaan Saarijärven kaupungin kaavoituspalveluilta.

Kaavoitus

Vuonna 2023 jatketaan aiemmin aloitettuja kaavahankkeita. Uusia hankkeita käynnistetään tarvittaessa.

Sarkolan asemakaavan tavoitteena on omarantaisten omakotitalotonttien mahdollistaminen kunnan omistamalle maa-alueelle Akko-järven rantaan. Asemakaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa vuonna 2022, mutta siitä on valittu hallinto-oikeuteen. Vuoden 2023 tavoite on saada kaava lainvoimaiseksi.

Uuraisten kunnan vesistöjen rantaosayleiskaavan muutos ja laajennus Akonniemen alueella on käynnistynyt tarpeesta päivittää alueen käyttötarkoituksia. Kaavamuutos on ollut ehdotuksena nähtävillä vuonna 2021. Kaavahanke on keskeytetty vuonna 2022, eikä hankkeen jatkosta ole tehty päätöstä.

Akonniemen asemakaavan tavoitteena on ollut lisätä omakotitalotonttitarjontaa alueella. Alueen toteutukseen liittyy Marjoniementien liittymän siirron tutkiminen sekä liikenneturvallisuuden että toiminnallisuuden kannalta. Asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä vuonna 2022, jonka jälkeen kaavahanke on keskeytetty, eikä hankkeen jatkosta ole tehty päätöstä.

Keskustan asemakaavanmuutoksen tavoitteena on päivittää vanhentuneen rakennuskaavan käyttötarkoituksia urheilukentän läheisyydessä sekä mahdollistaa alueelle mm. seniori- ja /tai palveluasumista, asuin-, liike ja toimistorakennusten aluetta sekä urheilu- ja virkistystoimintaa. Asemakaavalla tutkitaan myös suunnittelualueelle sijoittuvien, yleiskaavoituksella suojeltujen rakennusten suojelumääräykset sekä niiden taso. Keskustan asemakaavamuutoksessa tavoitteet ja aluerajaus ovat vielä osin auki. Kaavaehdotus on tavoite laatia vuonna 2023.

Hirvikulman asemakaavamuutos on pääosin kunnan omistamalle maa-alueelle sijoittuva hanke, jonka tavoitteena on mahdollistaa uutta asuinrakentamista vt 4 ja Hirvaskankaan koulun läheisyyteen. Kaavahankkeen käynnistäminen on v. 2022-2023 ja vuonna 2023 on tavoite saada kaavaehdotus nähtäville.

Hirvaskankaan osayleiskaavan ja rantayleiskaavan muutoksen osittainen kumoaminen Hirvaskylän alueella on käynnistetty vuonna 2022. Kaavatyö liittyy Vehniä-Äänekoski välillä tehtävään valtatie 4:n kehittämishankkeeseen. Kaavatyö on tavoitteena saada hyväksymiskäsittelyyn vuonna 2023.

Mursketien asemakaavamuutos on tavoitteen käynnistää vuonna 2023. Kaavatyö liittyy Vehniä-Äänekoski välillä tehtävään valtatie 4:n kehittämishankkeeseen ja uuteen rinnakkaistiehen Mursketien asemakaava-alueella. Kaavatyötä tehdään yhtä aikaa ELY:n tiesuunnittelun kanssa. Tavoitteena on, että kaavatyö on valmis v.2023-2024.

Hirvaskankaan asemakaavamuutos Hirvaskylän alueella on tavoitteena käynnistää vuonna 2023. Tavoitteena on päivittää kaavaa vastaamaan vt 4 rinnakkaistien suunnitelmia sekä vastata alueen yritystonttien kehittämistarpeisiin. Kaavahankkeen etenemiseen vaikuttaa yksityisen maanomistajan kanssa käytävät neuvottelut.

Tonttimyynti

Kunnan omistamien tonttien osalta myytävät alueet pyritään rakentamaan valmiiksi infrastruktuurin osalta ennen tonttien myyntiä. Kunnan tonttimyynti on siirretty Louhen karttapalveluun. Sarkolan asemakaavan valmistuttua tonttimyyntin vilkastuminen Sarkolan uusien omakotitalotonttien myötä.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)**Kriittinen menestystekijä: Väestökehitys**

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Väestökasvu	<p>Vetovoimainen tonttitarjonta. Kohtuuhintaisia ja erikokoisia tontteja tarjolla riittävä määrä.</p> <p>Käynnissä olevien kaavahankkeiden määrä</p> <p>Kunnan maanomistuksen jakautuminen alueellisesti kunnan sisällä.</p> <p>Kaavamääräykset. Kaavoista saadun palautteen määrä ja sisältö.</p> <p>Toimiva ja houkutteleva elinympäristö. Maankäytön suunnittelulla mahdollistetaan hyvinvointia lisäävän elinympäristön toteuttamista. Uusissa hankkeissa huomioidaan aikaisempaa paremmin elämänlaatuun vaikuttavat seikat suunnittelun aikana.</p>	<p>Omarantaisia asuinrakentamisen tontteja n. 10 kpl, muita n. 50 kpl. Tonttimarkkinointi yhteistyössä yksityisten maanomistajien kanssa.</p> <p>Tuotannollisissa tavoitteissa mainitut kaavahankkeet.</p> <p>Määritellään maanhankinnan painopistealueet.</p> <p>Kaavoitus, jossa huomioidaan osalliset lain edellyttämää määrää enemmän.</p>

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

- Yllättävien selvitystarpeiden esiinnousu kesken hankkeen (budjetti)
- Henkilövaihdokset
- Esteellisyys päätöksenteossa → huolehditaan esteellisyysasiat
- Kaavaprosessin MRL:n mukainen eteneminen: huolehditaan, että ei tule prosessiin virheitä.
- Kaavaprosessin hallinnollinen käsittely: huolehditaan, että päätösprosessi etenee hallintosäännön mukaisesti
- Kaavojen vahvistamista viivästyttävä muutoksenhaun mahdollisuus.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Strategisten tavoitteiden lisäksi toimialat voivat täydentää tavoitteita toiminnallisilla tavoitteilla, jotka eivät kaikilta osin ole valtuustoon nähden sitovia.

Tavoite	Mittari			TA2023
1. Sarkolan asemakaa-	Kaikissa kaavan vaihe			

va	+ tilattujen selvitysten budjetit			Voimaantulo
2. Akonniemen yleis- kaavamuutos				Keskeytetty
3. Akonniemen asema- kaava				Keskeytetty
4. Keskustan asema- kaavamuutos				Ehdotus
5. Hirvikulman asema- kaavamuutos				Ehdotus
6. Hirvaskankaan osa- yleiskaavan ja ranta- yleiskaavan muutok- sen osittainen kumoa- minen Hirvaskylän alueella				Hyväksyminen
7. Mursketien asema- kaavamuutos				Ehdotus
8. Hirvaskankaan ase- makaavamuutos Hir- vaskylän alueella				Vireilletulo
9. Asuintonttien myyn- ti (kunnan omistamat) kpl				5
10. Työpaikka-rakenta- misen tonttien myynti (kunnan omistamat) kpl				1

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2023

- maankäyttösopimukset ja maanhankinta-asiakirjat
- tilojen osto- ja myyntiasiakirjat

- kaavoitukseen liittyvät asiakirjat

3002 KONSERNIPALVELUT

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	76 732	47 350	35 510	-11 840
Toimintakulut	-676 630	-752 760	-764 080	-11 320
Toimintakate	-599 898	-705 410	-728 570	-23 160

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Konsernipalvelut vastaa kunnan ylimmän päätöksenteon (kunnanvaltuusto, kunnanhallitus) hallinnosta, ICT-palveluista, asianhallinnan kokonaisuudesta, informaatiopalveluista, taloussuunnittelusta, kirjanpidosta, maksuliikenteestä, palkanlaskennasta sekä keskusarkistohoidosta.

Ruoka- ja siivouspalveluyksikön hallinnointi on siirtynyt teknisen lautakunnan alaiselle tekniselle toimella 1.1.2020 ja on osa tilapalveluita.

3100 Keskusvirasto

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	37 879	13 350	1 510	-11 840
Toimintakulut	-536 437	-644 140	-671 900	-27 760
Toimintakate	-498 558	-630 790	-670 390	-39 600

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Keskusviraston vastuulla on sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu. Kunnanviraston neuvonnalla, viestinnällä ja markkinoinnilla vastataan kunnan ulkoisesta kuvasta. Keskusvirasto vastaa muun muassa taloushallinnon, henkilöstöhallinnon ja tietohallinnon palveluista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuonna 2023 konsernipalveluissa kehitetään henkilöstön hyvinvointia, kuntaviestintää ja talousraportointia sekä kehitetään sähköisiä palveluita. Taloushallinnon palvelut tuottaa Kuntalaskenta Oy. Palvelunsiirtoprojekti saadaan toteutettua vuoden 2022 loppuun mennessä, mutta uusien toimintatapojen ja käytäntöjen opetteleminen työllistää vuoden 2023 aikana. Palkkahallinnon palvelut ostetaan edelleen Monetra Keski-Suomi Oy:ltä. Lisäksi kehitetään ICT-palveluja, sähköistä arkistointia, asianhallintaa ja verkkopalveluiden saatavuutta. Konsernipalvelut pyrkii toiminnassaan edistämään kokonaistalouden hallintaa, huomioimaan palvelutuotantoon vaikuttavat uudet lainsäädännöt ja niiden vaikutusmahdollisuudet sekä edistämään tehokkaalla kuntaviestinnällä vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa. Digitalisoinnin mahdollisuuksia hyödynnetään kaikessa toiminnassa. Myös tukipalveluiden tuotantotapoja ja ostopalveluita tarkastellaan. Konsernipalveluissa jatketaan ICT-kehittäjän työsopimusta. Hänen työpanoksensa

avulla kehitetään toimintaa ja jalkautetaan uuden kuntastrategian tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä.

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
ICT -palveluiden kehittäminen	Arviointikriteeri: - johtamisen, prosessien kehittyminen - riittävä resurssit - käyttöoikeuksien hallinta ja toteutus on tarkemmin ohjattu/seurannassa -Suunnitelmallisempi laitteiden ja ohjelmistojen elinkaaren hallinta - johdon/toimialojen ja ICT:n vuorovaikutus lisääntyy - ICT-palvelut ja -prosessit sekä niihin liittyvät roolit, vastuut ja tehtäväkuvat selkeästi määritelty (ml. yhteistyökumppanien osuudet) - ICT:n taloudellinen kokonaisvaikutus on systemaattisemmin arvioitavissa	- Tietojärjestelmäkokonaisuuden perusteellisempi kartoitus kehittämisen ja muutoshallinnan parantamiseksi (ml. tietovirrat) - ICT-toimintojen onnistumisen ja kokonaistaloudellisen vaikutavuuden systemaattinen seuranta (mittaaminen) - ICT:n hyödyntämiseen liittyvän strategisen tahtotilan ja tavoitteiden kirkastaminen - Kehityssuunnitelma tahtotilan saavuttamiseksi (realistisella aikataululla)
Digitalisaation jalkauttaminen kunnan työpaikoille	Entistä useampi työntekijä osaa käyttää perustietotekniikkaa	ICT-kehittäjän palkkaaminen tukemaan kehitystoimintaa vuonna 2023.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Tiukasta henkilöstömitoituksesta johtuva hallinnon haavoittuvuus poissaolotilanteissa.

3300 Henkilöstöhallinto

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	38 853	34 000	34 000	0
Toimintakulut	-140 193	-108 620	-92 180	16 440
Toimintakate	-101 340	-74 620	-58 180	16 440

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Henkilöstöhallinnon vastuulla on työterveyshuollon järjestäminen, työkykyä ylläpitävä toiminta (tyhy-toiminta) ja työsuojelu.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Uuraisten kunnan työterveyshuollon järjestää tällä hetkellä Työ-

terveyshuolto Aalto Oy, jonka osakas Uuraisten kunta on. Työterveyshuollon painopiste on vuonna 2022 lakisääteisessä ennaltaehkäisevässä toiminnassa pitäen sisällään työntekijän palvelut, etävastaanoton, työpaikkatoiminnan, yritysjohdon palvelut. Kaikki työkykyyn liittyvät pitkittyneet sairaudet kuuluvat lakisääteiseen palveluun, jossa arvioidaan työ- ja toimintakykyä. Lakisääteinen työterveyshuolto käsittää lääkärin vastaanottoja keskimäärin n. 1x/kk, työterveyshoitaja 1x/vko, fysioterapeutin 1x/kk ja työpsykologin tarvittaessa. Vuonna 2023 työnantajan kustantama sairaanhoitoa on mahdollista, mutta hoito keskittyy työperäisiin sairauksiin.

Kunnassa toimii työsuojelutoimikunta sekä yhteistoimintaelin, jotka molemmat kokoontuvat säännöllisesti. Tyhytoimintaa järjestetään ja tuetaan vuosittain kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvointia on tuettu hyvinvointiseteleillä ja ePassin avulla. Henkilöstöohjelmassa määritellään muut työhyvinvointia tukevat toimenpiteet. Kunnanhallitus palkitsee vuosittain harkintansa mukaan työntekijäjoukon hyvästä työtuloksesta.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön tyytyväisyys ja hyvin johdettu työpaikka		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Uuraisten kunta on arvostettu ja tavoiteltu työnantaja.	Arviointikriteeri: Henkilöstökysely Kehityskeskustelut	Panostus tiedonkulkuun, hyvään esimiestyöhön, työkykyjohtamiseen, koulutukseen sekä hyvään sisäiseen asiakaspalveluun. Jatketaan edelleen henkilöstökyselyn perusteella syntyneiden kehitysasioiden seuraamista.

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Palvelutuotannon muutosten henkilöstönäkökulman huomiointi sekä muutosjohtamisen kehittäminen.	Arviointikriteeri: - Viestinnän toimivuus - Palvelutuotannon muutosten toteutusprosessien sujuvuus	- Palvelutuotannon muutokset; tehokas tiedottaminen ja osallistava valmistelu.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Henkilöstövahinko, jossa jaksaminen tai työkyky vaarantuu.
Työhyvinvoinnin tai työsuojelun laiminlyönti.

Tuotannolliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
1. Sairauspoissaolojen vähentäminen	sairaspäivien lkm (kalenteripäivät)	kpv 3401	3100 kpv	-10 % vrt vuoden 2021 toteuma kpv.
2. Vaikuttavan työsuojelun järjestäminen	Työsuojelun toimintaohjelman toteuttaminen Vaara- ja läheltäpiti tilanneilmoitusten lkm/v	Haitta- ja vaaratekijöiden kartoituksessa saatuihin tuloksiin on puututtu vuoden aikana.	alle 10 kpl	alle 10 kpl

5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	584 933	419 380	475 690	56 310
Toimintakulut	-9 496 990	-10 044 350	-11 377 145	-1 332 795
Toimintakate	-8 912 056	-9 624 970	-10 901 455	-1 276 485

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Sivistyslautakunnan tehtäväalueeseen sisältyvät sivistystoimen, peruskoulutuksen, varhaiskasvatuksen, muun opetustoimen, joukkoliikenteen, kirjastotoimen, kulttuuritoimen ja liikuntatoimen vastuualueet. Sivistyslautakunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä kuntalaisten hyvinvoinnille.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuodelle 2022 hallintokunnille ei annettu talousarvioraamia, vaan skenaariot:

Tavoiteltava, nettomenojen kasvu 1,5%

Todennäköinen, nettomenojen kasvu 2,5%

Uhkaava, nettomenojen kasvu 5%

Sivistyslautakunnan talousarvion kasvu on 13,06%. Kasvu ylittää selvästi kunnan taloutta uhkaavan kasvuprosentin rajan. Menojen kasvusta 240.000 euroa aiheutuu lasten kotihoidontukimenojen siirtyessä sosiaalipalveluista varhaiskasvatukseen ja 69.830 euroa valmentavasta perusopetuksesta, jonka kustannukset korvataan valtionavulla jälkikäteen. Todellinen menojen kasvu on siten 309.830 euroa pienempi, eli 947 765 euroa. Todellinen kasvuprosentti on siten 9,85%, mikä on kuitenkin lähes kaksinkertainen uhkaavaan nettomenojen kasvuun nähden. Korjaavat toimet ovat välttämättömiä.

Peruskoulutuksen nettomenojen kasvu on 5,41%, mikä on yli uhkaavan menojen kasvun. Varhaiskasvatuksen kasvu on 30,03% (sisältäen lasten kotihoidontuen), mikä ylittää uhkaavan menojen kasvun moninkertaisesti. Varhaiskasvatusjohtaja on kokouksessa antamassa lisäselvitystä menojen kasvusta. Liikuntatoimen menojen 19,49%:n kasvu aiheutuu pääosin kunnossapitomenojen ja tilakustannusten kasvusta. Kulttuuritoimen 74%:n menojen kasvu aiheutuu pääosin henkilöstömenojen, sekä muiden toimintamenojen kasvusta.

Seutuyhteistyö jatkuu ja siitä on muodostunut pysyvä yhteistyörakenne, johon Uuraisten kunta osallistuu omalla asukasmäärään suhteutetulla maksuosuudellaan (opetustoimen seutustrategian jatko, verkostokaupunkiyhteistyö, hankinnat, henkilöstön täydennyskoulutus).

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kuntalaisten hyvinvointi		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Kuntalaisten hyvinvoinnin kohentaminen Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen yhdessä hallintokuntien kanssa	Laajan hyvinvointikertomuksen mittaristo	Hyvinvoinnin kohoaminen kaikissa keskeisissä tavoitteissa, erityisenä painopisteenä lapset, lapsiperheet ja nuoret
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Kuntalaisten hyvinvoinnin kehittämiseksi ei saada eri hallinnonaloilla riittävää sitoutumista tavoitteiden toteuttamiseksi. Kuntaorganisaation ulkopuoliset tahot eivät resursoi omaa toimintaansa riittävästi ja riittävää sitoutumista ei

saavuteta. Viestinnässä kuntalaisiin ja sidosryhmiin ei onnistuta riittävässä määrin. Henkilöstöresursointi on riittämätöntä.

5100 Sivistystoimi

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	5	0	0	0
Toimintakulut	-88 618	-90 860	-94 840	-3 980
Toimintakate	-88 613	-90 860	-94 840	-3 980

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Toiminnan keskeinen tavoite on palvelujen koordinointi ja laadukkaat peruspalvelut, joita kehitetään jatkuvasti asiakas- ja kustannuslähtöisesti. Tehtävään kuuluu myös avustusten haku toiminnan kehittämiseen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Perusopetuksen oppilasmäärät ovat alakoulujen osalta kääntyneet laskuun. Kunnan taloudellinen liikkumavara tulee tulevana kapenemaan sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun siirtyessä Keski-Suomen hyvinvointialueelle 2023 alusta alkaen. Kunnan merkittävimmäksi hallintokunnaksi muodostuu sivistystoimi, jonka toiminta ja taloudellisuus tulevat määrittelemään pitkälti koko kunnan toimintaa ja taloudellisuutta.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen strategiatyötä jatketaan toiminnan taloudellisuuden ja laadun varmistamiseksi. Oppilasnustee on päivitetty huomioimaan laskeva syntyvyys. Perusopetuksen strategiatyö käynnistyi vuoden 2022 aikana ja työ valmistuu vuodenvaihteessa 2022/2023. Tähän liitetään kiinteästi myös varhaiskasvatuksen strategiatyö. Strategiatyön keskeinen tavoite on kustannusten kasvun saaminen hallintaan, jotta menojen kasvu ei uhkaa kunnan taloutta.

Edistetään erityisesti seuraavia asioita:

- Keski-Suomen sivistystoimen yhteistyön jatkaminen ja alueellisten yhteistyömuotojen kehittäminen; yhteisiin hankkeisiin osallistuminen
- henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen (koulutus, koulujen hyvinvointi-iltapäivät, työnohjaus, tyhy-toiminta, kuntien yhteiset vesot ja hyvien käytänteiden vaihto)
- uuden henkilöstön perehdytykseen varataan henkilöstöresurssia
- kouluterveys ja sisäilmakyselyjen tulokset huomioidaan toiminnassa entistäkin korostetummin

5200 Peruskoulutus

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	232 985	160 700	191 050	30 350
Toimintakulut	-5 826 830	-6 043 730	-6 453 154	-409 424
Toimintakate	-5 593 845	-5 883 030	-6 262 104	-379 074

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Suunnitelmapoistot - €

Toiminnan kuvaus:

Peruskoulun tehtävänä on antaa laadukasta yleissivistävää perusopetusta oppivelvollisille ikäluokille. Perusopetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on kehittää oppilasta monipuolisesti henkisesti, sosiaalisesti ja fyysisesti.

Perusopetuksen oppilasmäärä on vuonna, 2018-2019 599 oppilasta, 2019-2020 616, 2020-2021 613, lukuvuoden 2021-2022 oppilasmäärä on 594. Lukuvuoden 2022-2023 oppilasmäärä on 592, lukuvuoden 2023-2024 arvio oppilasmäärästä on 597. Nettomenojen kasvu vuodesta 2022 vuoteen 2023 on 5,27 %. Yksittäisiä suurimpia lisäyksiä on henkilöstö- ja vuokramenojen kasvu.

Uuraisten kunnan koulut antavat hyvää, opetussuunnitelman mukaista, yksilön huomioivaa perusopetusta turvallisessa, oppimista tukevassa ympäristössä. Oppimisympäristöjen tilat ja välineet ovat ajanmukaisia ja niitä huolletaan ja täydennetään vuosittain. Kouluissa on innostava ja kannustava työskentelyilmapiiri. Koulutuksella ja työnohjauksella huolehditaan henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämisestä ja työssäjaksamisesta. Perusopetuksen päättävät oppilaat ovat yleensä kaikki päässeet jatkamaan opiskelua toisen asteen oppilaitoksiin.

Yhteistyö esiopetuksen, seurakuntien, kunnan hallintokuntien ja muiden keskeisten yhteistyötahojen kanssa toimii ja on tarkoituksenmukaista. Koulut ja kodit tekevät toimivaa yhteistyötä: kouluilla pidetään riittävästi vanhempainiltoja ym. tapaamisia sekä opettajan, oppilaan ja huoltajien yhteisiä arviointikeskusteluja, huoltajia kutsutaan koulujen erilaisiin tilaisuuksiin. Sähköposti- ja tekstiviestiyhteydet toimivat koulun arjessa. MultiPrimus ja Kurre opiskelija- ja kouluhallinto-ohjelma (mahdollistaa mm. oppilastietojen siirron sähköisesti kunnan koulujen välillä) on käytössä kaikilla kouluilla. Lisäksi kouluilla on käytössä www-liittymä Wilma, jota voivat käyttää; opettajat, huoltajat, koulun henkilökunta, oppilashuolto, kouluterveydenhuolto ja oppilaat. Wilmalla voidaan merkitä/kuitata poissaoloja, nähdä lukujärjestykset, ilmoittaa oppilaiden kokeet, tehdä oppilasarvioinnit, tiedottaa yms. Tietotekniikkahankintoja jatketaan siten, että kaikille oppilaille varmistetaan riittävät välineet etäopiskeluun mahdollisten poikkeuksellisten opetusjärjestelyjenkin aikana.

Perusopetuksen strategiatyötä jatketaan toiminnan taloudellisuuden ja laadun varmistamiseksi.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Uuden teknologian hyödyntäminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Perus- ja esiopetuksen opettajien perehdyttäminen uuteen välineistöön, ohjelmistoon ja käyttöön perusopetuksessa	Perehdytyspäivien määrä	Jokaisessa opetusryhmässä on opetussuunnitelman mukainen taso opetuksessa
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Opettajien sitoutuminen laitteiden ja ohjelmistojen käyttöön opetuksessa.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
1. Laadukas perusopetus	Tuntikertymät/tuntikehysindeksi tuntia /koulu - yleisopetus - erityisopetus - kerhotyö - tukiopetus	Tunti-indeksi HI 1,58 HÖ 1,74 KYY 1,55 KK alakoulu 1,41 yläkoulu 1,83 k.a alakoulut 1,54 Yleisopetus kevät 964 vkt syksy 993 vkt Erityisopetus kevät 148 vkt syksy 149 vkt Kerhot 188,50 h Tukiopetus 328,50 h	Tunti-indeksi tavoite: HI 1,62 HÖ 1,68 KYY 1,60 KK alakoulu 1,41 yläkoulu 1,87 k.a. alakoulut 1,50	Tunti-indeksi tavoite: HI 1,64 HÖ 1,77 KYY 1,74 KK alakoulu 1,50 yläkoulu 1,85 k.a. alakoulut 1,66
2.Kodin ja koulun yhteistyö		Vanhempainillat 10 kpl Arviointikeskustelut 454 kpl Juhlat/retket 4 kpl	Vanhempainillat arviointikeskustelut juhlat/retket	Vanhempainillat arviointikeskustelut juhlat/retket
3. Pätevät opettajat	Muodollinen kelpoisuus	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia
4. Hyvät oppimistulokset	Perusopetuksen päättötodistus Jatko-opiskelupaikka perusopetuksen jälkeen	Kaikki (9. lk) saivat päättötodistuksen ja pääsivät jatkaamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa
5. Tarkoituksenmukainen kouluverkko		2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)	2 kpl perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, 1kpl 1-4 perusopetusta antava koulu. 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus).	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, yksi 1-4 vuosiluokille perusopetusta antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava: 1-9 luokille opetusta antava koulu (Koulukeskus)
6. Yhtenäisen perusopetuksen		Yhtenäisen perusopetuksen mukainen	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta

kehittäminen		toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavot otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.	toiminta jatkuu. Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet Yrittäjyyskasvatus Ops-päivitykset Tiimit	jatkuu. Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet Yrittäjyyskasvatusta ylläpidetään jatkamalla yrittäjäkylähanke. Ops-päivitykset
--------------	--	---	---	---

Oppilaskohtaiset hinnat

oppilasmäärät kouluittain	2020-2021	2021-2022	2022-2023	Menot/oppilasta 2021/netto	Menot/oppilasta 2022/netto	Menot/oppilasta 2023/netto
Hirvasen koulu	164	158	150	8598	9171	9 838 oppilaat: kevät 150 syksy 147 k.a 148,5
Höytiän koulu	59	58	53	11240	11857	13 176 oppilaat: kevät 51 syksy 52 k.a 51,5
Kyynämöisten koulu	63	57	51	9365	10603	12 695 oppilaat: kevät 50 syksy 43 k.a 46,5
Koulukeskus 1-9 luokat	327	320	337	9413	9511	9 448 oppilaat: kevät 339 syksy 354 k.a 346,5
Kaikkien koulujen oppilasmäärä yht.	613	593	591			
Menot /oppilas keskiarvo				9360	9747	10 124

5300 Varhaiskasvatus

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
--	---------	---------	---------	----------

Toimintatuotot	226 667	143 000	212 100	69 100
Toimintakulut	-2 737 499	-2 974 890	-3 844 586	-869 696
Toimintakate	-2 510 832	-2 831 890	-3 632 486	-800 596

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä sekä syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Uuraisilla varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena kuten kerhotoimintana. Uuraisilla perheillä on mahdollisuus osallistua myös yksityiseen varhaiskasvatukseen (päiväkodit ja perhepäivähoito). Uuraisen kunta tukee tätä varhaiskasvatuksen palvelusetelillä. Esiopetus, jota lapset saavat op- pivelvollisuutta edeltävänä vuonna on toiminnallisesti osa varhaiskasvatusta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

	2020-2021	2021-2022	2022-2023
0-3-vuotta	21	36	63
3-6-vuotta	118	142	150
6-vuotta	49	60	59
yhteensä	188	238	272

Kaikkien varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä:

Alkaneen toimintavuoden 2022–2023 lapsimääräennuste näyttää kunnallisissa palveluissa pysyvän ennallaan, ollen noin 250 lasta. Tämä selittyy sillä, että yhä useampi lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä. Yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa lapsimäärä putoaa toimintavuonna 2022–2023 aiemmista vuosista ollen vain noin 10 lasta. Tämä johtuu yksityisen päiväkotin Helmen toiminnan lakkauttamisesta 31.7.2022. Päiväkotin Helmen toiminta siirtyi liikkeenluovutuksella kunnalliseksi varhaiskasvatustoiminnaksi 1.8.2022 lähtien. Siirron myötä yksityisestä varhaiskasvatuksesta siirtyi lapsia kunnalliselle 50 lasta. Osa lapsista siirtyi Helmestä ja osa yksityisestä päiväkotin Tarinasta. Tämä oli mahdollista, koska Oikarin Helmen paikkamäärä on hieman suurempi kuin Helmen ja pystyimme purkamaan yksityiseen päiväkotin Helmeen ollutta jonoa.

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot koostuvat pääosin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki uudistui 1.8.2022 alkaen, jonka takia kuntien asiakasmaksukertymän ennustetaan vähenevän. Vuoden 2022 asiakasmaksukertymä on laskettu tämän kertymän mukaisesti huomioiden lakimuutoksen tuoman vähennyksen. Asiakasmaksukertymän ennuste vuodelle 2023 tulee laskemaan, koska varhaiskasvatusmaksujen tulorajoja ollaan nostamassa uudelleen 1.3.2023 alkaen.

Aiempina vuosina toimintatuottoja ovat kasvattaneet myös ulkopaikkakuntalaisille myydyt varhaiskasvatuspaikat. Tällä hetkellä myyntisopimuksia ei ole sovittuna, koska kunnalla ei ole tarjota vapaita paikkoja muille kunnille. Tästä syystä myydyistä paikoista saatavat toimintatuotot eivät vaikuta merkittävästi tulovirtaan.

Yksityisen päiväkotin Helmen toiminnan lakkauttaminen ja sen siirtyminen liikkeenluovutuksen kautta kunnalliseksi yksiköksi 1.8.2022 alkaen vähentää Uuraisilla yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrää. Vastaavasti tämä kasvattaa lasten lukumäärää kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa. Tämä tarkoittaa lisästarvetta kunnallisissa henkilöstö- ja kiinteistömenoissa yhden päiväkodin verran.

Varhaiskasvatuslain mukaan jokaisessa päiväkodissa tulee olla sen toiminnasta vastaava johtaja. Tällä hetkellä kunnalla on kolme varhaiskasvatusyksikköä sekä kolme esiopetusryhmää. Yksiköiden lisääntyessä on kasvanut lähi-

johtamisen tarve. Lähijohtamisen varmistamiseksi kaikissa varhaiskasvatus yksikössä tulee olla oma johtaja. Päiväkodin johtajan tehtäviin kuuluu henkilöstöjohtamisen lisäksi suuri vastuu päiväkodin pedagogiikan kehittamisestä, järjestämisestä ja arvioinnista. Kunnassa on tällä hetkellä kaksi päiväkodin johtajaa, joista toinen määräaikainen. Liikkeenluovutuksen myötä Touhula Kädenjäljen päiväkodin johtaja ja päiväkotiki Helmen päiväkodin johtaja eivät siirtyneet kunnan palvelukseen. Tämä on aiheuttanut johtamisvajeen varhaiskasvatuksen toiminta-alueella. Uuraisten varhaiskasvatuspalveluihin johtamista tulee kehittää ja selkeyttää vuonna 2023. Alustavasti on suunniteltu johtamisen malli, jossa on kolme päiväkodin johtajaa, jotka huolehtivat yksiköiden henkilöstöjohtamisesta. Tällä järjestelyllä pystyttäisiin korjaamaan puutteellisesta johtamisesta johtuvia henkilöstöhaasteita sekä parantamaan työntekijöiden hyvinvointia. Tavoitteena on, että pedagogiikan johtamisen alueesta ja sen kehittämisestä vastaisi pedagoginen johtaja. Tämä lisäisi varhaiskasvatuksen laatua ja tasavertaisuutta sekä tukisi varhaiskasvatuksen henkilöstöä. Varhaiskasvatusjohtaja toimii heidän esihenkilönään. Samoin varhaiskasvatusjohtaja vastaa edelleen muiden varhaiskasvatuspalveluiden työntekijöiden lähijohtajuudesta. Kaikkinensa yksityisen toimijan lopettaminen tuo lisästarpeita myös sekä varhaiskasvatuksen opettajan että lastenhoitajien resursseihin.

Varhaiskasvatuksen kerhotoiminta on vastannut hyvin niiden perheiden varhaiskasvatuspalveluiden tarpeeseen, joilla ei ole työn tai opiskelun vuoksi tarvetta esimerkiksi päiväkotipaikalle. Toistaiseksi kummassakin kerhossa on asiakkaita ja paikat ovat olleet täynnä, joten kerhotoiminta jatkaa kummassakin toimintapaikassa toimintakauden 2022–2023 loppuun. Kysynnän ja tarjonnan kohtaamista arvioidaan vuosittain ja syksyn 2023 osalta tämä tulee ajankohtaiseksi keväällä 2023. Jos kerhotoiminta lakkautetaan, voi tämä tarkoittaa lasten siirtymistä varhaiskasvatustyksiköihin. Tämä voisi tarkoittaa kahden uuden lapsiryhmän perustamista varhaiskasvatustyksiköihin. Tällä hetkellä varhaiskasvatuksessa ei ole vapaita paikkoja, joten tämä voisi tarkoittaa uuden yksikön perustamista. Koska varhaiskasvatuksen kerhotoiminta kuuluu varhaiskasvatuslain alaiseen muuhun varhaiskasvatus toimintaan, tulee kerhotoiminnan vastata myös varhaiskasvatukselle asetettuihin tavoitteisiin. Tämän vuoksi vähintään toinen kerhon työntekijöistä on varhaiskasvatuksen opettajan kelpoinen.

Kehityksen ja oppimisen tuen tarve varhaiskasvatuspalveluissa on kasvanut vuosi vuodelta. Lapsen tuen järjestämisen näkökulmasta on tärkeää, että tukitoimet toteutuvat arjessa, jonka vuoksi ryhmien resurssitarve on suunniteltava tarkoituksenmukaisesti. Lakimuutos tuen toteuttamisesta varhaiskasvatuksessa astui voimaan 1.8.2022. Kunnissa on varauduttava riittävällä erityisopettajaresurssilla sekä palkattava riittävä määrä lisäresurssia ryhmiin. Tukitoimien vaatimat resurssit ovat vaikeasti ennakoitavissa ja niihin tulee pystyä reagoimaan nopeasti. Lisäresurssia ei palkata, jos siihen ei ole tarvetta.

Päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus vuoteen 2030 mennessä. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Jotta tavoite saavutettaisiin Uuraisten varhaiskasvatuspalveluissa, henkilöstösuunnitelmassa varhaiskasvatuksen opettajan resurssia tulee kasvattaa. Tällä hetkellä vuoden 2023 talousarvioon on varattu varhaiskasvatuksen opettajan resurssia niin, että jokaisessa ryhmässä työskentelisi kaksi opettajaa. Koska varhaiskasvatusopettajien rekrytointi on tällä hetkellä erittäin haastavaa, on todennäköistä, että osa avoimista tehtävistä jää täyttämättä. Pedagoginen lisä 1.6.2022 alkaen on helpottanut opettajien rekrytointihaasteita, mutta se ei kokonaan ole poistanut sitä, että kaikkia tehtäviä ei ole saatu täytettyä. Pedagogisen lisän käyttöönotto lisää henkilöstökuluja noin 54 000 € vuodessa.

Varhaiskasvatuslaki uudistui 1.8.2021 alkaen merkittävästi henkilöstömitoituksesta poikkeamisen osalta. Aiemmin mitoituksesta oli mahdollista poiketa äkillisissä ja yllättävissä tilanteissa, mutta lakimuutoksen jälkeen varhaiskasvatuksen järjestäjällä ei ole mahdollista poiketa mitoituksesta henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kunnissa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin.

Toinen merkittävä varhaiskasvatuslain muutos, joka astui voimaan 1.8.2021, on henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus. Lain mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen sosionomin, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan, perhepäivähoitajan tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan on ilmoitettava viipymättä varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Ilmoitus tulee tehdä kirjallisesti toimipaikasta vastaavalle henkilölle, mikäli huomaa epäkohtia varhaiskasvatuksen tiloissa, epäkohtia henkilöstön mitoituksen toteutumisessa, epäkohtia toimipaikan toimintakulttuurissa, lasten epäasiallista tai sopimatonta kohtelua tai epäkohtia lapsen varhaiskasvatussuunnitelman noudattamisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta varhaiskasvatuksen

johtavalle viranhaltijalle. Kaikki epäkohtailmoitukset saatetaan kunnan johtavan viranhaltijan tietoon, vaikka ne saataisiin hoidettua itsenäisesti toimipaikassa. Jos epäkohtia ei saada korjattu, ne tulee ilmoittaa toimintaa valvovalle virastolle. Tämä luo merkittäviä paineita kasvattaa sijaisten palkkakustannuksia. Vuonna 2022 sijaisten saatavuudessa on ollut haasteita. Lisäksi sijaisjärjestelyt vievät ison osan päiväkodin johtajan työajasta.

Strategiset tavoitteet (valuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti		
Tavoite: Varhaiskasvatuspalvelut tukevat positiivista kuntakuvaa ja palvelut pystytään tarjoamaan ns. lähipalveluna	Mittari: Perheet saavat varhaiskasvatuspäätöksen lain asettamassa aika-aulussa. Päätöksenteossa otetaan huomioon perheen toive, asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023: Perheet saavat varhaiskasvatuspäätöksen viimeistään 2 vkoa ennen toivottua hoidon alkua. Perheet saavat hoitopaikan kohtuullisen matkan päästä kotoa/työpaikkaa.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	
Kriittinen menestystekijä: Ammattitaitoinen ja innostuva henkilöstö		
Tavoite: Varhaiskasvatuksen suunnitelmissä ja toiminnalla tavoitetaan sille asetetut tavoitteet.	Mittari: 1. Henkilöstö ja perheet osallistuvat toiminnan arviointiin. 2. Henkilöstön kelpoisuudet ja koulutustaustat.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023: 1. Asiakastyytyväisyys- ja henkilöstökyselyt järjestetään 2 kertaa vuodessa. Tulosten tavoite on < 3 (mittari asteikolla 1–5) 2. Ryhmässä vähintään 1 kelpoinen varhaiskasvatuksen opettaja.
Toteutuminen tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen		
Kriittinen menestystekijä: Toimivat johtamisjärjestelyt ja hyvinvoiva työyhteisö		
Tavoite: Työyksikön työtä johdetaan pedagogisesti ja työyhteisön sisäiset haasteet ratkaistaan ennaltaehkäisevästi.	Mittari: Henkilöstökyselyt, sairauspoissaolotilastot	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023: Sairauspoissaoloihin reagoidaan nopeasti ja varhaisen tuen puuttumisen mallin mukaisesti. Työn mielekkyyteen kiinnitetään huomiota ja vastuu työnjohtamisesta jalkautetaan mahdollisuuksien mukaan lähelle työntekijää. Kyselyissä tulosten tavoite on <3 (mittari 1–5)

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- Asuinalueiden väestönkehitys ei ole ennakoitavaa ja/tai perheiden varhaiskasvatuspalveluiden tarpeisiin ei pystytä vastaamaan lähipalveluna. Tämän takia perheet kuljettaisivat lapsia palveluihin pitkän matkan tai palvelu ostettaisiin muualta, esim. toisesta kunnasta.
- Henkilöstö- ja asiakaskyselyt eivät toteudu siinä laajuudessa, että kyselyiden perusteella voidaan yleistää tuloksia. Vastaajien määrä on niin pieni, ettei yksityisyydensuojan vuoksi tuloksia voida hyödyntää.
- Kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia ei saada rekrytoitua, jolloin avoimet tehtävät täytetään epäpätevillä, mikä vaikuttaa suoraan toiminnan pedagogiseen laatuun.
- Henkilöstö kokee ristiriitaa työn vaatiman osaamisen ja oman osaamisensa välillä. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa työntekijä kokee työn liian kuormittavaksi, mikä puolestaan voi vaikuttaa siihen, että työn mielekkyys ja tehokkuus laskee ja sairauspoissaolot kasvavat.

- Henkilöstön välinen vuorovaikutus on puutteellista, mikä johtaa ristiriitaisiin tilanteisiin työntekijöiden välillä. Esihenkilö ei puutu työyhteisön ongelmiin ajoissa, jolloin asioiden ratkaisuun tarvitaan ulkopuolista apua ja prosessi kestää pidempään.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TA 2021	TA 2022	TA 2023
Varhaiskasvatuspalvelut ovat tehokkaasti ja resurs-siivisaasti käytössä.	Käyttöasteseuranta	< 85 %	< 85 %	< 85 %
Toteutuminen tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen				
Tavoite	Mittari	TA 2021	TA 2022	TA 2023
Henkilökunta tuntee var-haiskasvatuksen perusteh-tävän ja tavoitteet.	Jokainen työntekijä osal-listuu ammattitaitoa kehit-tävään täydennyskoulutuk-seen toimintavuosittain.	< 3	< 3	1–3
Toteutuminen tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen				
Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Palveluiden järjestämisen kustannukset kehittyvät maltillisesti	Palvelun hinta/yksikkö €			
	Perhepäivähoito	129,12	75,90	83,40
	Pikkula (sis. vuoroahoito)	86,50	69,10	75,80
	Hirvanen	73,61	63,70	63,50
	Oikarin Helmi			64,70
	Esiopetus	49,45	47,50	55,80
	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	27,67	46,90	36,40
	Kerhotoiminta	39,66	49,70	31,80
	Yksityinen varhaiskasva-tus	55,64	63,70	59,90
Toteutuminen tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen				
Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Yksikkökohtaisen palve-lun hinnan kustannukset kehittyvät maltillisesti	Toteutuneet hoitopäivät			

	Perhepäivähoito	972	1200	1300
	Pikkula (sis. vuorohoito)	9271	11500	11800
	Hirvanen	5426	11500	13000
	Oikarin Helmi			10000
	Esiopetus	9833	9800	9700
	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	5825	4800	4900
	Kerhotoiminta	1463	1000	2200
	Yksityinen varhaiskasvatus	7448	5000	1800
Toteutuminen tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen				

5400 Muu opetustoimi

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-58 969	-76 070	-76 550	-480
Toimintakate	-58 969	-76 070	-76 550	-480

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Perusopetuksen jälkeinen koulutus ns. toisella asteella (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset). Musiikkioppilaitokset, kunta on jäsenenä Ala-Keiteleen musiikkiopistossa. Kansalaisopisto, kunta kuuluu Jyväskylän kansalaisopiston toimialueeseen.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tarvittavien toisen asteen koulutuspalveluiden saannin turvaaminen ja annettavan koulutuksen kehittäminen yhteistyössä naa-		Jyvässeudun yhteistyötä 2. asteen koulutuksen kehittämisessä jatkettu Opinto-ohjaaja on yhteydessä	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä

purikuntien ja oppilaitosten kanssa.		laajalti 2-asteen kouluihin myös Jyväseudun ulkopuolelle		
Laadukkaan harrastustoiminnan ja yleissivistävän koulutuksen tarjoaminen kohtuuhinnalla kysynnän mukaan (kansalaisopisto)		Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1080 tuntia, hinta 38€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 35€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 35€/h

5500 Joukkoliikenne

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-13 058	-9 800	-12 000	-2 200
Toimintakate	-13 058	-9 800	-12 000	-2 200

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnan ostamien koululais- ja asiointiliikenne kilpailutettiin vuonna 2019 ja sopimukset ovat edelleen voimassa. Sopimukset sisältävät: koululaiskuljetukset, asiointiliikenteen oman kunnan alueella sekä oppilaskuljetukset kunnan ulkopuolisiin erityiskouluihin. Kunnan ostamia koulukuljetuksen linja-autovuoroja voivat käyttää myös muut kuntalaiset. Asiointiliikennettä on 1 krt/vko koko kunnan alueella.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä:		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Kuljetusten kilpailuttamisen loppuun saattaminen	Kilpailutuksen toteutuminen	Kilpailutus toteutettu, tehdään tarvittavia reittimuutoksia
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Polttoainehintojen hallitsematon kasvu.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
1. Tarkoituksen- mukais- ten ja toimivien asiointi- liikenneyhteyksien järjes- täminen kylille		Asiointiliikenne hoide- taan kutsutaksi- peri- aatteella	Asiointiliikenne hoide- taan kutsutaksi- peri- aatteella	Asiointiliikenne hoide- taan kutsutaksi- peri- aatteella
2. Monipalveluliikenteen jatkaminen ja kehittämi- nen kunnan alueella.		Monipalveluliikennet- tä toteutetaan, mikäli koulukuljetukset sen	Monipalveluliikennettä toteutetaan, mikäli koulukuljetukset sen	Monipalveluliikennettä toteutetaan, mikäli koulukuljetukset sen

		mahdollistavat	mahdollistavat	mahdollistavat
--	--	----------------	----------------	----------------

6100 Kirjastotoimi

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	8 906	1 600	1 700	100
Toimintakulut	-197 027	-235 140	-237 880	-2 740
Toimintakate	-188 122	-233 540	-236 180	-2 640

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvöllinen: Kirjastonjohtaja

Toiminnan kuvaus:

Kirjastolain mukaan kunnan tehtävä on kirjastotoiminnan järjestäminen.

Laissa määritellään yleisen kirjaston tehtäviksi:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua

Kirjaston tavoitteena on laadukkaiden, pääosin maksuttomien kirjasto- ja tietopalveluiden sekä sähköisten palveluiden tuottaminen ja oheistoimintojen kehittäminen. Uuraisten kirjasto on kunnan ainoa jatkuvatoiminen kulttuurilaitos, jolla on tärkeä merkitys ja vaikuttavuus osana kunnan hyvinvointipalveluja. Uuraisten kirjasto kuuluu Keski-kirjastoverkkoon ja PiKe-alueeseen, jonka alueellisesta kehittämistehtävästä vastaa Tampere.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kirjaston osalta määrärahatarvetta nostaa sisäisten vuokrien korotus, sisältäen mm. ilmanvaihdon nuohouksen säätoineen. Vuonna 2023 kustannuksia nostaa yleisen hintatason nousu sekä energiakustannusten arvioitu huomattava nousu.

- hyödynnetään entistä monitoimisempia tiloja: aineistot hyvin esille, erotelut lajityyppiluokat, lasten ja nuorten entistä profiloituneet osastot,
- avara lehtialue hiljaisemmalla sijainnilla
- asiakastekniikkaan panostetaan; kirjastojen tehtävä digituessa on ensisijaisesti tarjota tilat ja laitteet
- lainaus monipuolistuu ja asiakkaalle tarjotaan uusia lainauskohteita kirjaston kautta
- keskitytään markkinoimaan kirjastotilaa tehokkaasti eri toimijoiden käyttöön
- kehitetään edelleen sähköisiä palveluja kuten tekniikan toimivuus, digitaaliset toiminnot ja palvelut (esim. kirjavinkit, kirjailijavierailut verkossa tms.)
- somen hyödynnys
- tulevassa hanketyössä keskitytään digitaalisten palvelujen parantamiseen ja aineettoman aineiston tallentamiseen sekä virtuaalisten kirjailija- ja kirjavinkkarivierailujen kehittämiseen kouluyhteistyössä
- yhteistyö muiden kirjastojen ja hallintokuntien sekä muiden toimijoiden kanssa, pyrkimys asiakasavusteisuuden erityisesti hanketyössä
- senioriväestön määrä kasvussa: kartoitetaan kirjaston kotipalvelun käynnistysmahdollisuuksia: aineistot kasaavat kirjasto ja yhteinen työntekijä toisen hallintokunnan kanssa / kuljetus ostopalveluna
- selvitetään tilastojen avulla mahdollisuutta lisätä omatoimiaikaa.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä 1.1 : Aineistokokoelman kehitys		
	Mittari Arviointikriteeri: Kokoelmassa riittävästi uutta ja houkuttavaa materiaalia sekä toimiva kirjasto-tila	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023 Aineistokokoelma palvelee kaikkia käyttäjäryhmiä palvelu- ja omatoimiaikana. Aineiston oltava hyvin esillä, mitä Eroon ysäristätilauudistukset tulevat. Kirjastossa on oltava erilaisia tiloja erilaiseen käyttöön.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	
Kriittinen menestystekijä 1.2 : Riittävä, ammattitaitoinen ja jaksava henkilökunta		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjaston henkilöstö määrä on riittävä ja henkilöstö omaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet muuttuvassa tehtäväympäristössä; työolot ja ergonomia	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023 Senioriväestön määrän kasvu kunnassa vaatii digilaitteiden neuvontapalvelujen kehittämistä. Osallistutaan erityisesti PiKe-kirjastojen koulutuksiin ja verkostoidutaan tilanteen mukaan. Ergonomialla, riittävällä henkilöresurssilla ja henkisen kuormituksen tiedostamisella ja rajoittamisella esim. työjärjestelyin voidaan taata henkilökunnan jaksamista ja kirjastopalvelun toimivuutta.
Kriittinen menestystekijä 1.3 : Yhteistyö eri toimijoiden kanssa		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjastossa kehitetään paikallista ja laajempaa yhteistyötä, myös hankkeet	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023 Keskitytään erityisesti kouluyhteistyön ylläpitoon ja seniorityön kehittämiseen hallinkuntien yhteistyöllä sekä yhteistyöhön nuoris- ja kulttuuritoimen kanssa.
Kriittinen menestystekijä 1.4 : Teknisten innovaatioiden hyödyntäminen		
	Mittari Arviointikriteeri: Omatoimikirjastopalvelun kehittäminen	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023 Tilaa käytetään remontin mahdollistamalla uusilla tavoilla. Selvitetään omatoimiajan lisäämistä.
Kriittinen menestystekijä 1.5 : Tiedottaminen ja markkinointi		
	Mittari Arviointikriteeri: Tiedottaminen ja markkinointi myös ei-kirjastonkäyttäjää tavoittavaksi	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023 Tiedotus monikanavaisesti ja edullisesti.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- resurssien niukkuus

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
1 Kirjastoaineiston laajuus	Hankintamääräraha €/as	10	9.5	9.5
	Kirjojen määrä	29292	30 000	30 000
	Muun aineiston määrä	4145	4000	4000
2. Kirjaston käyttö	Lainaaajien määrä	1070	1100 (korona)	1300
	Lainajia asukasmäärästä %	29 %	33	35
	Lainauksien määrä, koko ain	50059	50 000 (korona)	70 000
	Kirjastokäyntejä/asukas		14 (korona)	20
	Aukiolotunteja viikossa	41	85 (sis kaiken aukiolon)	90 (sis kaiken aukiolon)
3. Taloudellisuus	€/laina	4,6	4.6 (korona)	3
4. Oheistoiminnot	näyttelyt; määrä	4	3	6
	näyttelyt, kävijät lukupiirikerrat	1000 (kansal. op.)	700 (korona) (kansal.op.)	1000 (kansal.op.)
	tiedonhakukoulutus, kirjastoon tutust.; osall. kaikki	92 hlö (kaikki)	200	400
	satutuntivierailut, määrä	42	4	6
	satutuntivierailut, osall.		200	350
kirjavinkkausvierailut ja kirjailijavierailut, määrä	4	4 (virtuaalisia?)	4	
kirjavinkkausvierailut ja kirjailijavierailut, osall.	300	300	600	

6200 Kulttuuritoimi

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	2 789	5 580	10 740	5 160
Toimintakulut	-42 064	-47 070	-83 710	-36 640
Toimintakate	-39 275	-41 490	-72 970	-31 480

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja – kulttuurituottaja

Toiminnan kuvaus:

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Kunnan tulee 1 momentin mukaisia tehtäviä ja niihin liittyviä palveluita järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.

Kunnan tulee kulttuuritoimintaa järjestäessään ottaa huomioon toiminta, joka perustuu yleisistä kirjastoista annettuun lakiin (1492/2016), taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin (633/1998), museolakiin (729/1992), teatteri- ja orkesterilakiin (730/1992) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998).

Kulttuuritoimen tehtävänä on koordinoita, edistää ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuripalvelujen järjestämisen tavoitteena on hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen tarjoamalla yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen omassa lähiympäristössä. Näitä palveluja toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä muiden hallintokuntien, järjestöjen, yhteisöjen, sisällöntuottajien ja maakunnallisten verkostojen kanssa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Kulttuuritoimi järjestää kulttuurilakiin nojaavat palvelut kunnassa. Kulttuuritoimen palveluihin kuuluvat pitkäjänteisen ja tavoitteellisen taiteellisen toiminnan edistäminen ja tukeminen; hyvinvointiin ja kuntalaisten viihtyvyyteen pohjautuvan harrastustoiminnan edistäminen; lasten- ja nuorten hyväksi järjestettävät kulttuuripalvelut, yhteisöllisyyteen ja järjestötoimintaan liittyvä palvelutuotanto ja sen koordinoiminen, ammatilliset ja alueelliset yhteistyöverkostot sekä kunnan strategian mukainen tapahtumatuotanto.

Tapahtumatuottajana kulttuuritoimi järjestää itsenäisesti kulttuurilakiin perustuvia kulttuuritapahtumia sekä koordinoi ja osatoteuttaa yhteistyössä kunnan tapahtumatuotantoa ja tähän liittyvää koulutusta, kuten Uuraisten viikkoa, Valon kylää ja kunnan virallista ja vuosikellon mukaista juhlatoimintaa.

Toteuttaakseen Uuraisten kunnan strategiaa, kunnan kulttuuritoimi tarvitsee ajanmukaisen kulttuurisuunnitelman jota toteuttamaan on perustettu vuonna 2022 työryhmä. Kaikkien kulttuuripalvelujen ja yhteistyönä tapahtuvien tapahtumien kehittäminen vaatii kulttuuritoimelta erityistä panostusta vuonna 2023. Toimintamallit ja toimintatavat tulisi uudelleenorganisoida, joissa huomioidaan myös elinkeinotoimen, matkailun sekä vähemmistökuultuurien tarpeet. Vuonna 2023 asukkaiden kulttuuripalvelujen kautta saavutettavaa hyvinvointia lisätään niin ikään alueellisen yhteistyöverkoston nimeltään Taikusydän – kautta. Kulttuuritoimi on mukana aineettoman kulttuuriperinteen tallentamiseen liittyvässä hankkeistuksessa vuonna 2023 sekä kylien kulttuuripalvelujen kehittämisessä ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien säilyttämisessä. Kulttuuritoimi jakaa järjestöille ja muille toimijoille kohdeavustuksia paikallisen kulttuuritoiminnan tuottamiseen.

Lasten ja nuorten kulttuuriopetussuunnitelmaan perustuvaa toimintaa järjestetään KulttuuriKuukka -yhteistyönä varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, kirjaston ja seutukunnallisen Lasten kulttuurikeskus Kulttuuriaitan kanssa. Lisäksi kulttuuritoimi on mukana maakunnallisessa Nuoret ja osallisuus kulttuuritoiminnassa - sekä Suomi harrastaa mallin -hankkeissa. Vuonna 2023 kulttuuritoimi pyrkii edistämään tavoitteellista ja aktiivista ja pitkäjänteistä lasten- ja nuorten taide- ja kulttuurialan harrastustoimintaa paikkakunnalla tuottaen myös alan ammattilaisten palveluja sekä lisäämällä yhteistyötä alueen järjestöjen kansalaisopiston ja musiikkiopiston sekä muiden hallintokuntien kanssa. Samoin kulttuuritoimi tuottaa itsenäisesti tähän liittyviä palveluja pyrkimyksenä edistää mm. lasten- ja

nuorten harrastajateatterin syntyä paikkakunnalle. Kulttuuritoimi vastaa ja toteuttaa osaltaan toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Kulttuuritoimi koordinoi vuonna 2023 vapaan sivistystyön toimintoja kuten kansalaisopistoa sekä musiikkiopistoa.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat, saavutettavat ja monipuoliset kulttuuripalvelut kuntalaisille sekä paikallisen kulttuurituntemuksen edistäminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävän ja saavutettavan kulttuuritoiminnan järjestäminen, koordinointi ja osatoteuttaminen	Toimintojen ja palvelujen määrät, osallistujamäärät Tapahtuman luonteen mukaan voidaan kerätä laadullista palautetta Kotiseutumuseon aukiolopäivät ja kävijämäärät Henkilöstöresurssit ja yhteistyö	Kulttuuritoimi järjestää kehittää ja koordinoi yhteistyössä alueen ammattilaisten ja yhteistyöverkostojen kanssa hyvinvointiin ja saavutettavuuteen perustuvat tavoitteelliset kulttuuripalvelut asukkaille. Tätä pitkäjänteistä tavoitteellista ja yhteisöllistä toimintaa varten kulttuuritoimi luo kuntaa koskevan kulttuurisuunnitelman. Kulttuurisuunnitelmatyöryhmä luo vuoden 2023 aikana kunnan strategian mukaiset puitteet kulttuuritoimen toteuttamiseksi kunnassa.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Kriittinen menestystekijä: Saavutettavat kulttuuripalvelut lapsille ja nuorille		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Saavutettavan ja yhdenvertaisuutta edistävän lasten ja nuorten kulttuuritoiminnan kehittäminen ja järjestäminen	Toimintojen ja palvelujen määrät, osallistujamäärät Lasten ja nuorten oman sisällöntuotannon määrä Laadullisen palautteen kerääminen Henkilöstöresurssit ja yhteistyö	Kulttuuriopetussuunnitelman puitteissa tarjottava järjestelmällinen kulttuurituotanto. Yhteistyö Kulttuuriantin kanssa. Kulttuurineuvolatoiminta. Ilmaisukasvatuksen järjestäminen. Lapsille ja nuorille suunnatun tapahtumatuotannon kehittäminen. Massatapahtumien etäosallistuminen. Nuorisoteatterin perustamisen mahdollistaminen ja sekä sähköisiä välineitä hyödyttävään itseilmaisuuksiin ja käsikirjoittamiseen liittyvät työpajat. Vapaan sivistystyön kanssa tehtävä yhteistyö ja koordinointi Kunnan strategian mukainen kulttuurisuunnitelma
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Kriittinen menestystekijä: Tapahtumatuotanto		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet

		2023
Kunnan kulttuuritapahtumatuo- tanto: Uuraisten viikko, Valon kylä sekä kunnan viralliset juhla- tapahtumat kuten Itsenäisyyspäi- väjuhla, Äitienpäiväjuhla, veteraa- nipäivä... konsertit, teatteriesitykset, kult- tuurivierailut,	Tapahtumien ja toimintojen mää- rät, toimijoiden ja osallistujien määrät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan kerätä laadullista palau- tetta Henkilöstöresurssit Yhteistyö	Kulttuuritapahtumille luodaan re- surssit ja aikataulutuksen huo- mioiva vuosikello. Kulttuuritapahtumien organisointi yhtenäistetään ja kunnan strate- gian mukaisesti näkyvyyttä ediste- tään markkinoinnin, kunnan yleis- ilmeen, mielikuvien ja sisällön- tuotannon kautta tavoitteena kävi- jä määrän, osallistujien ja kunnan näkyvyyden lisääminen. Mahdollisuus keskushallinnon kanssa toteutettavaan rallitapahtu- maan huomioidaan myös kulttuu- ritoimen taloussuunnittelussa sen ollessa yhteydessä myös tulevai- suudessa kulttuurimatkailutapah- tumaan eli Uuraisten viikkoon Kunnan strategian mukainen kult- tuurisuunnitelma.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Kriittinen menestystekijä: Aineettoman kulttuuriperinnön tallentaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Digitaalisen kulttuuriperinnön tal- lentaminen	Aineiston määrä ja sen tallentami- nen ja säilyttäminen tuleville su- kupolville ts. nykyyhistorian tallen- taminen digitaalisesti	Tarvittavien resurssien varaami- nen ja hankkiminen aineiston säi- lyttämiseksi sekä tehtävän hank- keistaminen.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan, kylien elinvoiman ja hyvinvoinnin tukeminen kulttuuripalvelujen kautta		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Järjestöt, toimijat ja taiteen am- mattilaiset tuottavat kunnalle kult- tuuripalveluja yhteistyössä kun- nan palvelurakenteen kanssa.	Jaetut järjestöavustukset Kunnan koordinoimien ja osato- teuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät Palvelun luonteen mukaan kerätty laadullinen palaute Sisällön mukainen tuote palaut- teena Elokuvalisenssin käyttö	Järjestöt ja toimijat toteuttavat monipuolisesti kulttuuritoimintaa. Kulttuuritoimi tarjoaa järjestöille käyttöön elokuvalisenssin koulu- keskuksen auditorioon.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- henkilöstöresurssien rajallisuus
- asianmukaiset puitteet ja tilat kulttuuritapahtumien järjestämiseen (esteettömyys, äänentoisto, tilojen käytettävyys, digitaalisen palveluntuotannon osaamisen ohuus, yms.)

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
0006ku	Tapahtumien määrä	10	9	10
	Osallistujamäärä	1750		
	Uuraisten viikon tapahtumien määrä	0	10	13
	Elokuvalisenssin esityskerrat			5
Kotiseutumuseo	Aukioloaika (h)	45	50	45
	Kävijämäärä	118		
Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta	Tapahtumien määrä	24	15	15
	Osallistujamäärä	1202		
Järjestöjen ja toimijoiden avustukset	euroa/asukas (3623)	1,24 €	1,07 €	1,38 €
Kulttuuripalveluiden kokonaiskustannukset	euroa/asukas (3623)	9,97 €	10,87 €	11,45 €

6300 Nuorisotoimi

Määrärahat

	TP 2021	TA 2021	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	68 800	64 100	29 000	-35 100
Toimintakulut	-198 777	-203 550	-161 540	42 010
Toimintakate	-129 977	-139 450	-132 540	6 910

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Nuorisopalveluiden tehtävänä on järjestää nuorisotyön palveluita ja tiloja, tukea nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintaa sekä tehdä monialaista yhteistyötä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja harrastamista sekä tukea nuorten kasvua ja yhteisöllisyyttä toteuttamalla nuorisotyön kasvatuksellista ja toiminnallista ohjaustoimintaa. Nuorisotyön tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisotyön toimintaa toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä järjestöjen, yhteisöjen ja maakunnallisten verkostojen kanssa. Nuorisolain mukaisena ohjaus- ja palveluverkoston toimii kunnan moniammatillinen tiimi.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Nuorisopalvelut järjestää nuorisotyön kasvatuksellista toimintaa eri ympäristöissä ja menetelmillä. Toiminnan suunnittelun lähtökohtina ovat kasvatukselliset tavoitteet sekä nuorisotyön palveluiden saatavuus ja tavoitettavuus. Perusnuorisotyön ympäristöinä ja menetelminä hyödynnetään nuori-

risotilatoimintaa, jalkautuvaa nuorisotyötä, tapahtuma- ja retkitoimintaa, ryhmämuotoista toimintaa, digitaalista nuorisotyötä ja kulttuurista nuorisotyötä resurssit huomioiden.

Nuorisovaltuusto kokoontuu säännöllisesti ja nuorisovaltuustolla on edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa sekä vapaa-aikatyöryhmässä. Lisäksi kaksi Uuraisten nuorisovaltuuston edustajaa osallistuu maakunnalliseen hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon. Nuorisovaltuusto voi myös antaa lausuntoja, tehdä kannanottoja sekä järjestää tapahtumia ja retkiä.

Nuorisotoimi järjestää etsivää nuorisotyötä, joka on 13-29-vuotiaille koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville tai muuta erityistä tukea ja ohjausta tarvitseville uuraislaisille nuorille tarjottavaa erityisnuorisotyötä. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tarjota varhaista tukea ja vahvistaa nuoren valmiuksia hyvään arkeen ja tulevaisuuteen. Etsivä nuorisotyö on pääsääntöisesti yksilötyötä, mutta myös ryhmämuotoista toimintaa voidaan järjestää. Etsivä nuorisotyö järjestetään syksystä 2022 lähtien yhdessä Petäjaveden kunnan kanssa.

Nähdään koulussa! -hankkeen myötä tehtävä koulunuorisotyö on ennalta ehkäisevää, ryhmien kanssa tehtävää työtä, jossa edistetään ryhmässä toimimisen valmiuksia ja lisätään vastuullista vuorovaikutusta nuorten välillä. Koulunuorisotyöntekijän työn painopisteet ovat yhteisöllisessä ja yksilökohtaisessa työssä. Koulunuorisotyön tavoitteena on turvallinen kouluyhteisö, jossa nuoret viihtyvät, oppivat ja tulevat toimeen keskenään sekä edistää oppilaiden osallisuutta koulussa. Koulunuorisotyö on osoittautunut hyväksi, jonka vuoksi haetaan hanketukea syksyllä 2022: ”Erityisavustukset kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vahvistamiseksi”.

Suomen harrastamisen malli -hankkeen myötä nuorisopalvelut koordinoi yhdessä paikallisten järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa ostopalveluna tuotettuja, koululaisille ilmaisia ja koulupäivien yhteyteen sijoitettuja kerhoja. Hanke jatkuu kevätlukukauden 2023 ajan.

Nuorisopalveluiden seurannassa ja arvioinnissa hyödynnetään valtakunnallisia nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön seurannan työkaluja ja kehittämistyötä.

Nuorisopalvelut vastaa yhdessä liikunta- ja kulttuuripalveluiden kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteuttaa toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Nuorisotoimi jakaa järjestöille ja toimijoille järjestöavustuksia (vuosi-, kohde- ja tila-avustukset), joilla tuetaan paikallisten toimijoiden nuorisotoimintaa.

Nuorisopalvelut vastaa nuorisotalo Nuokkarin tilojen käytön organisoinnista. Järjestöt voivat hyödyntää tiloja toiminnassaan.

Strategiset tavoitteet (valuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaan, tavoitteellisen ja nuorisotyön kasvatukselliseen ohjaukseen perustuvan perusnuorisotyön toteuttaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Yhdenvertaisuutta edistävä ja säävutettava kasvatuksellinen nuorisotyön toiminta	Nuorisotilan aukiolomäärät ja kävijämäärät Toimintaryhmien, tapahtumien, retkien yms. määrät ja osallistujamäärät Jalkautuvan nuorisotyön määrä ja kohtaamiset Koulunuorisotyön määrä ja kohtaamiset Suomen harrastamisen mallin kerhojen määrä Digitaalisen nuorisotyön toimintamuodot ja osallistujamäärät Laadullinen palaute- ja seurantaaineisto	Järjestetään tavoitteellista ja säävutettavaa nuorisotyön kasvatustoimintaa eri ympäristöissä ja eri menetelmillä. Järjestetään kasvatuksellista ja tavoitteellista nuorisotilatoimintaa.

Nuoria kuuleva ja osallistava sekä ilmiöitä tunnistava perusnuorisotyön toiminta	Laadullinen palaute- ja seuranta-aineisto Nuorisotyön tiimin kokoukset	Seurataan aktiivisesti nuorten elämään liittyviä ilmiöitä, tarpeita ja toiveita paikallisesti, maakunnallisesti sekä laajemman tutkimustiedon kautta. Vahvistetaan nuorten osallisuutta nuorisotyön sisältöjen suunnittelussa ja toteutuksessa.
Osaava ja riittävä henkilöstö	Henkilöstön määrä ja toiminnan määrä	Toiminnan toteutus suhteessa olemassa oleviin henkilöstöresursseihin. Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstön koulutus.

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat kouluttautumista, työllistymistä ja hyvää arkea edistävät etsivän nuorisotyön palvelut

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Nuorten elämäntilanteisiin ja tarpeisiin perustuvat ja saavutettavat etsivän nuorisotyön palvelut	Tavoitettujen nuorten määrä ja kohtaamisten määrät Ryhmämuotoisten toimintojen määrä ja osallistujamäärät Toiminnan laadulliset tulokset	Toteutetaan varhaiseen tukeen perustuvaa laadukasta etsivää nuorisotyötä. Toteutetaan etsivää nuorisotyötä nuorten kanssa, joilla kasaantuneita haasteita.
Toimiva monialainen yhteistyö kunnan paikallisesti ja maakunnallisesti	Nuorten ohjautuminen toimintaa, määrät ja ohjaavat tahot Asiakastyön verkostot ja monialaisen yhteistyön mallit toiminnassa	Etsivä nuorisotyö on tunnettua ja monialaisiin verkostoihin kuuluvaa erityisnuorisotyötä paikallakunnalla. Maakunnalliset etsivän nuorisotyön verkostot ja niissä toimiminen.
Osaava henkilöstö etsivässä nuorisotyössä	Henkilöstön määrä ja työn vastuunjako	Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstön koulutus.

Kriittinen menestystekijä: Lasten ja nuorten kuuleminen kunnallisessa päätöksenteossa

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Kuntalain mukainen lasten ja nuorten kuuleminen päätöksenteossa	Nuorisovaltuuston jäsenmäärä ja kokousten määrä Nuorisovaltuuston tekemät lausunnot ja kannanotot Nuorisovaltuuston toteuttama toiminta ja osallistujamäärät Nuorisovaltuuston edustus päätöksenteko-organisaatiossa	Toteutetaan nuorten osallisuutta vahvistavaa ja nuorten kuulemiseen perustuvaa nuorisovaltuusto-toimintaa. Nuorisovaltuusto toteuttaa toimintaa nuorten kasvu- ja elinolojen parantamiseksi. Nuorisovaltuuston edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa ja vapaa-aikatyöryhmässä. Toimielimet toimivat käytänteissään aktiivisesti nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia varmistamiseksi.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen nuorisotoiminnan järjestämiseksi		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Tuetaan ja vahvistetaan järjestöjen toteuttamaa nuorisotoimintaa	Jaetut järjestöavustukset Kunnan koordinoimien ja osatoiteuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät sekä laadullinen palaute- ja seuranta-aineisto	Järjestöt ja toimijat toteuttavat monipuolista nuorisotoimintaa. Järjestöt saavat kunnalta taloudellista ja tarvittaessa muuta tukea toiminnan toteuttamiseen.
Nuorisotoimi koollekutsuu säännöllisesti kunnassa nuorisotyötä tekevät toimijat	Kokousten määrät, osallistujien määrät, sisällöt	Kunnan alueella toimii aktiivinen nuorisotyön verkosto, joka edistää yhdessä nuorisotyön toimintaa ja kehittymistä kunnan alueella.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- toiminnan, tilojen ja yhteistyön käynnistäminen uudestaan nuorten kanssa
- nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin kokemuksen eheyttäminen

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA 2023
Perusnuorisotyö	Nuorisotalon aukiolo-päivät	80	180	150	200
	Kävijämäärä	1259	3000		1500
	Muut tilojen vakiokäyttäjät	7	6	5	2
	Muut tilojen satunnaiskäyttäjät		4	4	
	Ryhmät, tapahtumat, retket, leirit/määrä	4	5	6	4
	Kävijämäärät	56	300		200
	Jalkautuvan nuorisotyön päivät määrä	12	35	35	40
	Kohtaamistenmäärä	90	300		1000
	Digitaalisen nuorisotyön sovellusten määrä		3	3	3
	Seuraajien määrä yhteensä		300		300
Nuorisovaltuusto	Jäsenet	20	20	20	20
	Kokoukset	12	10	10	10
	Lausunnot, kannanotot	1	2		
	Tapahtumat, retket		2	2	2
Koulunuorisotyö	Yksilötyö asiakkaat Yhteisölliset tapahtumat				
Suomenharrastamisen malli	Kerhojen määrä Osallistujien määrä				
Etsivä nuorisotyö	Oltu yhteydessä	9	20	10	10
	Tavoitetut nuoret	47	35	15	15
	Kohtaamisten määrä	91			
	Ryhmätoimintojen määrä /kävijämäärä	16		20	15
		180	1		

Järjestöyhteistyö	Nuorisotyöverkoston palvelit	2	2	2	2
Järjestöjen ja toimijoiden avustukset	euroa /alle 29-vuotias asukas (1327)	9,23 €	9,62 €	9,62 €	9,80 €
Nuorisopalveluiden kokonaiskustannukset	euroa /alle 29-vuotias asukas (1327)	85,16 €	100,99 €	103,22 €	98 €

6500 Liikuntatoimi

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	44 782	44 400	31 100	-13 300
Toimintakulut	-334 146	-363 240	-412 885	-49 645
Toimintakate	-289 365	-318 840	-381 785	-62 945

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnan harrastamiselle. Tehtävän toteuttamiseksi liikuntatoimi rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja, tukee järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden tuottamaa liikuntatoimintaa sekä järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää kohdennettua liikuntatoimintaa. Toiminnan tavoitteena on luoda mahdollisuuksia terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävälle liikuntatoiminnalle eri ikävaiheissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Liikuntapalvelut tarjoaa liikuntapaikkoja ja alueita, joiden ylläpito toteutetaan yhteistyössä tilapalveluiden ja teknisen toimen kanssa. Liikuntapalvelut vastaa liikuntapaikkojen ja -alueiden varauksista, käyttövuoroista sekä käyttömaksuista lukuun ottamatta kyläkoulujen sisäliikuntatiloja. Liikuntapalveluiden kalustohankinnat tehdään yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Liikuntapaikkojen ja -alueiden ylläpitämiseksi tehdään yhteistyötä myös järjestöjen ja seurojen kanssa. Liikuntapaikkoja on eri puolilla kuntaa. Kilpailukäyttöön soveltuvat suorituspaikat tarjotaan pääsääntöisesti kirkonkylän alueella.

Ohjattua liikuntatoimintaa järjestää pääsääntöisesti järjestöt ja seurat. Liikuntatoimi täydentää paikallisten järjestöjen ja seurojen tarjontaa järjestämällä kohdennettuja kuntoliikuntaryhmiä, lasten liikuntaleirejä ja lasten uimakouluja. Lisäksi liikuntapalvelut voi toteuttaa liikkumista edistäviä tapahtumia ja kampanjoita omana toimintana, ostopalveluna tai yhteistyössä.

Liikuntapalvelut vastaa yhdessä kulttuuri- ja nuorisopalveluiden kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteuttaa toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Liikuntapalvelut jakaa järjestöille, seuroille ja toimijoille järjestöavustuksia (vuosi-, kohde- ja tila-avustukset), joilla tuetaan paikallisten toimijoiden toteuttamaa liikuntatoimintaa.

Uusi urheilukenttä kohottaa pääomavuokria. Kenttähankkeen vuoksi vapaa-aikapalveluiden pääomakulut nousevat merkittävästi verrattuna aiempaan vuoteen verrattuna. Liikuntapalveluiden kokonaiskustannuksissa on kaikki kulut, mukaan lukien pääomavuokrat.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Monipuoliset ja turvalliset liikunnan harrastamisen paikat ja alueet		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Liikuntaharrastamista mahdollis-	Koulukeskuksen liikuntasalin ilta-	Hyvätasoiset ohjattua ja omatoi-

tavat saavutettavat, monipuoliset ja turvalliset sisäliikuntapaikat	ja viikonloppukäytön vakiovuorojen ja satunnaisvuorojen määrät Kuntosalin aukiolopäivät, asiakasmäärät ja käyntimäärät sekä vakiovuorojen määrät	mista liikuntatoimintaa mahdollistavat sisäliikuntapaikat. Tilojen helppo käytettävyys (varaaminen, maksukäytänteet, kulku). Laadukkaat kuntosalivälineistöt omaehtoiseen ja ohjattuun kuntosaliharjoitteluun. Liikuntatilojen maksuton käyttö alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisryhmien ohjatuille ryhmätoiminnalle. Ikäihmisille suunnatun ja matalankynnyksen kuntosali.
Liikunta- ja ulkoiluharrastamista mahdollistavat monipuoliset ja turvalliset ulkoliikunta-alueet	Ulkoliikunta-alueiden määrä Varattavien alueiden vakiovuorojen määrä	Hyvätasoiset, ohjattua ja omatoimista liikunta- ja ulkoilutoimintaa mahdollistavat ulkoliikunta-alueet. Turvalliset ja hyvin hoidetut ulkoliikunta-alueet.

Kriittinen menestystekijä: Kohdennetuille ryhmille suunnatut terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävät liikunnan harrastamisen mahdollisuudet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Liikuntaryhmien toteuttaminen: ohjatut kuntosaliryhmät, lasten liikuntaleirit ja uimakoulut	Ryhmien määrät ja osallistujamäärät	Järjestetään ohjattua matalankynnyksen kuntosalitoimintaa kuntosaliharjastamista aloittaville ja muille harrastajille. Järjestetään lasten liikuntaleiritointia ja uimakouluja.
Ikäihmisten kuntosaliharjoittelun mahdollistaminen	Ryhmien määrät ja osallistujamäärät	Maksuton omatoiminen kuntosaliharjoittelu 75 vuotta täyttäneille. Maksuton eläkeläisten avoin kuntosalivuoro. Eläkeläisten ohjattu kuntosaliryhmä. Ikäihmisille suunnatun ja matalankynnyksen kuntosalin perustamisen valmistelu.
Liikkumista ja liikuntaharrastamista lisäävät ja vahvistavat tapahtumat ja kampanjat	Tapahtumien ja kampanjoiden määrät ja osallistujamäärät	Järjestetään kaksi liikkumista ja liikuntaharrastamista lisäävää ja vahvistavaa tapahtumaa ja/tai kampanjaa yhteistyössä.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen liikuntatoiminnan järjestämiseksi

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Liikuntapalvelut tukee järjestöjä, seuroja ja muita toimijoita toteuttamaan monipuolista liikuntatoimintaa	Jaetut järjestöavustukset Muut tuki toimijoille	Järjestöt, seurat ja toimijat toteuttavat monipuolista liikuntatoimintaa eri kohderyhmille.

mintaa eri kohderyhmille		
Monipuoliset ja turvalliset liikuntatoiminnan järjestämisen paikat ja alueet		Kunta rakentaa ja ylläpitää monipuolisia liikuntapaikkoja ja -alueita liikuntatoiminnan järjestämiseen. Liikuntapaikkojen ja alueiden ylläpitoa toteutetaan yhteistyössä järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- keskeiset tehtävät ja palvelut liikuntapalveluissa yksittäisen työntekijän vastuulla
- liikuntapalveluilla on hieman resurssia järjestää liikunnanohjausta. Ohjattu liikuntatoiminta pääosin järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden toteuttamisvastuulla sekä pääosin vapaaehtoisresursseilla. Riskinä on, että ohjattu liikuntatoiminta kohdentuu tietyille harrastajaryhmille ja riskiryhmille suunnattua matalankynnyksen ennaltaehkäisevää liikuntatoimintaa / liikuntaneuvontaa ei ole tarjolla vielä.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Koulukeskuksen liikuntasalin ilta- ja viikonloppukäyttö	Vakiovuorot			
	kevät		30	30
	kesä		5	5
	syksy		30	30
	Käyttötunnit/vko			
	kevät		50	50
	kesä		9	9
	syksy		50	50
	Satunnaisvaraukset kpl/h		30	20
Kuntosali	Asiakasmäärä		400 + koululiikunta	400 + koululiikunta
	Käyntimäärä			
	Aukiolopäivät		365	361
	Ryhmävuorojen määrä			
Ulkoliikunta-alueet Ulkoiluaalueet	Urheilukentät		4	5
	Vakiovuorot kpl (kesä-syyskuu)			
	Beach Volley -kentät		4	4
	Tenniskenttä		1 (3 pelialuetta)	1 (3 pelialuetta)
	Uimarannat		5	5
	Frisbeegolf -rata		2	2
	Hiihtoladut kpl/km			
	valaistut		3/15	
	muut		6/70	
	Jääalueet		6	6
Maastopyörä rata		1	1	
Luontopolut		5	5	
Pumptrack -rata		1	1	
Skeittialue		1	2	
Liikuntaryhmät	Liikuntaryhmät/kerhot		4	3

	Osallistujamäärät		60	
	Lasten liikuntaleirit kpl/pv		2/10	2/10
	Osallistujamäärä		30	
	Lasten uimakoulut kpl		4	4
	Osallistujamäärä		40	40
Tapahtumat ja kampanjat	Määrät		2	2
	Osallistujamäärät			
Järjestöjen ja seurojen avustukset	euroa/asukas (3600)		3,26 €	3,33 €
Liikuntapaikkojen vuokra- ja kunnossapitokulut	euroa/asukas (3 600)		49,80 €	53,87 €
Liikuntapalveluiden kokonaiskustannukset	euroa/asukas (3 600)		53,77 €	105,83 € €

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kunnanvaltuuston 3.9.2013 § 63 hyväksymien Uuraisten kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti riskien kartoitus tehdään talousarvion laadinnan yhteydessä ja toimenpiteistä raportoidaan lautakunnittain vähintään kerran vuodessa toimintakertomuksen yhteydessä. Kunnanhallitus on antanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiohjeen 20.6.2016.

Riskien arviointi tehdään liitteenä olevalla lomakkeella (ei-julkinen), jossa määritellään merkittävimmät riskit ja käytettävät riskienhallintatoimenpiteet, riskin hallinnanvastuuhenkilöt sekä mahdolliset aikataulut toimenpiteille.

7003 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	4 620 356	4 887 390	5 093 444	206 054
Toimintakulut	-4 886 706	-5 211 720	-5 176 052	35 668
Toimintakate	-266 350	-324 330	-82 608	241 722

Suunnitelmapoistot – 1 189 388 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan asukkaiden ja elinkeinoelämän tarvitsemien yhdyskuntateknisten palvelujen tuottamisesta ja ylläpidosta sekä hoitaa siihen kuuluva hallinto suunnitelmallisesti. Tehtäviin kuuluvat kunnan rakennuttamisen, vesihuollon, liikenneväylien, tilapalveluiden sekä ympäristötoimen alaisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun valmistelu- ja toimeenpanotehtävät. Jätehuollosta koko kunnan alueella vastaa Sammakkokangas Oy. Vuonna 2023 tapahtuvan hyvinvointialue-muutoksen myötä peruspalvelulautakunnan alaisuudesta siirtyy ympäristöterveydenhuolto ja löytöeläimet ympäristötoimen alaisuuteen. Vastavasti pelastustoimi poistuu teknisen lautakunnan palveluista hyvinvointialueelle.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta. Uurainen on mukana myös Jyväskylän kaupunkiseudun yhteistyössä mm. MAL-sopimusmenettelyssä.

Keskeisimmät muutokset vuonna 2023 kohdistuvat hyvinvointialueen muodostamiseen ja sen aiheuttamien toimintamuutosten hallintaan. Rakennusvalvonnan toiminnassa jatketaan hyvin toimivaa yhteistyötä Saarijärven kaupungin kanssa. Vesihuoltolaitoksen taloutta ja toimintaa tehostetaan edelleen toteuttamalla vesityöryhmässä tehtyjä linjauksia yhteistyössä vesiosuuskuntien kanssa. Lisäksi jatketaan toimenpiteitä hulevesien poistamiseksi viemäriverkostosta. Tilapalvelun toimintaa pyritään vahvistamaan lisäaikaresursoinnilla taloushallinnon muutostöiden myötä. Työaikaresurssia kohdistetaan laskutustyöhön ja sopimuksien ajan tasalla pitämiseen, sekä palvelun kehittämiseen. Tilapalvelun henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2022 yhdellä kiinteistöhoitajalla, jonka työ sopimus on sidonnainen Uuraisten vuokratilat Oy:lle myytävään kiinteistöhoitopalveluun. Tukipalvelujen sisäinen laskutus pyritään toteuttamaan aiheuttajaperusteisesti kohteittain. Vuoden 2023 talousarviossa tarkennetaan palkkajakoja vastaamaan tehtävää työtä, eli kulut tiliöidään vastuualueiden mukaisesti arvioidun työkuorman mukaan.

Puistojen ja yleisalueiden osalla on varattu rahaa viheralueiden ja yleisilmeen kohentamiseen, sekä ympäristönsuojelun puolella vieraslajien poistamiseen kunnan omistamilta maa-alueilta. Hallinnon palkkamäärärahoissa on varauduttu 12 kk:n osalta vihertystekijän palkkaukseen, joka tekee 50 % työajasta kiinteistörekisterihankkeen tehtäviä ja 50 % vihertöiden työnjohtamista ja käytännön töitä.

Ruoka- ja siivouspalvelu on kirjattu teknisen toimen tila- ja tukipalveluiden yhteyteen vielä erikseen selkeyden vuoksi, sillä se on kokonaisuutena ollut vasta vuoden 2020 alusta teknisen lautakunnan alaisuudessa. Määrärahat on sisällytetty kuitenkin tuki- ja tilapalvelu -kustannuspaikan alle.

Strategiset tavoitteet (valuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Asiakslähtöinen toiminta, sujuvuus; toiminta on inhimillistä, hyväntuulista ja uudistuvaa		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Osaaminen on ajan tasalla	Lakiopillisesti oikea neuvonta: valitusten ja oikaisuvaatimusten vähyys.	Koulutustarpeet kartoitetaan ja osallistutaan koulutuksiin määrärahojen puitteissa
Tehokas verkostotoiminta	Tehokkaat ja taloudelliset toimintamallit	Ratkaisujen etsiminen lähialueiden eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa
Joustavuus ja mutkattomuus asiointissa	Tyytyväiset asiakkaat, aikatauluisa pysyminen	matalan kynnyksen palvelu, yhden luukun periaate
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Henkilöstöresurssit ovat erittäin pienet ja organisaatio on haavoittuvainen. Yksikin pidempi poissaolo voi vesittää hankkeiden etenemisen. Henkilöstövaihdokset teknisellä osastolla sekoittavat hetkellisesti rutiineja ja uusien toimintatapojen omaksuminen vie aikansa. Tiedon siirtyminen ja hankkeiden hallinta horjuu henkilövaihdosten yhteydessä. Tehtävänkuvien/vastuualueiden epäselvyydet ja kiire aiheuttavat epäselvyyttä ja asioita voi jäädä huomamatta. Lainsäädännön muutokset ja niiden huomioon ottaminen aiheuttaa haasteita ajankäytöllisesti. Mittavat investoinnit ja niiden hallinta pienillä henkilöstöresursseilla aiheuttavat ongelmia, hankkeissa vaadittaisiin todella monipuolista tietotaitoa, jotta asiat menisivät kunnan kannalta edukkaimmalla tavalla. Investointihankkeiden vetä-

minen vie merkittävän osan työajasta tekniseltä johtajalta, joka vaikuttaa henkilöjohtamiseen ja töiden organisointiin negatiivisesti. Työuupumisen vaikutus työnteon laatuun ja motivaatioon sekä pelko sairauslomista ovat erittäin merkittävä riski.

7101 Hallinto- ja muu toiminta

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	27 876	32 400	35 000	2 600
Toimintakulut	-211 607	-195 260	-205 330	-10 070
Toimintakate	-183 731	-162 860	-170 330	-7 470

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Hallinto- ja muu toiminta kattaa teknisen toimen virastotyöntekijöiden palkkamenot sekä tarvikehankinnat ja kaluston. Tavoitteena on hoitaa asetetut tehtävät tehokkaasti / taloudellisesti talousarvion puitteissa. Teknisen toimen hallinnon osalla palkkakulut on muutettu vastaamaan tilapalvelun, ympäristötoimen, vesihuoltolaitoksen ja rakennusvalvonnan toiminnan henkilöstömuutoksia ja työmäärää. Hallinnon osalla kulurakenne nousee vuoteen 2022 nähden ensisijaisesti henkilöstömuutosten takia ja mm. määräaikaisen 12 kk vihertyöntekijän/kiinteistörekisterihankkeen työntekijän palkkakulujen osalta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Hallinnon osalla tapahtuneiden henkilöstömuutosten vaikutuksia ja sen aiheuttamia tarpeita seurataan, sekä reagoidaan tilanteeseen tarpeen mukaan. Uusien järjestelyjen myötä painopisteenä on toiminnan tehokkuus omassa toiminnassa ja rakennusvalvonnan toiminnan saaminen kehittyvälle tasolle. Oman vakituisen henkilöstön osalla pyritään hyvinvoinnin ja jaksamisen edistämiseen kehityskeskusteluiden ja työviihtyvyyden kautta. Etätyötä jatketaan jokaisen työtehtävän mahdollistamissa rajoissa, koska etätyön avulla on osoitettu työn tehostumista ja työssä jaksaminen on parantunut.

Vastuunjako tilapalvelun ja vesilaitoksen osalla selkeytetään ja jalkautetaan toimintatapoihin. Tilapalvelun osalla pyritään noudattamaan vuosikelloa, jonka mukaisesti tehdään taloudellista seuranta ja asiakkaiden tiedottamista. Kiinteistökannan salkutusta aletaan tekemään ja HVA-muutoksen myötä otetaan käyttöön uusi Skenarios- ohjelma kiinteistökannan hallintaan.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön ja osaamisen riittävyys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Nykyinen henkilöstö pystyy hoitamaan työnsä ajallaan	Asiakaspalaute, työtehtävien kasaantuminen, työhyvinvointi	Koulutukset, tehtävänkuvien tarkistaminen, työnjako, kehityskeskustelut
Työvälineet ja ohjelmistot ajan tasalla, uudet palvelut asiakkaille	Työtehtävistä suoriutuminen, tehokkuus, etätyön lisääminen	Ergonomia ja työolosuhteet asianmukaiset, uudenlaiset toimintamallit asiakaspinnassa
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

--	--

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle: Muutosten aiheuttama epävarmuus, etenkin kirjanpidon ulkoistaminen työllistävät hallinnon työntekijöitä, resurssipula normaalien työtehtävien järjestämiselle (ylityöt ja kuormitus). Määrärahojen riittämättömyys ja osaavan työväen löytäminen tilapäisten työjärjestelyjen hoitamiseksi. Minimaaliset henkilöstöresurssit (työnjako voi osoittautua mahdottomaksi), työssäjaksaminen.

7300 Vesihuoltolaitos

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	386 626	376 500	413 378	36 878
Toimintakulut	-415 313	-436 500	-489 270	-52 770
Toimintakate	-28 687	-60 000	-75 892	15 892

Suunnitelmapoistot -108 420 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on tuottaa ja toimittaa toiminta-alueellaan oleville kiinteistöille laatuvaatimukset täyttävää talousvettä mahdollisimman häiriöttömästi. Viemärilaitos huolehtii toiminta-alueellaan jätevesien johtamisesta Jyväseudun Puhdistamo Oy:lle. Uuraisten kunta ei itse käsittele jätevesiä vaan jätevedet johdetaan kirkonkylästä, Jokihaarasta ja Kyyrämäisiltä Nenäinniemen jätevedenpuhdistamolle Jyväskylään. Kangashäkin alueen jätevedet johdetaan Äänekosken Energian jätevesipuhdistamolle.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Pidetään veden laatu tavoitearvoissa ja ylläpidetään mahdollisimman häiriötöntä vedenjakelua. Kuluttajien kannalta haitallisimpia asioita ovat nimenomaan toimituskatkokset ja niiden jälkeiset laatuhäiriöt käyttövedessä. Uusien tonttialueiden infraverkko rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja rakentamiskustannukset huomioidaan tonttien myyntihinnoissa. Vesilaitoksen kehittämisessä pyritään etenemään kohti etäluettavia mittareita, jotka toimivat yhteisputkessa laskutusohjelman kanssa. Tällä saavutettaisiin tehokkaampaa seuranta ja työvaiheet laskutuksessa tehostuisivat.

Toistuvan alijäämän korjaamiseksi selvitetään edelleen uusia toimintamalleja yhteistyössä vesiosuuskuntien kanssa. Vesihuollon talouden elvyttämiseksi jatketaan vesityöryhmän linjaamien toimenpiteiden täytäntöönpanoa. Tehdään selvitystä kirjanpidon kanssa poisto-ohjelman ja eriytetyn tuloslaskelman muuttamisesta vastaamaan nykyistä toimintamallia ja jatketaan ylimääräisten hulevesien poistamista kunnan omistamasta viemäriverkostosta.

Vuonna 2023 viedään loppuun Äänekosken Energian vahvistamattoman vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen vahvistaminen. Pääpaino hallinnon osalla on poikkeustilanteiden toiminnan varmistamisessa, toimintaohjekorttien teko sekä vesihuollon varautumisasioiden läpikäynnissä. Vesilaitoksen ja paineenkorotusaseman kaukovalvonnan aloitetut työt tehdään loppuun. Vesilaitoksen vahvistetun toiminta-alueen liittymättömien kiinteistöjen liittämistä vesihuoltoverkkoon jatketaan.

Käyttömaksun perusteena on kiinteistön käyttämän veden määrä. Se mitataan laitoksen asentamalla vesimittarilla. Käyttömaksu peritään erikseen veden hankinnasta ja viemäroinnistä. Maksut sisältävät arvonlisäveron. Jos kiinteistössä ei ole vesimittaria, käyttömaksu määräytyy henkilöluvun mukaan, sekä vedelle että jätevedelle 50 m³/hlö/vuosi. Vuonna 2023 perusmaksuihin tulee 10 % korotus. Esimerkiksi omakotitalon osalta nosto tarkoittaa 0,90 e/kk nostoa eli vuositasolla 10,8 e hinnannousu (alv 0 %).

Käyttömaksuja nostetaan 8 % ja liittymä- ja palvelumaksuja nostetaan 5 %. Sako- ja umpikaivolietteiden käsittelymaksuja nostetaan myös 5 %.

Vesi v. 2023: 2,01 e/m³ (alv 0 %), 2,49 e/m³ (alv 24 %).

Jätevesi 2023: 2,98 e/m³ (alv 0 %), 3,70 e/m³ (alv 24 %)

Merkittävimmät kustannukset vuonna 2022 (arviot):

JS Puhdistamo jätevesien käsittelymaksut	-80000 € (alv 0%)
Alva Yhtiöiden jätevesien johtaminen puhdistamolle	-140300 € (alv 0%)
Puhtaan veden ostaminen	-15000 € (alv 0%)
Sähkömaksut	-82000 € (alv 0%)

Strategiset tavoitteet (valuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Vesihuollon toimivuus; sujuvuus, viihtyisyys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Vedensaannin turvaaminen kaikissa olosuhteissa	Asiakaspalaute, häiriötilanteet	Verkoston rakenteet kunnossa, riittävästi vedenottoa ja varajärjestelmiä, henkilöstön koulutus
Yhteistyö kunnan alueella toimivien vesiosuuskuntien kanssa	Palaute muilta vesihuoltolaitoksilta	Vesityöryhmä
Pumpatun jätevesimäärän vähentäminen	Jäteveden siirron ja käsittelyn kustannukset	Jätevesimäärän vähentäminen, taksan pitäminen ajan tasalla.
Jätevesipumppaamoiden toimivuus	Ylivuodot, häiriötilanteet	Hälytysjärjestelmät, toimintakortit, henkilökunnan osaaminen
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Verkoston vuototilanteisiin liittyvät saastumisriskit, pitkät välimatkat, veden riittävyys ja veden laatuhäiriöt, onnettomuudet ja ilkeiden uhka. Viemäriverkoston kunto, jätevesipumppaamoiden toiminta, hulevedet. Pienet henkilöresurssit ja useille vesilaitoksille jakautunut ylläpitovastuu.

7501 Tuki- ja tilapalvelut

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	4 105 654	4 386 990	4 559 466	172 476
Toimintakulut	-3 530 447	-3 825 080	-3 864 442	-39 362
Toimintakate	575 207	561 910	695 024	1336 114

Suunnitelmapoistot -743 408 €

Poistoista tilapalveluiden hallintokunnille vuokraamien tilojen osuudet (=pääomavuokrat):

-Yleishallinto ja valtuusto 1 600 € (osuus kunnanvirasto)

-Varhaiskasvatuksen osuus 109 740 € (osa kunnanvirastoa, päiväkodit, eskari)

-Perusopetuksen osuus (koulut) 381 647 €

-Kirjasto- ja kulttuuritoimen osuus (kirjasto, kunnanvirasto) 5 670 €

-Nuorisotoimen osuus 2 460 €

-Liikuntatoimen osuus (Keskusurheilukenttä, kuntosali, liikuntasali, muut ulkoilualueet) 127 725 €

-muut Teknisen toimen omia poistoja tai ulkoisesti vuokrattavia kohteita.

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus:

Tilapalvelu: Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpito pohjautuu säännölliseen kiinteistöhoitotyöhön. Kiinteistöjä kunnostetaan ja ylläpidetään vuosittain siten, että tiloissa mahdollistetaan käyttäjäryhmien edellyttämä toiminta turvallisuudessa ja terveellisessä ympäristössä. Tuleviin saneerauksiin ja rakennushankkeisiin varaudutaan ennakolta teknisten käyttöikien edellyttämällä syklillä sekä toimialoilta tulevien tarve-esitysten pohjalta. Tilapalvelun kustannukset koostuvat kiinteistönhoidon tuottamiseen tarvittavan henkilöstön ja kaluston kuluista sekä kiinteistöjen ylläpidon vaatimista kuluista. Tilapalvelut aloitti myymään kiinteistönhoidon palvelut Uuraisten vuokratalot Oy:lle v. 2022. HVA-muutoksen takia kunta vuokraa ns. sote-kiinteistöt ja tilat hyvinvointialueelle 3+1 pituisilla vuokrasopimuksilla. Tilojen hallintaa varten otetaan käyttöön uusi Skenarios- ohjelmisto.

Tukipalvelut: Tukipalvelujen osalla tuotetaan sisäisenä laskutustyönä laaja tehtäväkenttä muille toimialoille. Tukipalveluiden kulut koostuvat henkilöstö- ja kalustomenoista, joita tarvitaan tuottamaan mm. vesilaitoksen, puistojen, katujen, tiestön, yleisten alueiden, leikkikenttien, ruoka- ja siivouspalvelujen sekä liikuntapaikkojen ylläpitotehtävät.

Taulukkojen luvuissa ei ole huomioitu vuosittaisia poistoja. Vuodelle 2023 poistovaikutukset tila- ja tukipalveluille ovat yhteensä 743 408 euroa, jotka huomioiden toimintakate on – 45 384 euroa. Poistot näkyvät tilapalveluilla positiivisena pääomavuokratulona, joka on sisäisenä menona muilla hallintokunnilla talousarviossa. Taulukkojen lukemissa ei ole huomioitu poistoja. Jokaisen toimialan kohdalle on lisätty kokonaispoistosumma tiloista, joita se on vuokrannut.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Taloushallinnon ulkoistamistoimien takia tila- ja tukipalvelujen hallintoa pyritään järjestämään uudelleen siten, että tilapalvelun taloushallintaan saataisiin lisää työresurssia. Henkilöstöjärjestelyjen kautta sisäisen laskutuksen rytmitys ja vuosikellon mukainen toiminta pyritään saamaan toimintaan tila- ja tukipalvelujen osalla. Liikuntapaikkahoi-

don osalta luodaan sisäisen laskutuksen pohjaksi uusi kustannuspaikkajako perustuen todellisiin ylläpitokuluihin. Energiahintojen nousu kohottaa merkittävästi sisäisiä vuokria.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Määrärahojen niukkuuden vuoksi peruskorjauksia tai huolto- ja kunnossapitotoimia ei pystytä suorittamaan ajallaan. HVA-muutoksen myötä ylläpidon seuranta tarkentuu ja raportoinnit lisääntyvät. Tulopuolella toimitiloille ei ole kysyntää tai vapaat toimitilat eivät ole muunneltavissa käyttäjien tarpeita vastaaviksi (kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa). Vaikeasti täytettävät tehtäväkuvat ja osaamisen löytäminen.

Tilapalvelu: Ruoka- ja siivouspalvelu

Määrärahat (sisältyy tuki- ja tilapalveluihin)

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	1 342 254	1 428 690	1 162 080	-266 610
Toimintakulut	-1 343 921	-1 425 260	-1 115 725	309 535
Toimintakate	-1 667	3 430	46 355	42 925

Toiminnan kuvaus

Ruoka- ja siivouspalvelut toimivat tukipalveluina Tilapalvelussa ja ne tuottavat ruoka- ja siivouspalveluita pääosin kunnan omaan käyttöön. Valmistuskeittiötä on yksi koulukeskuksella. Lounaita valmistetaan n. 950 / päivä. Koulukeskuskeittiössä valmistetaan kaikkien koulujen ja päiväkotien ateriat. Palvelukeittiötä, joihin toimitetaan ruoka koulukeskuskeittiöstä, on Hirvasen koululla, Kynämöisten koululla, Höytiän koululla, päiväkotiki Pikkulassa, Hirvasen päiväkodilla ja päiväkotiki Helmessä. Siivouspalvelu huolehtii omana työnä kunnan toimitilojen siisteydestä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toiminnassa tapahtuu iso muutos soteuudistuksen myötä 1.1.2023 alkaen. Kunnan toinen valmistuskeittiö eli palvelukeskuskeittiö ja sen sotetoiminta siirtyy Hyvinvointialueelle. Päiväkotien ruoanvalmistus siirtyy koulukeskuskeittiölle, jonka lounasmäärä nousee n. 950:een. Palvelukeskuskeittiöstä siirtyy Hyvinvointialueelle 4 työntekijää. Yksi kokki siirtyy koulukeskuskeittiölle. Kuntaan jää koulujen ja päiväkotien ruokapalvelu. Koko palvelukeskuksen siivous ja sen myötä yksi siivoaja siirtyvät Hyvinvointialueelle, joka vastaa myös Rivikuukan kerhotilojen siivouksesta. Kunnan siivouspalvelu siivoaa edelleen soten toimipaikoista perhekeskuksen, Uraspajan, kotihoidon toimistotilan sekä kunnanvirastolla ja kouluilla olevat soten tilat. Siivous sisältyy vuokraan. Kaikkien toimipaikkojen siivous tuotetaan kunnan omana työnä.

Strategiset tavoitteet:

Kriittinen menestystekijä: Toiminnan sujavuus; työ ja palvelu on inhimillistä, hyväntuulista ja uudistuvaa		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Ruokapalvelun sujuvat ja uudistuneet toimintatavat sotemuutoksesta johtuvassa uudessa toimintamallissa	Suunnittelupalaverit, muut palaverit, kehityskeskustelut	Suunnitellaan yhdessä toimintatavat / toimenkuvat niin järkeväksi, kuin mahdollista. Mietitään, millä tavoin voidaan järkeistää ja hel-

<p>Sijaisten saatavuuden parantaminen</p> <p>Hyvinvoivat asiakkaat ja henkilökunta sekä viihtyisä toimintaympäristö</p>	<p>Henkilöstön riittävyys</p> <p>Asiakastyytyväisyys</p> <p>Palaverit, Esimiesvarit, Kehityskeskustelut</p> <p>Tilojen siisteys</p>	<p>pottaa valmistuskeittiön toimintaa mm. mitä tehtäviä voidaan siirtää tehtäväksi eri toimipaikkojen palvelukeittiöissä.</p> <p>Ruokalistan päivittäminen niin, että se soveltuu uuteen toimintamalliin, huomioiden myös asiakkaiden toiveita.</p> <p>Digitaalisuuden hyödyntämisen lisääminen niin, että mm. joka toimipaikassa riittävä laitteisto. Palaverien pitäminen välillä etäyhteydellä.</p> <p>Gradialta tuli työnantajien käyttöön opiskelijarekry. Tarvittaessa yritetään sitä kautta saada sijaisia.</p> <p>Jatketaan eri toimialojen yhteisen ravitsemuskasvatusryhmän toimintaa, joka lisää ja helpottaa myös eri toimipaikkojen välistä yhteistyötä sekä palautekeskustelua.</p> <p>Hyödynnetään Webropol-kyselytyökalua asiakastyytyväisyyskyselyissä ainakin kouluilla</p> <p>Siivouksesta pyydetään palautetta joka toimipaikalta vähintään 1 krt / v.</p> <p>Korostetaan yhteistä, osallistavaa suunnittelua ja keskustelua. Esimies käy kahdenkeskiset keskustelut jokaisen työntekijän kanssa.</p> <p>Joka toimipaikan siivous pyritään tekemään omana työnä</p> <p>Alkuvuodesta pidetään v. 2022</p>
---	---	--

		tehtyjen siivousmitoitusten seurantalaveri mitoittajan kanssa
Toteutuminen		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Tulee mahdollisesti tilanteita, joissa on haasteellista saada henkilöstömäärä riittämään. Sijaisten saaminen on välillä todella vaikeaa ruoka- ja siivouspalveluissa ja se voi joskus heijastua myös palvelun laatuun. Ruokapalvelun kuudessa palvelukeittiössä työskennellään yksin ja sijaistaminen saatava järjestymään.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TA 2023
kustannusten mallin kehitys	tuotettujen aterioiden hinta €/ateria	3,35 €	3,18 €	3,32 € ?
	siivottavien neliöiden kustannukset / vuosi	23,58 €/m ² /v.	23,79 €/m ² /v.	27,96 €/m ² /v.?
palvelutarpeen seuranta / järkevä tuottaminen	tuotettujen aterioiden määrä	279121	314796	217948
	siivousneliöt (ei huomioi siivouskertoja)	17 227 m ²	17 912 m ²	14 836 m ²

7600 Liikenneväylät

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	3 510	1 500	1 600	100
Toimintakulut	-227 263	-229 640	-317 600	-87 960
Toimintakate	-223 753	-228 140	-316 000	-87 860

Suunnitelmapoistot -327 370 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Liikenneväylien hoidossa pyritään turvaamaan kuntalaisille turvallinen, esteetön, hyväkuntoinen ja viihtyisä liikenneympäristö. Uusien kaava-alueiden katujen ja tonttialueiden tiet sekä katuvalaistus rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja huomioidaan myyntihinnoissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Hirvasen asemakaava-alueen katujen hiekkapäällysteisiä osuuksia perusparannetaan investointiosan kautta ja pyritään asfaltoimaan. Katualueiden omistuksia siirretään toimituksien kautta kunnalle. Kesäaikainen hoitotaso pyritään varmentamaan uuden kilpailutuksen kautta. Hiekkatiestön osalla ylläpitoon panostetaan ja pyritään saavuttamaan hyvä hoitotaso ja asukastyytyväisyys. Käyttötalousmenot sisältävät 65.000 € avustuksina yksityisteille, joista 45000 € on vuosittain myönnettäviä yksityisteiden kunnostusavustuksia ja 20000€ varataan kunnanvaltuuston päätöksen (12.9.2022 § 31) mukaisesti perusparannusavustuksiin vuodelle 2023.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Toimivat ja turvalliset kulkuyhteydet		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Kunnossapito	Valitukset kunnossapidosta, yleisesti palautteet	Panostetaan kunnossapitoon määrärahojen puitteissa, reagoidaan välittömästi
Kevyen liikenteen väylät ja valaistus riittävät	Onnettomuuksien määrä	Kevyen liikenteen väylien valaistus riittävä
Onnettomuuksien määrän vähentäminen		Minimoidaan onnettomuudet asianmukaisella kunnossapidolla.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Poikkeukselliset sääolosuhteet ja niiden aiheuttamat vauriot liikenneväyliin. Liukkaudentorjunta ja niiden aiheuttamat henkilövahingot. Määrärahojen puute, resurssien puute (ei ehditä reagoida tarpeeksi ajoissa ja säännöllinen seuranta jää tekemättä). Käyttäjien oma toiminta.

7700 Puistot ja muut alueet

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot				
Toimintakulut	-21 611	-28 280	-52 080	-23800
Toimintakate	-21 611	-28 280	-52 080	-23800

Suunnitelmapoistot – 10 190€

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus:

Puistojen ja leikkikenttien kunnossapito. Yleisten alueitten osalta pyritään luomaan kirkonkylän alueesta siisti ja viihtyisä ympäristö, johon panostetaan nyt varaamalla määräraha materiaaleihin ja tarvikkeisiin n. 10 000e sekä määräaikaisen vihertyöntekijän osalle palkkaraaha (12kk, 50 %). Kunnan teknisellä toimella ei ole osoitettuna vaki-
tuista työvoimaa yleisten alueiden ylläpidolle, vaan työt pyritään tekemään työllistämistukisten avulla.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Heikkoon kuntoon päässeitä leikkikenttiä aletaan uudistamaan ja niiden säännölliseen ylläpitoon varataan henkilöstöresurssia. Leikkikentät pidetään turvallisina ja miellyttävinä käyttää. Kunnan keskustan ja haja-asutusalueiden puistoalueiden sekä kiinteistöjen viihtyisyyteen ja yleisilmeeseen panostetaan määräaikaistyövoiman avulla.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Viihtyisät ja turvalliset lähivirkistysalueet		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
Toimivat lähivirkistysalueet	Asiakaspalaute	hyvin hoidetut ja huolletut alueet, leikkikenttien vuosittainen uusi- minen
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Pienet henkilöstöresurssit (säännöllinen ylläpito jää tekemättä) ja riittämättömät määrärahat.

7800 Sorakuopat**Määrärahat**

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	24 416	25 000	25 000	0
Toimintakulut	-2 320			0
Toimintakate	22 096	25 000	25 000	0

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnalla on soranottoaikkana Rajalan tila Höytiällä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Ottotoimintaa pyritään jatkamaan Rajalan tilalla. Toiminnanharjoittaja hakee uuden ottoluvan alueelle.

Tavoite	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023

- Maa-ainestenottoalue pidetään tuotannollisessa käytössä	ottomäärä m ³ /vuosi	e/vuosi		
- Rajala	27750 v. 2021	24420	25000	25000

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Ympäristövahingot soranoton yhteydessä sekä soranottoaikkojen lupa-asiat.

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2023

Toimiala: Tekninen toimi

Suunnitellun sisäisen valvonnan painopistealueet:

- vuosisopimukset (sopimusurakoitsijat, ALVA, JS-Puhdistamo)
- sähkö sopimukset
- vesihuoltolaitoksen maankäytösopimukset ja liittymäsopimukset, sopimukset vesihuoltolaitosten kanssa
- urakkasopimukset ja hankinta-asiakirjat
- muut tekniset toimen sopimukset

8000 YMPÄRISTÖJAOSTO

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelu on teknisen lautakunnan alaisen ympäristöjaoston tuloyksikkö, joka vastaa kunnan vastuulla olevista lakisääteisistä kunnan ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hallinnosta ja hoidosta (Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 1986/64). Uuraisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristöjaosto. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu erityislaissa säädettyjen tehtävien lisäksi ympäristönsuojelun suunnittelu ja kehittäminen, ympäristön tilan seuranta, ohjaus ja neuvonta, lausunnot, esitykset ja aloitteet, ympäristönsuojelua koskeva tiedotus ja koulutus ja yhteistyön edistäminen.

Ympäristöjaosto toimii myös kunnan rakennusvalvontaviranomaisena, joka vastaa mm. rakennusvalvonnan poikkeuslupakäsittelystä, joihin kuuluu mm. huolehtiminen hyvän rakennustavan edistämisestä.

Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta.

Hyvinvointialue-muutosten myötä vuoden 2023 talousarvioon siirtyy Peruspalvelulautakunnan alaisuudesta 080205 Ympäristöterveydenhuolto sekä 080206 Löytöeläimet. Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuotetaan yhteistoiminta-alueella, jonka tehtävien hoitamisesta vastaa Jyväskylän kaupunki. Ympäristöterveydenhuollon toimi-

elimenä ja viranomaisena toimii Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunta. Kustannukset jakautuvat terveys- ja elintarvikevalvonnan, eläinlääkintähuollon ja pieneläinpäivystyksen kustannuksiin. Löytöeläimet-kustannuspaikka sisältää eläinten tilapäisten hoidon järjestämiskulut Uuraisten kunnassa (sopimus T:mi Sanna Moilanen kanssa).

8200 Ympäristötoimi

Määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos €
Toimintatuotot	72 274	65 000	59 000	-6 000
Toimintakulut	-141 512	-155 290	-247 330	-92 040
Toimintakate	-69 238	-90 290	-188 330	-98 040

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus: Vastaa rakentamiseen liittyvistä lupa-asioista, neuvonnasta ja valvonnasta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Rakennustarkastajan ostopalvelusopimuksesta pyritään tekemään pysyvä ratkaisu. Nykyinen ostopalvelusopimus Saarijärven kaupungin kanssa on tehty vuoden 2022 loppuun. Toimintapa on osoittautunut hyväksi ja kustannustehokkaaksi. Rakennustarkastajan ostopalvelun työpanos on 2pv/vko. Uuraisten henkilöstömuutoksien takia pyritään löytämään ratkaisu rakennustarkastajan tarvitseman toimistosihteerin työpanoksen osalle, johon on varauduttu rahallisesti työpanoksen 3pv/vko osalle. Rakennusvalvonnan ostopalvelusopimus valmistellaan vuoden 2022 loppuun mennessä. Kunnan kiinteistörekisterin ajan tasalle saattamista pyritään edistämään yhteistyöllä Saarijärven kanssa, sekä osittaisella ostopalvelulla konsultilta.

Lupien sähköinen hakeminen Lupapisteiden kautta on tällä hetkellä 99 prosenttia, rakennustarkastajaa työllistää hakemusten täytössä avustaminen ja ohjeistaminen, vaikka pdf-muotoisia ohjeita on laadittu ja ne löytyvät rakennusvalvonnan nettisivuilta. Sähköinen asiointi ja palvelu ovat saaneet pääsääntöisesti kiitosta asiakkailta.

Vuoden 2017 alusta pysyvästi säilytettävät rakennusluvut on tullut arkistoida sähköisesti Lupapisteiden kautta (Arkistolaitoksen päätös 13.5.2016). Arkistointiprosessin käynnistäminen on viivästynyt resurssipuutteen vuoksi, mutta tätä on tarkoitus jatkaa vuonna 2023 Saarijärven kanssa ja tavoitteena saada käyttöön myös sähköisten asiakirjojen ostopalvelu Lupapisteessä.

Rakennuslupien lupamäärä pysynee vaatimattomalla tasolla korkean hintatason ja epävarman maailmantilanteen takia. Mikäli energia- ja materiaalihinnat tulevat alaspäin, pientalorakentaminen tulee jatkossa jollakin aikavälillä lisääntymään voimaantulleiden ja vireillä olevien kaavoitushankkeiden myötä. Etenkin Hirvaskankaan alueella mallista kasvua on odotettavissa yksityisomisteisten alueiden realisoitumisessa myyntiin. Sarkolan ja Kisatien tulevat kaava-alueet mahdollistavat lisärakentamista tulevina vuosina.

Strategiset tavoitteet (valuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Joustavat rakennusvalvontapalvelut; inhimillisuus, sujuvuus, uudistuvuus
---

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
	Arviointikriteeri: 1. Joustavat rakennusvalvonnan asiakaspalvelut ja palveluiden saavutettavuus 2. Matalan kynnyksen asiointi 3. Tasapuolinen kohtelu	1. Aikaan ja paikkaan sitomaton lupien haku ja neuvontapyyntö, toimivat sähköiset palvelut 2. Asiakaslähtöinen kanssakäyminen ja hyvä asiakaspalvelu 3. Samat käsittelyajat ja perustellut päätökset kaikille, lakien ja määräysten noudattaminen ja soveltaminen samalla tavalla (tulkintojen yhtenäistäminen lähikuntien rakennusvalvontojen kanssa)
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Keskeinen riski on ostopalvelusopimuksen onnistuminen Saarijärven kaupungin kanssa. Riskinä on pieni henkilöstöresurssi esim. ennakoimattomissa keskeytystilanteissa. Mikäli ostopalvelusopimus ei toteudu, Uuraisten kunta on suurien haasteiden edessä ammattitaitoisen rakennustarkastajan ja toimistosihteerin rekrytoinnin osalta. Vanhat keskenäiset ja korjausta vaativat asiat eivät etene.

Ympäristönsuojelu

Tilivelvollinen: ympäristösihteeri

Toiminnan kuvaus

Ympäristötoimen tehtävänä on edistää ja valvoa ympäristönsuojelun toteutumista sekä kehittää viihtyisää asuin ympäristöä. Yksikön viranomaistehtäviä ovat lupien ja ilmoitusten käsittely, lausunnot muille viranomaisille sekä valvonnat. Lisäksi seurataan ympäristön tilaa sekä opastetaan kuntalaisia ja yrityksiä ympäristönsuojeluasioissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toiminnan painopiste on viime vuosina siirtynyt lupien valmistelusta ja päätösten teosta enemmän valvontaan (n. 50% työajasta). Maa-aines- ja ympäristölupien määrät vaihtelevat vuosittain, kun aiemmin uusia maa-ainelupia on ollut useita vuodessa. Samalla yksittäisen maa-aineluvan maa-aineksen ottomäärä on kasvanut. Keskimäärin 15% jää muulle ympäristöviranomaiselle kuuluviin lainvaatimiin tehtäviin. Ympäristötoimessa on 60 % työaikaresurssi kokoaikatyöstä.

Ympäristösuojelulain uudistuksen myötä painopiste on siirtynyt voimakkaammin valvontatyöhön, joka tulee olla suunnitelmallista ja säännöllistä. Tähän on laadittu 2017 ja 2022 lain vaatima valvontasuunnitelma ja -ohjelma, jonka mukaisesti on ympäristöluvanvaraisia toimijoita valvottu. Valvontaohjelmaa tarkistetaan ajantasalle vuosittain.

Valvontasuunnitelmaan perustuvasta valvonnasta voidaan periä ympäristösuojelutaksan mukaisia valvontamaksuja, joilla voidaan kattaa osin ympäristösuojeluyksikön kustannuksia.

Laadittu pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on hyvänä pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa ja suojelutoimenpiteiden toteuttamisessa. Suunnitelman toimenpideohjelma päivitetään säännöllisesti ja vuoden 2023 aikana Pohjavesien suojelusuunnitelma päivitetään kokonaisuudessaan. Valvontakohteet ja riskialueet kunnassa on lisätty LOUHI-karttapalvelun tasoihin, jotka ovat nähtävillä koko teknisellä toimella. Näitä tulee päivittää muutosten myötä.

Uuraisten kuntaan on rakentunut laajalle alueelle vesi- ja viemäriverkosto osuuskuntien toimesta. Verkostojen toiminta-alueiden vahvistamisen jälkeen on mahdollista hakea vapautusta liittymisestä viemäriin ja/tai talousveteen. Vapautuksen myöntää kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Verkoston ulkopuolelle jääviä kiinteistöjä opastetaan rakennusvalvonnan kanssa uudistuneen jätevesiasetuksen (157/2017) vaatimusten mukaisten kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien toteuttamisessa. Vuonna 2022 ympäristötoimessa jatketaan jätevesijärjestelmien valvontaa, neuvontaa sekä vapautuspäätösten valmistelua alue kerrallaan yhteistyössä vesihuoltolaitosten kanssa.

Uuraisten vesistöjen tilan seuranta tehdään resurssien mukaan, vesiensuojelua lakien, asetusten ja säännösten mukaisesti. Hoidetaan tiedottaminen ja neuvonta ympäristösuojeluun liittyvissä asioissa. Uuraisten kunta liittyy Keski-Suomen Vesi ja ympäristö ry:n kuntajäseneksi vuoden 2023 alusta, jolta on mahdollista saada apuja vesiensuojelutehtäviin. Nauttiais- ja Kaijanjärven tilaa on seurattu säännöllisesti vuosittain ja vuoden 2023 on tarkoitus edistää Nauttiaisen- järven kunnostusprojektia yhteistyössä Keski-Suomen Vesi- ja ympäristö Ry:n kanssa.

Vieraskasvilajien torjuntatyöhön on ympäristösuojelun osalta varauduttu 3000e suuruisella määrärahalta. Vieraskasvilajityötä on aloitettu vuonna 2022 ja tätä työtä jatketaan myös vuonna 2023. Tekninen toimi on varannut määrärahoja määräaikaisen vihertyöntekijän palkkaamiseen, jonka työnkuvaan on tarkoitus sisällyttää vieraskasvilajien torjuntatyön ohjaamista.

Uuraisten kunnasta on tullut vuonna 2014 Sammakkokangas oy:n osakas, yhtiö hoitaa jatkossa kunnan jätehuollon myös jätehuollon viranomaistehtävien osalta, ympäristösuojelulla on edelleen jätehuollon valvontatehtävä.

Ympäristötoimen resursseja tulee suunnata sähköisten järjestelmien käyttöönottamiseen ja näiden käytön haltuunottamiseen. Myös resursseja ja toimintaa tulee jatkossa suunnata valtion energia- ja ilmastostrategian mukaisesti kiertotalous ja ilmastotöiden suuntaan.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Ympäristövalvonta on sujuvaa, inhimillistä ja hyväntuulista. Edistetään kunnan viihtyisyyttä ja uudistuvaa ilmettä		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2023
	Arviointikriteeri:	
	1. Ympäristö-, maa-aineslupahakemusten, ilmoitusten ja hakemusten käsittely joustavasti	1. Lupakäsittelyt, viranhaltijapäätökset, rekisteröinnit käsitellään niin pikaisesti kuin hallintolain kautta on mahdollista
	2. Ympäristön hyvän tilan ylläpitäminen	2. Valvonta- ja tarkastuskäynnit valvontasuunni-

	3. Asiantuntijuus	<p>telman mukaisesti, sekä tarpeen mukaan tehtävät jäte-, maa-aines-, YSL- ja vesilain mukaiset tarkastukset</p> <p>3. Lupavalmistelu, lausuntojen anto, neuvonta ja ohjaus, aloitteet, selvitykset, yhteistyö, koulutukset</p>
Toteutuminen		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Keskeisin riski tavoitteiden saavuttamiselle on henkilöstöressurssin niukkuus työtehtävien lisääntyessä, lakien ja säädösten uudistuessa ja mm. luparajojen toimivaltarajojen muuttuessa, valvontaohjelman ja -suunnitelman toteuttaminen (uusi YSL ja sen 3. muutos). Valtiohallinto ja kuntalaiset tulevat vaatimaan pian kunnilta kiertotalous- ja ilmasto-ohjelmien laatimista ja toimenpiteitä.

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2023

Toimiala: Ympäristötoimi

Suunnitellun sisäisen valvonnan painopistealueet:

- rakennuslupa-asiakirjat
- ympäristötoimen asiakirjat
- Ympäristöterveydenhuollon ja löytöeläinten sopimusasiakirjat

7. INVESTOINTIOSA

		2023	2023	2024	2024	2025	2025
	INVESTOINTIOSA 2023-2025 ALV 0 %	menot	tulot	menot	tu- lot	menot	tulot
90004	YLEISHALLINTO						
90002	Laajakaista-hanke	200 000					
	YLEISHALLINTO YHT.	200 000	0				
92201	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI						
	-ei esityksiä						
	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHT.	0	0				
	OPETUS- JA KULTTUURITOIMI						
94220	Kentän valaistu latu (rakentaminen, valtion avustus?)	170 000	51 000				
94251	Ulkoilureitistöjen kunnostukset (alla jako)	20 000					
	-Aittovuoren frisbeegolf-radan laajennus						
	-Luontopolun kunnostus						
94045	Höytiän koulun jätevesijärjestelmän uudistaminen	50 000					
	Höytiän kattoremontti, punainen koulu			80 000			
92051	Varhaiskasvatuksen ICT-ohjelmisto	52 000					
92031	Pikkulan piharemontti	40 000					
92032	Hirvasen päiväkodin muutostyösuunnittelu	20 000					
92037	Oikarin Helmen piha-aidat ja valaistus	10 000					
	Pikkulan märkäeteisen ja varaston laajennus?			150 000			
	OPETUS- JA KULTTUURITOIMI YHT.	362 000	51 000	230 000			
	MUUT PALVELUT						
	Tilapalvelu						
	Kunnanviraston peruskorjaus?			1 000 000			

	Kehityshanke entisen M-kaupan tiloihin			100 000		
96410	Lähileikkikentän uusiminen, yksi kerrallaan	28 000	0	25 000		
96100	Yleiset tiet / valaistus	150 000		20 000		
	Pysäköintialueiden suunnittelu	10 000				
	-MAL-suunnitteluhankeraha kohteille	50 000				
	-Liityntäpysäköinnit (tarkentuu)	90 000	45 000			
96200	Kadunrakennus, päällystys, valaistus	450 000	75 000	240 000		
96233	-Hirvaskankaan asemakaavateiden perusparannukset	100 000				
96230	-Bussiterminaalien muutostyöt	50 000				
96231	-Sarkolan alueen uusi tiestö (ei asf.)	70 000				
96232	-Rantatien saneeraus+valaistus	40 000				
962xx	-Keskisenraitti, uusi katu	150 000	75 000			
	-Hirvikulman kadut			200 000		
	-Hitsaajantien jatko / teollisuusalue				60 000	
	-Kevari Akonniemeen 1,3km				600 000	50 000
	-Asfalttoinnit					
96230	-Kaavateiden asfalttoinnit	40 000		40 000		
97100	Vesilaitos	65 000	5 000	0		
97121	-Sarkolan alueen vesijohto	20 000				
	-Kloorauskaivon rakentaminen kirkonkylälle	15 000				
	-Keskisenraitin vesijohto	10 000	5 000			
	-Hitsaajantien vesijohto (kaavoitus ensin)				15 000	
	- Vesilaitoksen selvitystyö	20 000				
97200	Viemärlaitos	80 000	5 000	0		
97221	-Sarkolan alueen viemäri	40 000				
	-Keskisenraitin viemäri	10 000	5 000			
	-Sisäkaivojen vaihdot ja sujutus	30 000				
	-Hitsaajantien viemäri				15 000	
	-Etäluentamittarit			120 000		
	Haja-asutusalueen vesihuolto	0				
	-Vesijohtoverkoston kloorauskaivojen rakentaminen			50 000		
97710	Maanhankinta/myynti					
	MUUT PALVELUT YHTEENSÄ	773 000	85 000	335 000		
	KAIKKI YHTEENSÄ	1 335 000	136 000	565 000	0	
	Netto	1 199 000		565 000	0	

8. TULOSLASKELMA JA RAHOITUSOSA

TULOSLASKELMAOSA	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
(ulkoinen)					
	€	€	€	€	€
Toimintatulot	3 441 802	2 723 650	2 444 565	2 524 000	2 585 000
Myyntitulot	1 300 903	1 007 900	892 590	920 000	950 000
Maksutulot	785 539	866 240	173 600	203 000	210 000
Tuet ja avustukset	829 584	239 680	311 040	301 000	325 000
Muut toimintatulot	525 776	609 830	1 067 335	1 100 000	1 100 000
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-24 829 724	-25 292 240	-15 034 448	-14 650 000	-14 900 000
Henkilöstömenot	-10 509 772	-11 312 420	-8 944 039	-9 100 000	-9 250 000
Palvelujen ostot	-10 900 904	-10 947 660	-3 193 708	-2 800 000	-2 900 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 454 577	-1 578 180	-1 624 033	-1 450 000	-1 500 000
Avustukset	-748 310	-798 640	-528 600	-550 000	-550 000
Muut toimintamenot	-1 216 161	-655 340	-744 068	-750 000	-750 000
Toimintakate	-21 387 922	-22 568 590	-12 589 883	-12 126 000	-12 315 000
Verotulot	12 703 549	12 501 000	7 016 000	6 860 000	6 964 000
Valtionosuudet	10 712 590	10 676 800	6 412 015	6 530 000	6 610 000
Rahoitustuotot ja -kulut	283 535	77 300	2 500	10 000	10 000
Korkotuotot	17 759			5 000	5 000
Muut rahoitustuotot	406 962	266 000	265 500	277 000	250 000
Korkokulut	-118 547	-132 200	-250 000	-250 000	-245 000
Muut rahoituskulut	-22 639	-56 500	-13 000	-25 000	-25 000
Vuosikate	2 311 752	686 510	840 632	1 274 000	1 269 000
Poistot ja arvonalentumiset	-1 322 868	-1 163 560	-1 229 018	-1 250 000	-1 225 000
Suunn. mukaiset poistot					
Kertaluonteiset poistot					
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	988 884	-477 050	-388 386	24 000	44 000

Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	14 967	14 900	14 900	14 900	14 900
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)					
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)					
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 003 851	-462 150	-373 486	38 900	58 900

RAHOITUSOSA	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
	€	€	€	€	€
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate	2 311 752	686 510	840 632	1 274 000	1 269 000
Satunnaiset erät				0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-21 144	-100 000	-45 000	-50 000	-30 000
Investoinnit					
Investointimenot	-1 659 122	-910 000	-1 335 000	-515 000	-610 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin	128 000	32 000	136 000	50 000	
Pysyvien vastaavien luovutusten myyntitulot	40 095	150 000	45 000	100 000	50 000
Varsinainen toiminta ja investoinnit, netto	799 581	-141 490	-358 368	859 000	679 000
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-6 500				
Antolainasaamisten vähennykset	-6 500				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik. lainojen lisäys	4 597 581	6 000 000	3 000 000	1 500 000	3 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 116 280	-5 025 600	-1 025 000	-950 200	-3 483 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 400 000				
Oman pääoman muutokset	-189 700				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 321 818	832 910	1 616 632	1 408 800	696 000
Lainakanta 31.12.	15 010 102	15 984 500	16 148 547	17 729 900	16 715 347
Investointien tulorahoitus, %	150,98	78,19	68,53	404,73	
Kassavarat 31.12.	5 392 195				

TULOSLASKELMA SISÄISET JA ULKOISET ERÄT

	Ta 2022			Ta 2023		
	Sisäinen	Ulkoinen	Yhteensä	Sisäinen	Ulkoinen	Yhteensä
Toimintatulot	4 027 170	2 723 650	6 750 820	3 570 959 1 373	2 444 565	6 015 524
Myyntitulot	1 607 040	1 007 900	2 614 940	268	892 590	2 265 858
Maksutulot		866 240	866 240		173 600	173 600
Tuet ja avustukset		239 680	239 680		311 040	311 040
Muut toimintatulot	2 420 130	609 830	3 029 960	2 197 691	1 067 335	3 265 026
Valmistus omaan käyttöön			0			0
Toimintakulut	-4 027 170	-25 292 240	-29 319 410	-3 570 959	-15 034 448	-18 605 407
Henkilöstömenot		-11 312 420	-11 312 420		-8 944 039	-8 944 039
Palvelujen ostot	-1 586 840	-10 947 660	-12 534 500	-1 353 050	-3 193 708	-4 546 758
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 200	-1 578 180	-1 598 380	-20 218	-1 624 033	-1 644 251
Avustukset		-798 640	-798 640		-528 600	-528 600
Muut toimintamenot	-2 420 130	-655 340	-3 075 470	-2 197 691	-744 068	-2 941 759
Toimintakate	0	-22 568 590	-22 568 590	0	-12 589 883	-12 589 883
Verotulot		12 501 000	12 501 000		7 016 000	7 016 000
Valtionosuudet		10 676 800	10 676 800		6 412 015	6 412 015
Rahoitustuotot ja -kulut	0	77 300	77 300	0	2 500	2 500
Korkotuotot			0			0
Muut rahoitustuotot		266 000	266 000		265 500	265 500
Korkokulut		-132 200	-132 200		-250 000	-250 000
Muut rahoituskulut		-56 500	-56 500		-13 000	-13 000
Vuosikate	0	686 510	686 510	0	840 632	840 632
Poistot ja arvonalentumiset	0	-1 163 560	-1 163 560	0	-1 229 018	-1 229 018
Suunn. mukaiset poistot		-1 163 560	-1 163 560		-1 229 018	-1 229 018

Arvonalentumiset			0			0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot			0			0
Satunnaiset kulut			0			0
Tilikauden tulos	0	-477 050	-477 050	0	-388 386	-388 386
Poistoeron lisäys(-) tai väh. (+)		14 900	14 900		14 900	14 900
Varausten lisäys(-) tai väh. (+)			0			0
Rahastojen lisäys(-) tai väh. (+)			0			0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	-462 150	-462 150	0	-373 486	-373 486

9. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TA 2021	TA 2022	TA 2023	muutos	TS 2024	TS 2025
KUNNANJOHTAJA	1	1	1	0	1	1
KONSERNIPALVELUT	6	7,85	6	-1,85	6	6
Talous- ja hallintopäällikkö	1	1	1	0	1	1
Pääkirjanpitäjä	1	1	0	0	0	0
Palkkasihteeri	0	0	0	0	0	0
Laskentasihteeri	1	1	1	0	1	1
Asianhallintasihteeri	1	1	1	0	1	1
Toimistosihteeri	1	0,85	1	0,15	1	1
Ict-suunnittelija	1	1	1	0	1	1
Ict-kehittäjä	0	1	1	0	1	1
Oppisopimusopiskelija	0	1	0	-1	0	0
SIVISTYSTOIMI	119,1	124,9	139,5	14,6	139,5	139,5
Koulut	72,4	72,4	76,4	4	76,4	76,4
Peruspalvelujohtaja	0,6	0,6	0,6	0	0,6	0,6
Rehtori	1	1	1	0	1	1
Toimistosihteeri	1,8	1,8	1,8	0	1,8	1,8
Lehtori	7	7	7	0	7	7
Päätoiminen tuntiopettaja	6	7	7	0	7	7
<i>Sivutoim. tuntiopettaja (määräaik.)</i>	1	1	1	0	1	1
<i>Tuntiopettaja (kokoaik. määräaik.)</i>	3	1	1	0	1	1

Luokanopettaja	26	27	27	0	27	27
Luokanopettaja (määräaik.)	1	0	3	3	3	3
Erityisopettaja	6	7	7	0	7	7
Koulunkäynninohjaaja	16	17	17	0	17	17
<i>Koulunkäynninohjaaja (määräaik.)</i>	3	2	3	1	3	3
Varhaiskasvatus	41	46,5	62,1	11,6	58,1	58,1
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1	0	1	1
Päiväkodin johtaja	1	1	3	2	3	3
Pedagoginen johtaja	0	0	0	0	0	0
Perhepäivähoitaja	4	2,5	2,6	0,1	2,6	2,6
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	15	19,5	25	5,5	25	25
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (osa-aik.)	1	0	0	0	0	0
Konsultoiva varhaiskasvatuksen erit.ope	1	1	2	1	2	2
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1	0	-1	0	0
Varhaiskasvatuksen opettaja	13	17,5	22,5	5	22,5	22,5
Esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettaja, osa-aikainen	1	1	0	-1	0	0
Varhaiskasvatuksen opettaja, osa-aikainen	0	0	0	0	0	0
Henk.koht.avustaja	1	1	0	-1	0	0
Ryhmäavustaja (määräaik.osa-aik)	1	0	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen sosionomi	1	0	0	0	0	0
Vapaa-aikatoimi	3	3	2	-1	3	3
Vapaa-aikasuunnittelija	1	1	1	0	1	1
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	0	-1	1	1
Nuorisotyöntekijä	1	1	1	0	1	1
Kirjastotoimi	2,7	3	3	0	3	3
Kirjastonjohtaja/kultturituottaja	1	1	1	0	1	1
Kirjastovirkailija	1,7	2	2	0	2	2
Kirjaston muu henkilökunta	0	0	0	0	0	0
TEKNINEN TOIMI	10	11,5	10,5	0	10,5	10,5
Tekninen johtaja	1	1	1	0	1	1
Rakennustarkastaja	0	0	0	0	0	0
Toimistosihtööri	1	1,5	1,5	0	1,5	1,5
Ympäristösihtööri/vesihuoltoasiantuntija	1	1	1	0	1	1
Palveluinsinööri	1	1	0	-1	0	0
Tekninen isännöitsijä/työnjohtaja	1	1	1	0	1	1
Rakennusammattimies	1	1	1	0	1	1
LVI-asentaja	1	1	1	0	1	1
Kiinteistönhoitajat	2	3	3	0	3	3
Liikuntapaikkojen hoitaja	1	1	1	0	1	1

Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö	20	20,8	19,5	-1,3	19,5	19,5
Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö	0,5	0,5	1	0,5	1	1
Palvelukeskuskeittiön esimies	0,5	0,5	0	-0,5	0	0
Kokki	9	9	5	-4	5	5
Siivoaja	4	4,8	6,5	1,7	6,5	6,5
Palveluvastaava	5	5	6	1	6	6
Ruokapalvelutyöntekijä	0	0	0	0	0	0
Siivoaja / Siivoustyönohjaaja	1	1	1	0	1	1

KUNTA YHTEENSÄ	156,1	165,05	175,5	10,45
-----------------------	--------------	---------------	--------------	--------------

Henkilöstösuunnitelma on ohjeellinen, ja mahdolliset muutokset vuoden 2023 henkilöstösuunnitelmaan valmisteluun ja tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana.

Kuntakonserniin kuuluvilla yhtiöillä ei ole omia työntekijöitä, vaan niiden isännöintitoiminnot on ulkoistettu.

Perusturvan (sosiaalitoimen) työntekijöitä ei ole enää huomioitu laskelmassa, koska he siirtyvät hyvinvointialueen työntekijöiksi 1.1.2023 alkaen.

10. KUNNAN VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Uuraisten kunnan vesi- ja viemärilaitos

Tuloslaskelma v:lle 2023	Tp 2021 euroa	Arvio 2022 euroa	Arvio 2023 euroa
Liikevaihto	333 105	345 770	358 378
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)			
Valmistus omaan käyttöön			
Liiketoiminnan muut tuotot			
Materiaalit ja palvelut	303 841	331 990	365 630
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	37 510	61 800	73 600
Palvelujen ostot	266 331	270 190	292 030
Henkilöstökulut	3 287	2 640	920
Palkat ja palkkiot	1 325	900	900
Henkilösivukulut	1 962	1 740	20
Eläkekulut	1 947	1 720	20
Muut henkilösivukulut	15	20	0
Poistot ja arvonalentumiset	102 843	82 200	85 360
Suunnitelman mukaiset poistot	102 843	82 200	85 360
Arvonalentumiset			
Liiketoiminnan muut kulut	1 310	560	1 360
Liikelylijäämä (+) tai -alijäämä (-)	-78 176	-71 620	-94 892
Rahoitustuotot ja -kulut	-6 167	-5 600	0
Korkotuotot			
Muut rahoitustuotot			
Korkokulut	6 167	5 600	0

Muut rahoituskulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen satunnaisia eriä	-84 343	-77 220	-94 892
Satunnaiset tuotot ja -kulut			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen varauksia	-84 343	-77 220	-94 892
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)			
Tilikauden ylijäämä / -alijäämä	-84 343	-77 220	-94 892

11. TALOUSARVION SITOVUUS

KÄYTTÖTALOUSOSA

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota ja toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Toimielin ei saa ylittää talousarviossa sille osoitettua määrärahaa.

Kunnanvaltuusto määrää, miten määrärahat ja niiden perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan viranomaisia. Luvun 6 tehtäväaluekohtaiset määrärahat ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia, jos ei toisin määrätä. Valtuuston päättämät tehtäväalueiden ja vastuualueiden nettomenot ovat valtuustoon nähden sitovia.

Toimintayksiköt veloitetaan kantamaan tulonsa talousarvioon merkityn mukaisesti. Toimialat ja niiden toimintayksiköt ovat vastuussa määrärahojensa käytöstä lautakunnille. Lautakunnat päättävät itse kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion jälkeen tehtävissä käyttösuunnitelmissaan siitä, mikä on sitovuustaso niihin nähden, eli mihin päätösvaltaa delegoidaan viranhaltijoille.

Strategiset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita. Tuotannollisilla tavoitteilla täydennetään strategisia tavoitteita siten, että tavoitteet kattavat tehtäväalueen perustehtävät. Nämä täydentävät tavoitteet ovat lautakuntatasolla sitovia.

INVESTOINTIOSA

Investointiosa on laadittu vuosille 2023 - 2025 ja se hyväksytään vuoden 2023 osalta sitovana ja taloussuunnitelma vuosien 2024 - 2025 osalta ohjeellisena. Menot että tulot talousarviovuonna 2023 ovat sitovia. Investointiosan lihavoidut kohdat ovat sitovia.

Talousarviovuoden kuluessa mahdolliset investoinnin lisämäärärahat edellyttävät aina ao. toimielimen, kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyn. Hyväksyttävään investointiohjelmaan otetaan uusia hankkeita talousarviomuutoksena silloin, kun kysymys on kunnan kehittämiseen liittyvästä tai muusta välttämättömästä tarpeesta.

Investointiosassa esitetään kyseisen hankeryhmän tai hankkeen menot aina bruttona.

Mikäli investointiosan perusteluissa hankeryhmä on eritelty eri kohteiksi, ovat perustelut sitovia siten, että toimieli-

men on toteutettava ensisijaisesti perusteluissa luetellut kohteet.

Toimintayksiköiden tulee hankintoja tehdessään ehdottomasti noudattaa käyttöomaisuuslaskentaohjeita ja tehdä kirjanpidon kirjaukset oikein sen mukaan, onko kyseessä käyttöomaisuushankinta vai vuosittainen kulu.

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat määrärahat, jotka vaikuttavat vuosikatteen muodostumiseen ja vuosikate. Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot perustuvat hyväksytyyn poistosuunnitelmaan.

RAHOITUSOSA

Valtuustoon nähden sitovia eriä rahoitusosassa ovat pääomarahoituksen erät: pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä antolainojen vähennys.